

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE,

Javastraat 68

Tel. { 111539
112778

23 October

194

6

No. B.4490

Bijlagen één

Dict.: H

Typ.: MN

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Feestavond C.P.N.

GEHEIM

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 12 October 1946 te Leeuwarden gehouden propaganda-feestavond van de Communistische Partij Nederland, naar den inhoud waarvan ik moge verwijzen.

Verzonden aan:

Z.E.den Minister van Binnl.Z.

" Justitie

Hoofd Gen.Staf III B, 's-Gravenhage

Comm.der Kon.in de Prov.Friesland

H.C.van Politie Amsterdam

" Rotterdam

" Den Haag

" Utrecht

" Groningen

Het Hoofd van den
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
Voor dezen
De Luitenant.-Kolonel
o/l

L.L.van Laere.

GEHEIM

Verslag van een op Zaterdag, 12 October 1946 te Leeuwarden gehouden propaganda feestavond door de C.P.N. (De Waarheid).

In den avond van Zaterdag, 12 October 1946, werd in "Zalen SCHAAF", door de C.P.N. (De Waarheid), Afdeling Leeuwarden, een propaganda feestavond gehouden, welke feestavond bezocht werd door circa 900 personen. De bijeenkomst was toegankelijk tegen betaling van f. -.75 per persoon.

Te omstreeks 8.15 uur werd de feestavond ge-
oend door Kornelis Johannes SCHREEMD, bewaker vlieg-
veld, wonende te Leeuwarden, /die vervolgens het woord
gaf aan Jaap AGENT uit Hilversum, /secretaris, Afdel-
ing 3 der C.P.N.

Deze spreker betoogde, dat de C.P.N., na een belangrijke werkzaamheid op illegaal terrein gedurende de bezetting tegen de Duitschers, had klaargespeeld, on-
danks tegenwerking van alle kanten, sterk vertegenwoor-
digd te zijn in het Parlement, n.l. met tien zetels. Niet
alleen vond de C.P.N., zijn aanhangers in eigen geleiders,
doch ook daar buiten. Dit zou hij de proteststaking op
24 September i.l. te Amsterdam op onduidelzinnige wijze
zijn gebleken zelf het personeel en de leerlingen van
een Christelijke ambachtsschool hadden hun werkzaamheden
niet geleegd en zich aan de zijde der stakers geschaard.
Spreker zeide, dat het van groot belang was, dat de uit-
zending van troepen naar Indonesië gestaakt werd, omdat
verdere troepentoevoer onherroepelijk tot een kolonia-
len oorlog zou leiden. In tegenstelling met de Duitschers
, die niets dan beoogding voor uniformen en "militair
gedoe" hebben, staan de Nederlanders afwijzend tegenover
wapengeweld. Alleen wanneer het gaat voor een wettig doel
zullen de communisten militair optreden v. rstaan, aldus
spreker.

AGENT hield verder de houding van de Partij
van den Arbeid omdat deze partij zich aanvankelijk tegen
troepen uitzending naar Indonesië had verklaard, terwijl
ze nu beweert, dat troepen uitzending absoluut noodzake-
lijk is. Behalve dat de uitzending van troepen storend
zal werken op de besprekingen in Indonesië, worden te-
vens duizenden voor den wederopbouw van Nederland onmis-
bare arbeidskrachten aan het volk onttrokken, hetgeen
herstel tegenwerkt, meende spreker.

Spreker vervolgde met te zeggen, dat de maat-
regel van verhooging der prijzen van verschillende nood-
zakelijke levensmiddelen (melk, boter) door de Regeering
Beel noodzakelijk tot gevolg had, dat de arbeiders zich
voortaan moesten redden met margarine, waarvan de prijs ge-
lijk blijft. De verklaring van de Regeering, dat de tota-
le uitgaven voor levensmiddelen niet zouden stijgen, om-
dat aardappels en andere artikelen in prijs zouden dalen,

kon door spreker niet als een afdoende oplossing inzake het vraagstuk der levensmiddelenprijzen worden gezien. Hij betoogde, dat de C.P.N. niet terug wil naar het peil der aardappeleters van voor den oorlog, maar dat zij wil vechten voor welvaart en vrede.

Tot slot spoorde spreker de aanwezigen aan tot vrijheidszin en solidariteit en tot steun aan de C.P.N. om den reactionnairden oorlog terug te dringen.

De avond werd gevuld met muziek en zang.

In de pauze werden loten verkocht. Aan het einde van den avond werden de prijswinnaars van deze loterij aangewezen door middel van het Rad van Avontuur. De prijzen bestonden uit diverse gebruiksvoorwerpen. Schelleweld, sprak het sluitingswoord.

Na de loting werd tot 2 uur gedanst.

De bijeenkomst had een rustig verloop. Bijzonderheden deden zich niet voor.

O.D. 2441

(K)

14 November

6.

B. 5068.

H.

TV.

Afz. van h. Eindhoven
Gronn vtrn h. B. B. B.

Vergadering C.P.N.

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 4 November '46 te Sneek gehouden openbare vergadering van de C.P.N., naar den inhoud waarvan ik nog verwijzen.

HET HOOFD VAN DEN
CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
namens dezen,
De Luitenant-Kolonel,
o.l.v.

AAN:

Den Heer Hoofdcam.v. Politie te A'dam,

"	"	"	"	"	"	R'dam.
"	"	"	"	"	"	's-Hage.
"	"	"	"	"	"	Utrecht.
"	"	"	"	"	"	Groningen.

L.L. van Laere.

(K)

GEHEIM.

VERSLAG van een openbare vergadering, gehouden door de afdeeling Sneek van de C.P.N. te Sneek op 4 November 1946. Deze vergadering, welke door ongeveer 40 personen werd bezocht, werd te 20,- uur door den afdeulings-voorzitter, S.K. van den Molen, geopend. In zijn openingswoord wees deze er op, dat de vergadering was bedoeld als een "wijdingsbijeenkomst" ter gelegenheid van den 29 sten verjaardag van de Sowjet-revolutie. Hierna gaf hij het woord aan Comello uit Heerenveen.

Deze gaf eerst een korte beschouwing over de motieven, welke tot de revolutie hadden geleid en memoreerde voorts den invloed daarvan op de politieke-, sociale- en economische structuur van de overige Europeesche landen. Daarna dwaalde spreker van zijn oorspronkelijk onderwerp af; hij trachtte een uitleg te geven aan de buitenlandsche politiek zooals deze destijds werd gevoerd door den Russischen afgevaardigde Litwinof bij de conferentie te Genève. Vervolgens wees hij op de overeenkomst, welke er zou bestaan tusschen deze politiek en die welke thans wordt gevoerd door den Sowjetgedelegeerde Molotoff bij de vergadering der Vereenigde Naties, een politiek, welke gericht was op gelijkeregerechtigheid van alle volken, den wil tot ontwapening en het bevorderen van den vrede.

Hij waarschuwde zijn toehoorders voor het ontkende en gestimuleerde gevaar van een nieuwen oorlog, waartegen zij zich behoorden te verzetten, en op deze wijze te trachten het ware socialisme te verwezenlijken, waarbij hij zich fel keerde tegen "de reactie". Hij critiseerde daarbij de uitlatingen van Churchill in zijn verschillende redevoeringen, wijzend op de reactionnaire tendenzen, welke daaraan ten grondslag lagen en stelde daar tegenover de door Stalin gedane uitlatingen in diens redevoeringen.

Daarna besprak hij het beleid van de Regeering, welke hij zag als een werktuig van "de reactie", een politiek waarmee hij zich niet kon vereenigen. Voorts bepleitte hij een goede verstandhouding met de oostelijke landen van Europa, in tegenstelling met de thans gevoerde politiek van de Regeering, welke op het Westen zou zijn ingesteld. In dit verband kantte hij zich tegen het vormen van een Europeesch blok, hetgeen door hem werd gezien als een belemmering voor de doorvoering van het ware socialisme. Ook wees hij nog op de houding van een groot deel van de Engelsche arbeiders, die zich hadden uitgesproken voor een hechte samenwerking met de Sowjet-Unie.

Na deze rede werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen, waarvan slechts een spaarsaam gebruik werd gemaakt. Bij de beantwoording van de gestelde vragen bepleitte spreker nog de nationalisatie van de bedrijven, medezeggenschap van de arbeiders daarin, hetwelk door hem "economische democratie" werd genoemd.

De vergadering had een rustig verloop. Onregelmatigheden deden zich niet voor. In de pauze werd gecolporteed met communistische geschriften.

26 November

6

B.5255.

oon.

H. SVD.

GEHEIM.

Vergadering C.P.N.

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 7 November 1946 te Leeuwarden gehouden vergadering van de Communistische Partij Nederland ter herdenking van de Russische Revolutie, naar den inhoud waarvan ik nogte verwijzen.

HET HOOFD VAN DEN GENERAALEN
VEILIGHEIDSDIENST,
voor dezen,
De Luitenant-Kolonel,
o/l.

H:

C.v.Politie, Amsterdam
" " " : Rotterdam
" " " : Den Haag
" " " : Utrecht
" " " : Groningen.

L.L.v.Laere.

G E H E I M.

Verslag herdenking Russische Revolutie op 7 November 1946
te Leeuwarden.

In den avond van Donderdag, 7 November 1946, werd in Zalen Schaaf te Leeuwarden door de C.P.N. (de Waarheid), District Friesland een bijeenkomst gehouden ter herdenking van de Russische Revolutie van Februari 1917.

De bijeenkomst, die toegankelijk was tegen betaling van f.0,50 per persoon en bezocht werd door ongeveer 80 bezoekers, werd te onstreeks 20.15 uur geopend door Arjen van der Wal, Grondwerker, wonende te Leeuwarden. Nadat gezamenlijk het Russische volkslied was gezongen (Nederlandsche woorden van Theun de Vries) kreeg de spreker van den avond, Wim v. Exter uit Venlo, het woord.

Spreker schetste de moeilijke omstandigheden, waaronder het Russische volk voor 1917 onder het Czarenbewind leefde, hetgeen tot gevolg had de Februari-Revolutie in 1917. Hij betoogde: "Na een ontzaglijken strijd slaagden de menschen van de nieuwe socialistische strooming n.l. de soldaten, arbeiders en de boeren, er in zich van de regeering meester te maken en van toen af aan werd er gestreden voor vrede, brood voor ieder en land voor de boeren. Na heel veel moeite gelukte het nog in de Regeering aanwezige verkeerde elementen weg te werken. Er waren in de regeering Chervinsky n.l. lieden, die in werkelijkheid den oorlog trachtten voort te zetten. Na het Congres van Petrograd in November 1917 luidde het parool: neem zelf Uw lot in handen, welk parool door Rusland ook inderdaad werd opgevolgd. Tevens was dit een oproep tot alle volken de imperialistische oorlog te staken. Bedoelde oproep was de grondpijler bij elke politieke daad, die de Sovjet Unie sedert dien in praktijk bracht. De Sovjet Unie is steeds gebleven een bucht van de meest vredelievende menschen ter wereld. Het economische, culturele en politieke leven in Rusland werd in de volgende jaren snel opgebouwd en geheel vernieuwd. In 1927 had men het vooroorlogse productiepeil weer bereikt en dat, terwijl het werk moest worden verricht zonder de vereischte machines en gereedschappen. Vervolgens kwam de regeering met het eerste vijf-jarenplan: nl. binnen vijf jaren Rusland een eigen basis te geven, onafhankelijk van de omringende kapitalistische regeering. Men legde verder een basis voor zware industrie, legde mijnen aan, hoogovens, groote electriciteitscentrale e.d. Het volk zag zich geplaatst voor de keuze den weg tot industrialisatie te gaan door het afsluiten van leeningen met de kapitalistische wereld of uit eigen kracht en energie alles op te bouwen. Men koos den laatsten weg. De kapitalistische wereld schreeuwde, dat er van het vijf-jaren plan niets terecht zou komen. Evenals tegenwoordig waren het voor 1928 dezelfde figuren (Baldwin en Churchill), die de volkeren tegen de Sovjet Unie opzetten en opstookten en ophitsten tot oorlog. In vier jaren was het eerste vijf-jaren plan echter verwesenlijkt en ging men over tot het tweede vijf jaren plan: vooruitbrengen der lichte industrie, intensiever bewerking van het land e.d. Terwijl overal elders ter wereld crisis heerschte

was er in Rusland welvaart en vooruitgang. Werkloosheid was daar onbekend. Steeds grooter aandacht werd en wordt er besteed aan sociale verzorging in den ruimsten zin van het woord, terwijl dit in de kapitalistische wereld werd en wordt afgebroken. Na het tweede vijfjaren plan werd het duidelijk, dat er in de wereld twee systemen zijn n.l. het socialistische en het kapitalistische. Het eerste beteekent vreedzame opbouw, welvaart en volkszorg, het laatste beteekent crisis en grotere nood voor het volk. Pers en radio werden gebruikt om de volkeren verkeerd en valschelijk in te lichten betreffende de Sovjet-Unie. In de Sovjet-Unie voerde men een harden strijd tegen fascistische invloeden. Met spionnen van allerlei soort maakte men korte metten: na openbare veroordeeling werden ze kortweg doodgeschoten, omdat deze honden beter dood konden zijn, dan dat honderden eerlijke arbeiders het slachtoffer werden. In andere landen liet men de fascistische machten echter veel te veel hun gang gaan, met als gevolg de oorlog van 1940-1945." Spreker schetste vervolgens het enorme aandeel, dat Rusland in de overwinning van dezen oorlog heeft gehad, zonder wiens hulp een zege op het fascisme tot de onmogelijkheden zou hebben behoord. Rusland was verder ook het meest getroffen land van alle aan den oorlog deelnemende mogendheden. In bedoelden oorlog was een bondgenootschap ontstaan tusschen Amerika, Engeland en de Sovjet-Unie en dank zij dit bondgenootschap was het mogelijk te zegevieren over Duitschland. Alleen door dit bondgenootschap en het voortbestaan daarvan zou ook een blijvende vrede mogelijk zijn. Spreker vervolgde:

"Na den oorlog is de wereld vooruitstrevender geworden. In veel landen, vooral in de Balkan, ontwikkelt zich een nieuwe democratie en menig land heeft een communistische, althans linksche regeering. De reactie ziet dit met lede oogen aan. Zoodra een land zijn invloed ziet tanen gebruikt het leugen en intrige om zijn macht te herstellen. Vanuit Engeland en Amerika doet men moeite om de voorwaartsontwikkeling der menscheit tegen te gaan. De verkiezingen in Amerika zijn een duidelijk bewijs, dat de reactie tracht haar macht terug te winnen. Hoover had persoonlijk in het openbaar gezegd: "De linksche regeering heeft gefaald; wij moeten er voor zorgen, dat we de kar weer in het goede spoor krijgen". Dit beteekent, dat het Amerikaansche kapitalisme ongebreideld haar invloed zal gebruiken aan andere landen voor te schrijven hoe ze moeten dansen naar de pijpen van het Amerikaansche grootkapitaal.

Rusland herstelt zich snel. De regeering is gekomen met een nieuw vijf-jaren plan 1946-1950. Einde 1947 hoopt men de productie in de Sovjet-Unie weer op het peil te hebben gebracht van 1940, terwijl in 1950 de productie 50% hooger zal zijn dan in 1940. De distributie zal binnenkort geheel worden opgeheven, terwijl de loonen aanmerkelijk zullen stijgen. Aan sociale voorzieningen, verzorging der oorlogsslachtoffers etc. zal al het mogelijke worden gedaan. Spreker hekelde verder de toestanden o.a. in ons land, waar het brood steeds slechter wordt, de prijzen van alle producten steeds hooger worden en de loonen gelijk blijven.

De Sovjet Unie

De Sovjet Unie heeft den laatsten tijd met verschillende landen groote handelsverdragen afgesloten, o.a. met Zweden, terwijl het alles contant betaalt, dit laatste in tegenstelling met veel andere landen, die hun betalingen trachten te voldoen met vereffening van de in den oorlog gemaakte kosten. Nederland is nog steeds één der landen, die de S.U. niet wenschen te erkennen. In den oorlog is de Regeering te Londen wellicht gedwongen door de Engelsche regeering de S.U. wel te erkennen en thans wordt zij door dezelfde regeering gedwongen haar niet te erkennen. Spreker hekelde verder het beleid der Nederlandsche Regeering, die de deviezen, door de bevolking uit den mond gespaard, gebruikt voor aanschaffing van oorlogsmateriaal voor gebruik tegen Indonesie, terwijl ze de handelsbetrekkingen met Rusland volkomen zou verwaarloozen. "De Sovjet Unie kan echter zeer zeker de eigen problemen oplossen zonder Nederland; het is de vraag of Nederland dit kan zonder hulp van de Sovjet Unie", zei spreker.

Hij betoogde voorts, dat Rusland het plechtanker is voor den werkelijken vrede en de vriendschappelijke verhouding tusschen de verschillende volkeren. Lieden van het slag Churchill zijn echter weer bezig met voorbereidingen voor een nieuwen oorlog. Momenteel bestaat er echter nog geen gevaar voor oorlog, omdat de landen met een reactionnaire regeering economisch nog te zwak zijn.

"Cok Nederland zal aangewezen zijn op een linksche regeering op socialistischen of communistischen grondslag. Dit socialisme behoeft niet identiek te zijn met dat in Rusland; men zal rekening moeten houden met het nationale karakter en gebruiken van het Nederlandsche volk. Alleen dan zal men succes hebben, wanneer de arbeidersklasse beschikt over een gedisciplineerde socialistische of communistische partij. Spreker oefende scherpe critiek uit op de Partij van den Arbeid, die hij bij de politieke partijen het vijfde rad aan de wagen noemde. Hij riep alle leden der C.P.N. op tot meer activiteit, maande niet-leden aan tot diep nadenken en aansluiting bij de C.P.N. en besloot met het brengen van broederlijke groeten aan de volken van de Sovjet Unie, die aangaven hoe het socialisme tot stand kon komen en aan den grooten figuur van Stalin, wegwijzer naar het socialisme voor alle volkeren.

Voor en na de rede van v. Exter werd muziek en declamatie gegeven. In verband met het geringe aantal bezoekers, waarvan in de pauze ook nog een gedeelte de bijeenkomst verliet, werd het programma niet geheel afgewerkt. Te onstreeks 22,45 uur sloot van der Wal de bijeenkomst, welke een rustig verloop had.

22 November

6.

1.5304.

aan.

h.

th.

SECRET

Verzending C.F.N.

Hierbij heb ik de eer Uw Excellentie aftechriften aan te bieden van een verslag van een op 9 November 1946 te Kaïjpe gehouden herdenking van de Russische Revolutie door de Communistische Partij Nederland, naar den inhoud waarvan ik nogte vermelden.

HET HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST

Voor dezen,
De Luit. Kolonel,
o/l.

Verzonden aan:

L.F. den Min. van Binnenl. zaken

" " " " Justitie

Hoofd der Afd. III B van den Gen. Staf.

En Comm. der Kon. in de Provincie

Nederland.

L.A. van Jaars.

22 November

6.

B.5304.

van.

H.

W.

SECRET

Vergadering C.P.N.

Hierbij heb ik de eer u afschrift aan te bieden van een verslag van een op 9 November 1946 te Enlilpe gehouden herdenking van de Russische Revolutie door de Communistische Partij Nederland, naar den inhoud waarvan ik u nu verslag doe.

Verslag van:

Den H. J. van Politie te Amsterdam

" " " " " Rotterdam

" " " " " Den Haag

" " " " " Utrecht

" " " " " Groningen.

DE HOOFD VAN DEN CENTRALEN

VERBODENISDIENST

Voorzitter,

De Luit. Kolonel,

e/l.

L. J. van Ieper.

G E H E I M .

Verslag feestelijke bijeenkomst C.P.N. ter herdenking van de Russische Revolutie, gehouden te Knijpe op 9 November 1946.

Te 19.45 uur opende de voorzitter Abele Dijkstra, wonende te Benedenknijpe, de vergadering. Er waren ongeveer 150 personen aanwezig. De Voorzitter sprak er zijn voldoening over uit over de opkomst en leidde daaruit af, dat de bevolking dezer streek voor een goed deel achter de vereeniging stond, hetgeen volgens spreker ook wel uit de laatst gehouden verkiezingen was gebleken. Hij wekte de aanwezigen op, lid der partij te worden, voor zover zij dit reeds niet waren. Verder zei spreker, dat de Russische revolutie zou worden herdacht in een rede, uitgesproken door Roorda uit Tijnje, waarna hij het woord gaf aan Roorda.

Deze opende zijn rede met een uiteenzetting van het ontstaan van den eersten wereldoorlog en den strijd welke de werkende klasse daartegen had gevoerd. Hij betoogde, dat de kapitalistische regeringen dezen oorlog hadden ontketend terwille van de winst en ter bestendiging van de onderdrukking van de werkende klasse. Hij vervolgde: "In Rusland waren onder bewind van den Czaar de linksche socialistten in verzet gekomen en in November 1918 kwam dit verzet tot uitbarsting. Nadat er aanvankelijk een schijn democratische regering was ingesteld, die opnieuw met de Westersche Regeringen hield, namen de links-socialisten al spoedig de leiding en maakten daarbij een einde aan den eersten wereldoorlog, die reeds vele kameraden het leven had gekost. De Westersche mogendheden, die deze nieuwe Russische regering verafschuwden, daar zij zich allengs de macht zagen ontgaan, ontketenden daarop een economischen oorlog tegen Rusland. Ook hierin moesten zij ondanks hun verdachtmakingen en bedrog het onderspit delven. Rusland weerstond deze isolatie met glans. Daarop werd met steun der Westersche mogendheden, waaronder ook Nederland, het fascisme in Duitschland, Italië en Spanje op de been geholpen en werd verder doelbewust op den tweeden wereldoorlog aangestuurd.

Het voortreffelijke Rode Leger heeft ook dezen aanval finaal afgeslagen, dit heeft echter een offer van zeven millioen kameraden gekost.

Thans geeft Rusland den toon aan, dit is den laatsten tijd herhaaldelijk in de Vredesconferentie gebleken. Het is aan ons, kameraden, er voor te zorgen, dat de kapitalistische regeringen geen kans krijgen opnieuw een oorlog te ontketen. Reeds verkondigen zij luide het bezit der atoombommen en trachten de linksche regeringen daarmee te intimideren, dit gelukt echter niet meer. Ik ben overtuigd dat Rusland nog wel iets in petto heeft, dat de Westersche mogendheden den lust tot oorlogvoering doet vergaan. Kameraden, weest op Uw hoede, voegt U achter de linksche socialistten en beschouwt de vereeniging als Uw oogappel. Laat U niet intimideren door verdachtmaking en bedrog. Dit is slechts een uitvloeisel van vrees der tegenpartij. Toon daadwerkelijk iets voor een betere samenleving over te hebben. Beijvert U voor de partij en weest een voorbeeld voor diegenen, die nog twijfelen". Hierna besloot spreker zijn rede.

Voorts werden twee tooneelstukjes opgevoerd. Te ongeveer 24 uur sloot de voorzitter met een opwekkend woord de bijeenkomst.

B. 9683

GEHEIM

23 Januari

7.

een

H. C.W.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie afschrift aan
U
te bieden van een verslag van een op 11 Januari 1947 te Leeuwarden
gehouden openbare vergadering van de Communistische Partij Neder-
land, naar den inhoud waarvan ik moge verwijzen.

Aan:

C.V.D.

Z.E. den Min. van Binnenl. Zaken

" " " " Justitie

het Hoofd Sectie III M.I.D., Marinestaf

het Hoofd Afd. III B v.d. Gen. Staf

den Comm. der Kon. in de Prov. Friesland

" H.C. van Politie te Amsterdam

" " " " Rotterdam

" " " " Den Haag

" " " " Utrecht

" " " " Groningen

(K)

G E H E I M

Verslag van een op 11 Januari 1947 te Leeuwarden gehouden openbare contact-vergadering van de C.P.N. ("De Waarheid").

Te omstreeks 20.15 uur opende de voorzitter, A. van der Wal, geboren te Opsterland, 30 Mei 1900, wonende Insulindestraat 98 te Leeuwarden, de vergadering met een kort inleidend woord, waarin hij gewaagde van de ernst der tijden, waarna hij als sprekers aankondigde: Lammert Tiekstra, geboren te Ureterp, 7-2-1912, thans secretaris Districtsraad der C.P.N., wonende Voorstreek 106 te Leeuwarden, en Jacobus Johannes Agenant, geboren te Amersfoort, 12-9-1906, wonende te Hilversum, Eenheidsweg 220, die zouden spreken over de doelstellingen der C.P.N.

Tiekstra begon zijn rede met er op te wijzen, dat zich na de bevrijding een sterke partijstrijd had ontwikkeld, met aan de eene kant de reactie en aan de andere kant de steeds sterker wordende C.P.N. "De kapitalisten, Anti-Revolutionairen, Christelijk-Historischen en dergelijken banen zich een weg naar de macht, zoo riep hij uit. Indien in nood zeggen ze, maar ze bedoelen de bourgeoisie in nood. Indien ging gebukt onder dezelfde uitbuiters als wij en wij zijn verplicht onze bruine kameraden te ondersteunen. Wij maken een machtspositie uit. De reactie onderschat ons niet. Gevaar zou ze maatregelen nemen tegen ons, o.a. onze pers onschadelijk maken, maar ze weten wel, als ze ons in de illegaliteit drukken, dat we nog grooter gevaar voor hen worden. Het is noodig, dat wij ons zoo sterk mogelijk consolideeren. Daarvoor hebben wij jullie noodig. Er staat voor de partij een massa werk voor de deur. Eerst onze krant die plaats geven die haar rechtens toekomt. Vervolgens het aantal abonné's opvoeren en leden werven. Wij moeten hier mensen voor hebben."

Vervolgens wekte hij de jonge kameraden en vrouwen op, om de kaderschool des Zondagsmorgens te bezoeken en zich op te geven voor scholing. "Onze functionarissen staan te allen tijde voor U klaar", zoo vervolgde hij, waarna hij zijn rede besloot met de woorden: "Wij zijn de machtigen der aarde. De partij moet naar buiten worden uitgedragen. Miljoenen werkers slapen nog. Het "Ontwaak, ontwaak" moet de kreet worden van alle partijgenooten."

Vervolgens gaf de voorzitter een beschouwing over het nieuwe D.U.W.-contract. "Ik wil U vertellen, zoo begon hij, wat onze socialistische minister van plan is met de D.U.W.-arbeiders. Wij weten, dat er eenige milliarden te kort zijn. Wij weten ook, dat die gehaald moeten worden, waar nog niet is en deze keer bij de D.U.W.-arbeiders. Na de bevrijding werd ons gezegd, dat de toestanden van voor 1940 niet terug zouden komen. En nu komt er weer een werkverschaffing. Door

het Militair Gezag werd ons gezegd, dat er geen werkverschaffing weer kwam en ook geen stempelen. Toen kwam de D.U.W. Maar dit is op dezelfde leest geschoeid, alleen de loonvoorwaarden waren iets beter. Wij, als communisten, hebben ons altijd principieel verzet tegen accoordwerk, want het gevolg hiervan is een afjakker-systeem. De tarieven zijn gebaseerd op vooroorlogsch peil. En de arbeiders zijn nog niet zoo goed gevoed, om dat zware grondwerk te verrichten. En niemand brengt het boven 50 %. In de derde groep zullen geplaatst worden, diegenen, die door eigen schuld werkloos zijn geworden. Dan kom je in de werkverschaffing. Het is het oude recept weer: "Verdeel en heersch". Ik wil de arbeiders, die hier mee te maken hebben waarschuwen: "Loop de kantjes er niet af, want zij die dat doen, zullen dan in werkverschaffingsobjecten geplaatst worden.

En dan is het hek van de dam. Wij moeten hier direct protest tegen aantekenen, want anders gaan we weer naar den vooroorlogsch tijd terug. Dan zal men geen geld hebben, om te koopen, wat op de bonnen verkrijgbaar wordt gesteld.

Partijgenooten en E.V.C.-ers maak de E.V.C. sterk, want deze moet straks tegen dezen toestand den strijd aanbinden, nl. tegen de reactie."

Na de pauze, welke werd opgeluisterd door muziek, nam J. Agenant het woord, die zijn rede begon, met vast te stellen, dat de C.P.N. het plan had om tot een groote partij te geraken, die men niet in een hoek kon drukken. "De C.P.N. is niet aan het eind van zijn krachten. Wij gaan als arbeidersklasse in de richting van het socialisme. Het hangt echter van de partij zelf af of wij zullen komen tot een gediCIPLINEERDE communistische partij, die den strijd kan aanbinden tegen de kapitalistische klasse, om te komen tot een zonnigen tijd, waarin plaats voor ons allen is." Vervolgens wees hij op de reactie, waarmede hij bedoeld de A.R., C.H.U. en dergelijke, die hun christelijke beginselen in de steek zou laten en op de P. v. d. A., die "vleesch noch visch" is en die de arbeidersbeweging zou probeeren tegen te houden. "Wij moeten een nieuwe maatschappelijke orde opbouwen, het kapitalistische stelsel verbreken en de maatschappij van dit alles verlossen. De redding van de wereld hangt af van onze socialistische partij en van de mannen en vrouwen, die zich vereenigen in de C.P.N., zoodat wij in staat zullen zijn om een nieuwe maatschappelijke orde in het leven te roepen. Er zijn nog veel tekorten in onze partij. Ik doe dan ook een beroep op U, georganiseerden in onze partij, om enthousiast en een waardig lid van onze partij te zijn en de idee naar buiten uit te dragen.

Onze partij heeft reeds veel gedaan op economisch terrein, nl. de actie: "hooger loonen en lager prijzen". De ondernemers voeren de prijzen op boven de wettelijk vastge-

stelde maximum prijzen, zoodat men niet meer in staat is, datgene te koop, wat voor het levensonderhoud noodzakelijk is.

Verder verlangen wij van onze partijgenooten, dat ze zullen strijden voor aansluiting van E.V.C. en N.V.V. en dat ze zullen beseffen, dat dit de juiste politiek is. Het kan niet langer worden toegestaan, dat er enkelen zijn, die zeggen, dat zij daar niet voor zijn. Dit verzwakt de partij. Deze menschen moeten dan liever de partij verlaten. Er is te veel individualisme. Hier moeten we tegen strijden teneinde te komen tot een grootere discipline in de partij." Tenslotte wakte hij een ieder der aanwezigen op om leden te werven en in hun naaste omgeving iemand der sympathisierenden er toe te brengen om lid te worden van de C.P.N., door welk streven zij zich veilig zouden stellen.

Te omstreeks 11 uur sloot de voorzitter de vergadering, welke door ongeveer 150 personen werd bezocht. Er deden zich geen bijzonderheden voor.

28 Januari

7.

B. 9732

GEHEIM

een

H.

C.W.

Vergadering C.P.N.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie afschrift aan

U

te bieden van een verslag van een op 11 Januari 1947 te Heeren-
veen gehouden openbare vergadering van de Communistische Partij
Nederland, naar den inhoud waarvan ik moge verwijzen.

C.V.D.

Aan:

Z.E. den Min. van Binnenl. Zaken

" " " " Justitie

het Hoofd Sectie III M.I.D., Marinestaf

he Hoofd der Afd. III B v.d. Gen. Staf

d Comm. der Kon. in de Prov. Friesland

den H.C. van Politie te Amsterdam

" " " " Rotterdam

" " " " Den Haag

" " " " Utrecht

" " " " Groningen

(K)

G E H E I M

Verslag van een op Zaterdag 11 Januari 1947 te omstreeks 20 uur in "het Posthuis" te Heerenveen gehouden openbare vergadering van de C.P.N.

Toen door den voorzitter Willem Comello, geboren te Aengewirden, 10-10-1903, wonende te Heerenveen, de vergadering werd geopend, waren er ongeveer 65 personen aanwezig, hetgeen hij zeer betreurde. Tevens sprak hij zijn spijt er over uit dat zij in deze ook niet de medewerking hadden ondervonden van den Burgemeester en de Inspecteur van Politie, die het aangekondigde "bal na" hadden verboden. Daarna gaf hij het woord aan den spreker Willem van Exter, geboren te Amsterdam 3-10-1906, wonende te Eemnes.

Spreker, die tot onderwerp had gekozen "Wat willen de communisten" begon met een korte schets te geven van het pionierswerk van Domela Nieuwenhuis voor de arbeidsklasse. Hij vervolgde met een uiteenzetting over de groei van het communisme, vooral na den laatsten wereldoorlog, hetgeen in Nederland ook wel tot uiting was gekomen bij de laatste verkiezingen. "Ook in het buitenland was de groei van het communisme niet twijfelachtig. Vooral in de Balkan Staten met name Joego Slavië, waar een Tito aan het hoofd stond, een man uit het volk en geen minister-president gelijk Minister-President Beel", aldus de spreker.

De wederopbouw van Nederland liet veel te wenschen over, aldus de spreker. Groote kapitalen waren hiervoor reeds uitgegeven, maar in verhouding was er slechts weinig tot stand gekomen. Wel werden er enkele krotten of noodwoningen gebouwd, maar die bleken al vrij spoedig voor bewoning ongeschikt te zijn. Ook werden de groote fabrieken ingeschakeld bij den wederopbouw. Spreker noemde een aardewerk-fabriek te Maastricht. Deze fabriek zou ingeschakeld zijn om het Nederlandsche volk te voorzien van de noodige huishoudelijke artikelen (kopjes, schotels en borden). De artikelen kwamen tot dusver sporadisch voor doch wel vele luxe artikelen van dezelfde grondstoffen vervaardigd, hoog in prijs en voor de arbeidersklasse niet te betalen.

Nederland had voor den wederopbouw alle beschikbare arbeidskrachten noodig, maar tengevolge van het streven van de oorlogophitters werden de beste arbeidskrachten uitgezonden naar Indonesië, "om daar in een dwaas avontuur te worden gestort." Volgens spreker kon de uitslag, indien het tot een oorlog mocht komen, niet twijfelachtig zijn. Indonesië had een zielenaantal van 60.000.000, Nederland ruim 9.000.000, zoodat dit een ongelijke strijd werd, die in het voordeel van Indonesië beslist zou worden.

"Indonesië vecht voor zijn onafhankelijkheid, waar wij, Nederlanders 5 jaar voor hebben gevochten en waar de communisten ook het hare toe hebben bijgedragen. Het moest dus zeer begrijpelijk zijn dat Indonesië ook naar zelfstandigheid verlangde."

Vervolgens wijdde spreker veel aandacht aan het feit over de aanbieding van Amerikaansch Kapitaal aan Nederland voor den wederopbouw. Spreker keurde deze leening ten zeerste af. Hij stelde deze leening gelijk met den toestand van voor den oorlog, toen kleine boeren geld konden opnemen van een of andere bank voor het koopen van een boerderijtje om na verloop van eenigen tijd geld en boerderijtje aan de bank te laten, omdat ze hun verplichtingen niet na konden komen. "De kleine boer kwam daardoor in zijn hemd te staan" zei spreker.

Tenslotte memoreerde spreker de prestatie's van de arbeiders die alles deden en gedaan hadden tot den wederopbouw van ons "Nationaal Huis".

"De prestatie's in de mijnen was wel een van de sprekendste voorbeelden. Het meest noodige ontbrak de arbeiders echter, Aan een machine werd veel zorg besteed, betreffende smoring en onderhoud, voor de arbeiders was geen geld beschikbaar om hen van het noodige vet te voorzien." Spreker besloot zijn rede met een kort propagandistische woord, daarbij diverse uitlatingen van Lenin aanhalende.

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen werd geen gebruik gemaakt.

Te ruim 22.15 uur sloot de voorzitter Conello de vergadering, daarbij aan niet-leden de gelegenheid gevende zich bij den uitgang van de zaal op te geven als lid van de C.P.N. Voor zoover bekend werd van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

GEHEIM.

No. B. 10.328.

Bijlagen: een.

Dict.: H. Typ.: Dlab.

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Feestavond C.P.N.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie afschrift aan te bieden van een verslag van een op 28 Januari 1947 te Harlingen, gehouden feestavond van de Communistische Partij Nederland, naar de inhoud waarvan ik nog verwijzen.

Aan :

Z.E. den Min. van Binnenlandse Zaken

" " " Justitie

Den Heer Hoofd Sectie III M.I.D. Marinestaf

" " " Gen. Staf, afd. III B.

" " Comm. der Kon. in de Prov. Friesland.

C.V.D.

's-GRAVENHAGE,

10 februari

1947.

Javastraat 68

Tel. { 111539

{ 112778

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

GEHEIM

No. B. 10.328.

Bijlagen :

een

Dict.: H. Typ.: Dist.

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: **Feestavond C.P.N.**

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 28 Januari 1947 te Harlingen gehouden feestavond van de Communistische Partij Nederland, naar den inhoud waarvan ik moge verwijzen.

C. V. D.

Aan

Den Heer H.C. van Pol.	to	Amsterdam
"	"	Rotterdam
"	"	Den Haag
"	"	Utrecht
"	"	Groningen.

's-GRAVENHAGE.

lavastraat 68

111539

Tel. } 112778

20 Februari

194

7

GEHEIM.

VERSLAG van een op Dinsdag 28 Januari 1947 door de C.P.N. (De Waarheid) in den Schouwburg te Harlingen gehouden feestavond.

Medewerking werd verleend door het cabaret van Willy Cardoni.

Deze feestavond werd door ongeveer 350 personen bezocht, onder wie zich veel jeugdige personen bevonden. De bijeenkomst werd te plm. 20.00 uur door Cornelis HOEKSTRA, geboren te Franeker-adeel 8-4-1903, wonende te Harlingen, Havenweg 69, voorzitter van de afd. Harlingen der C.P.N., die de aanwezigen van harte welkom heette en voorts speciaal de schippers bedankte voor den aanvoer van kolen voor de verwarming der zaal, geopend. Spreker wakte voorts de aanwezigen op om steun en medewerking te verleen aan Radio Werkend Nederland.

"Zoals altijd, wanneer het de belangen van de werkende klasse betrof, vereischte ook de oprichting van de R.W.N. strijd. Maar ondanks de tegenwerking van Minister Gielen moeten de arbeiders zich aansluiten om hun omroepvereniging in den aether te krijgen ", aldus spreker.

Hierna trad het cabaret Willy Cardoni op, dat voor het grootste deel muzieknummers ten gehoor bracht.

Vòòr het optreden van een krontjong-band hield Cardoni beschouwingen over de regeeringspolitiek van het kabinet-Beel ten opzichte van Indonesie, waarbij hij zei, dat de bewoners van de " keten van rubber en smaragd, die zich slingerde om de evenaar " zich met recht niet langer wilden onderwerpen aan de eischen van het groot-kapitaal. Hij wakte de aanwezigen op de "Waarheid" te lezen, daar deze courant de eenige zou zijn, welke betrouwbare voorlichting gaf betreffende het Indische vraagstuk.

Vòòr de pauze besprak Cardoni nog de positie van Radio Werkend Nederland. "In den tijd van Radio Oranje was men nog hoopvol", zoo zeide spreker, " ten aanzien van de oprichting van een nationalen omroep. Na de bevrijding werd de oude toestand echter hersteld en namen de oude omroepverenigingen hun plaats weer in. Thans betaalt het volk radiobelasting om de stem van de reactie te hooren". Hij riep daarom allen op tot het betrachten van de grootst mogelijke eenheid en medewerking om te komen tot de oprichting van Radio Werkend Nederland.

Na de pauze volgden wederom muzieknummers, waarna Hoekstra met een kort woord de bijeenkomst sloot. Vervolgens werd staande de "Internationale " gezongen.

Na afloop werd tot 2.00 uur gedanst.

CD 244

10 Maart

7.

B.11580.

een

G E R E I N.

H.

RP.

Vergadering C.P.N.

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een
verslag van een op 25 Februari 1947 te Lamer gehouden openbare
vergadering van de Communistische Partij Nederland, naar den
inhoud waarvan ik nog verwijzen.

C.V.D.

Aan den Heer H.C.van Politie te	AMSTERDAM.
" " " " " "	ROTTERDAM.
" " " " " "	DEEN HAAG.
" " " " " "	UTRECHT.
" " " " " "	GRONINGEN.

Coll.: *AB*

G E H E I M.

Verslag van een op 25 Februari 1947 te LEMMER gehouden openbare vergadering van de Communistische Partij Nederland.

Als spreker trad op Hendrikus GORTZAK, geboren te AMSTERDAM, 29 Juni 1900, wonende te AMSTERDAM.

De vergadering werd omstreeks 8.15 uur (20.15 uur) geopend door: HESSEL. W. de Vries, geboren te Rotsterhaule, 27 November 1882, wonende te Oosterzee, die een korte rede hield, waarin hij de vergadering mededeelde, dat "kameraad Gortzak" zou spreken over de Indonesische kwestie. Gortzak, die daarop het podium betrad, zei, dat het Indonesische vraagstuk in het brandpunt van de belangstelling stond. Hij zei o.m.: "In de tijden van de Oost Indische Compagnie kwamen de Nederlanders in Indië om handel te drijven en later om te rooven. Nog later werd er oorlog gevoerd, welke door de Nederlanders werd gewonnen en waardoor Indië werd bezet, net zoo goed als wij in de jaren 1940-1945 door de Duitschers. De Indonesiërs beschouwden de Nederlanders toen als hun "Toean" of "Heer". Men ontdekte, dat Indië rijk was aan grondstoffen en daardoor zijn in Nederland enkele mensen en lichamen rijk geworden, zonder dat dit aan het geheele Nederlandsche volk ten goede kwam. Indië werd uitgezogen en zoo zagen wij, dat Indië in 1936 in één jaar tijds evenveel opbracht als ten tijde van de Oost-Indische Compagnie in twee eeuwen.

Toen in 1942 de oorlog met Japan uitbrak, verwachtten de Indonesiërs dat de groote Toean de kleine Japanner buiten hun grenzen zou houden, doch het bleek, dat de Nederlanders daartoe niet in staat waren. Spreker memoreerde voorts nog even den moed van Schout bij Nacht DOORMAN, waarbij hij zeide dat hij voor dezen persoon een groote bewondering had, doch dat men moest bedenken, dat DOORMAN met zichzelf een groot aantal jonge mensen mee den dood had ingedreven."

"Toen de Japanners Indië bezetten, vervolgde spreker, zagen de Indonesiërs, dat de groote Toean huns gelijke werd en met hen werd opgesloten in concentratiekampen. Daar werd een geest van kameraadschap geboren en na het hooren van de Koninklijke rede van 1942 hoopten de Indonesiërs, dat die geest van kamoraadschap ook na de bevrijding bestendig zou blijven en Indië geheel zelfstandig zou worden. Toen werd het zelfstandigheidsgevoel geboren. Na de capitulatie van Japan trad de Nederlander echter weer als den "Toean" naar voren, hetwelk verzet van den Indonesiër ten gevolge had."

Sprekende over Soekarno, zeide spreker, dat de reactie in Nederland beweerde, dat deze de handlanger van Japan was geweest. "Wie kan echter Soekarno beter beoordeelen dan het Indonesische volk?", aldus spreker. "En als Sjahrir en zijn medewerkers hun vertrouwen schenken aan Soekarno, dan hebben de Nederlanders daarover niet te oordeelen."

- Spreker -

Spreeker was een voorstander van het terugtrekken van alle Nederlandsche troepen uit Indië, want dan kon alleen een vruchtbare bespreking tusschen de regeeringen plaats vinden, meende hij. "De troepen in Indië kosten Nederland veel geld en jonge menschen, die beide hier te lande beter kunnen worden gebruikt."

Nadat Gortzak zijn befaamde reis naar Indië had besproken werd vijf minuten gepauseerd, waarna gelegenheid werd gegeven tot het stellen van vragen. Hiervan werd geen gebruik gemaakt.

De vergadering werd daarna onder dankzegging van den Heer Gortzak met een korte rede, waarin werd opgewekt om lid van de C.P.N. te worden, door Hessel de Vries gesloten.

De vergadering werd door ongeveer 200 personen bezocht. Hieronder bevonden zich drie militairen in uniform.

18 April

7.

B.13467.

een.

H.

E.12.

GEHEIM.

M. L. Einthoven
van de Kamer B

Vergadering Communistische Partij Nederland.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie afschrift aan te bieden van een verslag van een op 5 April^U 1947 te Oldeberkoop (gemeente Ooststellingwerf) gehouden propaganda-feestavond van de C.P.N., naar den inhoud waarvan ik moog verwijzen.

Coll.: *2/pw*

C.V.D.

Verzonden aan:

2.3.den Min.van Binnenl.Zaken,

" " " " Justitie,

Hoofd Sectie III M.I.D., Marinestaf,

Hoofd der Afd.III B van den Gen.Staf,

D. Comm.dar Kon.in de Prov. Friesland.

18 April

7.

B.13467.

een.

H.

TZ.12.

G E H E I M.

247

Vergadering Communistische Partij Nederland.

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 5 April 1947 te Oldebarkoop (gemeente Ooststellingwerf) gehouden propaganda-feestavond van de C.P.N., naar den inhoud waarvan ik nogte verwijzen.

Coll.: *2/w*

C.V.D.

Verzonden aan:

Den H.C. van Politie te Amsterdam,
" " " " " Rotterdam,
" " " " " Den Haag,
" " " " " Utrecht,
" " " " " Groningen.

G E H E I M.

Verslag van een op Zaterdag, 5 April 1947, / gehouden propaganda-feestavond van de Communistische Partij Nederland, ter gelegenheid van het eenjarig bestaan der afdeeling Oldeberkoop.

Aanwezig waren ongeveer 200 bezoekers, voor het grootste gedeelte afkomstig uit Oldeberkoop, Donkerbroek, Makkinga, Haulerwijk, Oudehorne, Jubbega, Wijnjeterp en Lippenhuizen.

Bekendheid aan dezen feestavond was gegeven door middel van propaganda-biljetten, waarvan een exemplaar in afschrift hierbij is gevoegd.

De leiding berustte bij den afdeulings-voorzitter, Bloem. Deze opende de bijeenkomst met een propaganda-rede, waarbij hij opmerkte, dat het voor de arbeidersklasse noodzakelijk was dat de communistische partij zo sterk mogelijk is. "Allerwegen steekt de reactie haar kop weer op en in de Vereenigde Staten staan de communisten zelfs aan vervolging bloot", aldus spreker.

Vervolgens voerde Hagenau uit Leeuwarden het woord. Hij besprak de troepenuitzendingen naar Indië en deelde mede, dat de kosten voor het leger en de vloot f.3.000.000.-- per dag bedroegen, "welke enorme bedragen door ons verarmd volk moeten worden opgebracht ten koste van den arbeider". De troepenuitzendingen vonden, volgens hem, plaats om te trachten nog zooveel mogelijk van de verouderde verhoudingen te behouden; dit ten koste van de Indonesiërs, die hun vrijheid wenschen, met wolk streven de C.P.N. volkomen instemt. "Op grond hiervan staat de C.P.N. dan ook afwijzend tegen de troepenuitzending naar Indië", aldus Hagenau.

Tenslotte besprak hij het mislukken van de fusie van het N.V.V. met de E.V.C. Spreker zeide, dat het N.V.V. geen fusie wenschte omdat er dan "te veel kapitalistische belangen in het nauw werden gebracht". Als reden werd evenwel opgegeven, dat de E.V.C. onder communistischen invloed staat.

"In werkelijkheid echter, aldus Hagenau, is het de reactie tegen het niet te stuiten communisme en de voortstuwende arbeidersmassa, die de fusie niet door deed gaan. Deze reactie loopt over de lijn Kupers (leider N.V.V.) - Truman (President V.S.)".

Vervolgens sprak Willcom COMELLO, geb. 10-10-1903, te Aengwirden, won. te Heerenveen, die de afdeeling Oldeberkoop geluk wenschte met haar jubileum en de behaalde resultaten.

In zijn rede wekte hij voorts op een voorbeeld te nemen aan "het aanvankelijk Leninistische, later communistische en thans socialistische Rusland, waar ten behoeve van de werkende massa reeds zoo ontzaglijk veel goeds tot stand was gebracht".

De voorzitter Bloem dankte de beide sprekers, waarna werd overgegaan tot het feestelijke gedeelte van den avond.

Op zijn verzoek werd staande de "Internationale" gezongen, voorts werden twee tooncelstukjes opgevoerd, welke geen politieke strekking hadden.

/ te Oldeberkoop (gem.Ooststellingwerf),

Nadat nog tot 1.00 uur werd gedanst, sloot Bloem de bijeenkomst met de opwekking de vergadering van "Radio Werkend Nederland" op 17 April a.s. in café Hof te Oldeberkoop bij te wonen.

Nadat nogmaals de "Internationale" was gezongen gingen men uitteen.

INHOUD BIJLAGE:

C.P.N. DE WAARHEID.
Afdeeling Oldeberkoop.

FEESTAVOND ter gelegenheid van het éénjarig bestaan van de afd. Oldeberkoop, op Zaterdag 5 April a.s., in café Hof, Oldeberkoop. Aanvang half 8.

Wij hebben gemeend deze dag niet onopgemerkt te moeten laten voorbij gaan, daar het juist nu, in het belang is van de arbeidende bevolking dat er een sterke communistische partij is als voorhoede van de werkende massa.

Daar de reactie zijn kop weer op gaat steken, gelijk dat vóór 1940 het geval was.

Bezoekt daarom de
PROPAGANDA-FEESTAVOND VAN DE C.P.N: Afdeeling Oldeberkoop.

Hier zullen de 10 Vroolijke Gasten uit Friesland aan mode werken.

De heele avond lachen en nog eens lachen.

Toegang 50 cent per persoon.

Het Bestuur.

BAL NA.

BAL NA.

Typ.:TZ.
Coll.:Z/W.

INLICHTINGENDIENST
SNEEK.

B

UITGEBOEKT

GEHEIM.

Volgno.

28 JUNI 1947

ACD/17723.

Onderwerp: Fractie-vergadering C.P.N.

No.82/47.

244

Op Dinsdag 1 Juli 1947 is vanwege het Districtsbestuur der C.P.N., Mozartstraat no.50 te Leeuwarden, Telefoon 4464, een Fractievergadering uitgeschreven.

Deze vergadering wordt gehouden in het Gebouw der C.P.N. aan de Voostreek te Leeuwarden, terwijl deze vergadering zal aanvangen om 10,30 uur des voormiddags.

Na afloop van deze vergadering, wordt daar een bespreking gehouden met iemand, naam onbekend, van de plaatselijke Raad der E.V.C. betreffende een speciaal punt, punt 25 genoemd.

BUREAU B

Sneek 26 Juni 1947.

Perzonden:	
L. S.	30-6-47

Verzonden aan:

De Heer Hoofd van het Bureau Inlichtingen te Leeuwarden.

De Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's Gravenhage, Javastraat
No.68.

Randor 22996.

R.P. P...
128. - d d. 10.11

B
BUREAU B

12-11-47

Volgno.	
11 NOV. 1947	
ACD	22997

Mij is medegedeeld, dat op 30 October 1947 te Marssum een vergadering van de C.P.N. is gehouden met het doel aldaar een afdeling op te richten. Als spreker trad op zekere heer AGENANT. Diens rede werd mij als zeer gematigd betiteld.

Aanwezig waren 12 mannelijke en 6 vrouwelijke personen, Het waren, voorzover bekend:

- KNVA ■ SIMON VAN DER MEULEN, geb. 17-4-1902 te Langezwaag, landarbeider, wonende te Marssum no. 308 en diens vrouw FETJE
 - KNVA ■ KROES, geb. 15-11-1905 te Schoterland.
 - KNVA ■ DIRK POSTMA, geb. 9-3-1892 te Oosterzee, dorpsreiniger, wonende te Marssum no. 10 en diens vrouw ELISABETH DE JONG, geb. 12-3-1898.
 - KNVA ■ THOMAS VAN WIEREN, geb. 18-3-1914 te Marssum, veehouder en zwarthandelaar, wonende te Marssum en diens vrouw: ANNA
 - KNVA ■ JASPER, geb. 3-2-1918 te Leeuwarden.
 - KNVA ■ JAN DE VRIES, geb. 16-9-1899 te Oldeholtspade, landarbeider, wonende te Marssum no. 112.
 - KNVA ■ ARJEN HOVENGA, geb. 7-5-1886 te Marssum, grondwerker, wonende te Marssum no. 252.
 - KNVA ■ PIETER TOUSSAINT, geb. 24-3-1900 te Marssum, landarbeider wonende te Marssum no. 322. en diens vrouw: BOUKJE DOUMA, geb. 25-6-1900.
 - KNVA ■ HAITE VAN DIJK, geb. 21-3-1892 te Marssum, zuivelarbeider, wonende te Marssum no. 137.
 - KNVA ■ GERRIT HERDER, wonende te Beetgum, welbekend.
- Er werd geen afdeling opgericht, omdat niemand zich opgaf als lid.

b 3

We overzicht.

F. H. datum 20 NOV 1947

R. P. L. 120-22996 B

WESTDONGERADEE BUREAU B

11 NOV. 1947

ACD/22998

Ik moge U berichten, dat in de avond van 1 November 1947 op een zaal in het Café gehouden door den Heer Tilstra te Holwerd gemeente Westdongeradeel met vergunning van de Heer Burgemeester de film "Belofte" werd vertoond.

Voor de aanvang van de films, werd een openingswoord gesproken door Thomas van Duinen, geboren 10 Januari 1910 wonende te Holwerd No:16. Deze riep de 100 bezoekers namens de Afdeling der C.P.N. een hartelijk welkom toe en sprak enige woorden over de te vertonen film.

Eerst werd in een voor film journaalnieuws, "Het waarheids zomerfeest" gehouden op 7 September 1947 te Birkhoven, vertoond.

Genoemde Thomas van Duinen sprak daarna enige woorden over die film en noemde het feest te Birkhoven een enorm succes voor de C.P.N.

Hierna volgde de vertoning van de film "Belofte".

Geheel deze vertoning, was Russische propaganda voor de Communistische partij.

Er werden voorstellingen van de ontwikkeling van het vijf jaren plan, na de dood van Lenin in 1924, toen Stalin de leiding over nam van de Communisten in Rusland, vertoond.

De opbouw van grote fabrieken, waarin een groot aantal landbouwmachines werden vervaardigd, Het bewerken van grote uitgestrekte percelen bouwgrond door de in die fabrieken vervaardigde landbouwmachines en de daartegen gevoerde sabotage, door het in brand steken van die fabrieken, stakingen e.d. waardoor veel mensen werden gedood, werden op het doek gebracht.

Het was duidelijk te zien, dat men daarmede de uitvoering van het vijf jaren plan door Stalin persoonlijk ontworpen, en de ontwikkeling van het communisme in Rusland, wilde aan tonen.

Daarna volgden vertoningen over de gevolgen van de oorlog.

Hoe de Duitse strijdkrachten op rukten tot bij Moskou en ten slotte de strijd in en om Stalingrad, de terugtocht der Duitsers en de overwinning der Russen.

De vertoning had een ordelijk verloop, en vielen geen bijzonderheden voor.

Nadat de film was afgedraaid, gingen de bezoekers rustig uit elkaar in de richting van hun woning.

Verder waren er in de maand October 1947 in de gemeente Westdongeradeel geen Uiterst links georiënteerde politieke vergaderingen, bijeenkomsten of verwickelingen.

N. 27.

Weekoverzicht.

Par., H datum 14 NOV 1947

OPGELEGD

VERSLAG FEESTVERGADERING C.P.N. TE LEEUWARDEN OP 19 NOVEMBER 1947 IN GEBOUW "DE WAARHEID", VOORSTREEK 106 TE LEEUWARDEN.

Aanwezig: ongeveer 250 personen.

BUREAU B

Zaalcapaciteit: ongeveer 250 personen.

Volgno.

22 NOV. 1947

ACD/25187

Spreker: Jacobus Johannes Agenant, geboren te Amersfoort, 12 September 1909, woonplaats vermoedelijk Hilversum.

Medewerkers: Het zangkoor "De Rode Zangers", onder leiding van Klaas Adema, geb. te Holwerd, 29-7-1909, wonende Saskiastraat 13 te Leeuwarden, een toneelgezelschap onder leiding van Douwe Matthijs Gorter, geb. te Groningen, 18-6-1911, wonende Sacramentstraat 22 te Leeuwarden, en Uilke Smit, geboren te Oudega, 17-3-1898, wonende Jacob Marisstraat 63 te Leeuwarden.

Te omstreeks 20.15 uur opent de voorzitter der vergadering Cornelis Glimmerveen, geboren te Leeuwarden, 4 November 1919, wonende Camminghastraat 61 te Leeuwarden, de bijeenkomst. Hij deelde mede, dat deze feestvergadering belegd was ter herdenking van de October-revolutie in 1917, en sprak er zijn voldoening over uit dat de zaal zo goed bezet was. Nadat het zangkoor enige liederen ten gehore had gebracht, hield Agenant een korte propaganda-rede. Hij begon met een korte uiteenzetting van het ontstaan van het socialisme, waarbij hij in het bijzonder het werk van Robert Owen en Karl Marx besprak. Vervolgens schetste hij de strijd tussen de stromingen in het socialisme tijdens de Russische revolutie. Nadat hij de Kominform verheerlijkt had, deed hij een aanval op de regering-Beel, die tot niets anders dan prijsverhoging en loonsverlaging in staat was. Tot slot wekte hij de aanwezigen op lid te worden van het zangkoor "De Rode Zangers" en verzocht hij allen in te tekenen op de obligatielening van "De Waarheid".

Na de rede van Agenant declameerde Annie Zeldenrust (verdere personalia onbekend) enige verzen.

In de pauze werden alle aanwezigen bewerkt om op de obligatielening van "De Waarheid" in te tekenen. Aan het einde van de pauze deelde Agenant mede, dat er voor f 200. ingetekend was.

Na de pauze voerde het toneelgezelschap Gorter een klucht op, getiteld "Engelse thee".

Te omstreeks 23.45 sloot de voorzitter de vergadering.

Opmerkelijk was dat de zaal versierd was met de Engelse en Amerikaanse vlag. Een Russische vlag was niet aanwezig.

→ naast andere vlaggen, was ik verwild?

We koverzicht.

... datum . 3 DEC 1947

Rijkspolitie Gewest Groningen
District Heerenveen
Commandant

Heerenveen, 3-12-1947

Volgno.

OPGELEED

No. 182 R. GEHEIM/PERSOONLIJK

5 DEC 1947

Aan: De Heer Hoofd Centrale Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage

25612

Onderwerp: Vergadering C.P.N. Lemmer, op 27-11-1947.

BUREAU B

Aanwezig: Ongeveer 100 personen.

Zaalcapaciteit: ongeveer 350 personen.

9-12-47

Sprekers: Jan Johannes Duim, geb. 20-8-1910,
won. te Lemmer, Turfland no. 3;
Bork, won. te Amsterdam.

Nadat Duim een kort welkomstwoord had gesproken, gaf hij het woord aan Bork.

De spreker gaf een beschouwing over de tegenstelling in de wereld tussen Oost en West. Volgens hem werd Nederland geregeerd door Amerika terwijl het zich beter op de Oosterse Staten kon oriënteren. Rusland zou de dollar niet nodig hebben, reden waarom Amerika in Rusland niets te zeggen heeft. Spreker stond uitvoerig stil bij de ontwikkeling van Rusland gedurende de laatste 30 jaren en wees er op, dat de wereld rekening houdt met Rusland, getuige de houding van Wisjinsky in de vergaderingen van de U.N.O.

Verder besprak Bork uitvoerig de stakingen in Frankrijk en Italië, waarbij hij tweemaal applaus oogstte van het publiek. De Nederlandse politiek in Indonesië werd door spreker afgekeurd.

Na beëindiging van de rede werd gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen, waarvan geen gebruik werd gemaakt.

De vergadering had een rustig verloop. Met een kort dankwoord sloot J.J. Duim de bijeenkomst.

De Districtscommandant,
De Officier der Rijkspolitie te kl.

Weekoverzicht

W.C. Bijl de Vroe

Par... ..

11 DEC 1947

DOSC. No.: *20 244*
 CRT.: *de Woonh. N.N.*
 DATUM: *8-12-47*
 PAR.:

08 244 Friesland

BII

Districtsconferentie C.P.N. Friesland

Het district Friesland van de CPN hield Zaterdag zijn districtsconferentie ter voorbereiding van het partijcongres. Daar Gerben Wagenaar, die de inleiding zou houden, verhinderd was, werd deze taak nu door Jan Haken vervuld.

Hij hield een inleiding over de taken van de partij en over het verslag van het partijbestuur ter voorbereiding van het congres. Zondag werd naar aanleiding hiervan een uitgebreide discussie gevoerd, die een opbouwende geest ademde. Het congres sprak zijn vertrouwen uit in de politiek van de partij en partijleiding. Een aantal partijgenoten werden voorgedragen voor het partijbestuur.

10 DEC 1947

041

VERSLAG FILMVOORSTELLING C.P.N. te NOORDWOLDE (gemeente
WESTSTELLINGWERF) op 25 November 1947.

Aanwezig: 150 personen.

Zaalcapaciteit: 550 personen.

BUREAU B

- 5 DEC 1947

ACD/25613

Sprekers: Johannes Mooi, geb. 3-6-1888, won. Noordwolde
Muis (verdere gegevens onbekend)

Nadat J. Mooi een overzicht had gegeven van het programma van de avond, werd de Film van het Waarheids-zomerfeest te Bilthoven gedraaid.

Hierna hield Muis een toespraak met als onderwerp "Obligatielening van het dagblad 'De Waarheid'". De eerste lening was geslaagd en men had nu een eigen pers. Ook de tweede obligatielening moest slagen, opdat er ook een eigen gebouw zou komen. Zijdelings besprak hij nog even de toestand in Indonesië en wees hij op de bloei van het Communisme in verschillende landen, waar het kapitalisme zou zijn uitgeroeid. Volgens spreker zou ook in het Westen van Europa die tijd eens aanbrenken. Spreker hoopte, dat iedere aanwezige zou medewerken aan het slagen van de genoemde obligatielening.

Hierna volgde een pauze, waarvan gebruik werd gemaakt om een aantal obligaties te verkopen aan het publiek.

Na de pauze werd vertoond de film "De Belofte".

De vergadering, die omstreeks 20 uur was aangevangen, werd om 22.45 uur door Mooi gesloten.

Bij de uitgang van de zaal werd nog een collecte gehouden, met het doel, de meergenoemde obligatielening te bevorderen.

De vergadering had een rustig en ordelijk verloop.

*Muis is natuurlijk
had hij
mij.
weten.
Weet muis, 17.11.21 te Oude Pekela.
Weekontzicht.
Par... 1 DEC 1947*

GEHEIM.

V.D.1947. no. 144.

Leeuwarden, 16-12-1947.

OPENING

ONDERWERP : Toezending verslagen
van vergaderingen.

BUREAU B

17 DEC. 1947

19-12-47

ACD 26/12/47

Ik moge U hierbij aanbieden een 2-tal
verslagen t.w.

26439 1e. verslag Filmvoorstelling C.P.N. te Holwerd en
26440 2e. verslag Openbare Vergadering C.P.N. te
Zwaagwesteinde.

Aan
Hoofd C.V.D.
en
B.I.L.

F..

R. P. Remmersma. } N° 144.
d.d. 16.12.47.

DD 244 Sn.

ONDERWERP.

Kantoor. Kop. 26440

17 DFL 1947

Rapport betreffende een openbare vergade-
ring te Zwaagwesteinde, gemeente Dantumadeel,
op Vrijdag 28 November ~~Weekoverzicht.~~

BUREAU B

ACD 26440

Par. H datum

12 JAN 1948 12-47

OPGELEGD

De ondergetekende, heeft de eer U het navolgen-
de te rapporteren, naar aanleiding van een te Zwaagwesteinde, ge-
meente Dantumadeel, op Vrijdag 28 November 1947, gehouden openba-
re vergadering van de C.P.N. afdeling Zwaagwesteinde.

"Op Vrijdag 28 November 1947, des namiddags te
omstreeks 19.30 uur, had in het café "Ons Huis" te Zwaagwesteinde,
gemeente Dantumadeel, een openbare vergadering plaats van de "Com-
munistische Partij Nederland". Als spreker trad op de Heer J.
Broek afkomstig van Amsterdam, met als onderwerp: "Indonesië en
de loon- en prijspolitiek van de regering Beel-Drees". Nadat de
voorzitter de Heer J. Elzinga wonende te Zwaagwesteinde, de ver-
gadering tegen ongeveer 20.30 uur met een kort woord had geopend
(Men had steeds gewacht dat er meer bezoek zou komen), nam ge-
noemde spreker het woord. Hij deelde aan het publiek mede, dat hij
gezien het weinige publiek, maar een gezellig praadje zou houden.
Hij oefende daarna veel kritiek uit op de huidige regering en
op de toestand in het wereldgebeuren. Verder op de avond werd
nog wel even de Indische kwestie aangehaald, doch dit had van wei-
nig betekenis. Europa is verdeeld in twee blokken, namelijk een
socialistisch - en een kapitalistisch blok, waartussen een ijze-
ren gordijn. Dit gordijn zou volgens de spreker de schuld zijn
van het kapitalisme. Achter bedoeld ijzeren gordijn zou dan de
Sovjet liggen, doch deze was niet meer te keren, wat men kon zien
in Frankrijk en Italie, waar het ijzeren gordijn reeds was opge-
trokken. De nieuwe minister-president in Frankrijk wilde de sta-
kingen aldaar direct bedwingen, door de arbeiders 20 procent loon-
verhoging te geven, doch wat was het resultaat, nog meer stakingen
(Getrappel in de zaal). De kapitalisten geven de communisten van
alles de schuld, doch wij als communisten willen dit niet langer.
De oorzaak van dit alles ligt in de reactie. De afgelopen stakin-
gen hebben bewezen, wat er mede bereikt wordt. Bedoelde strijd word-
thans in Nederland gevoerd en hierbij denk ik aan de stakingen
in Tilburg en bij de Maatschappij "Holland" te Amsterdam. Verder
deelde hij mede, dat onze troepen uit Indie terug moeten, het kost
Nederland per gezin f10.-, riep hij uit. Nederland krijgt dit geld

Bm: S

KWV

KWV

zie voor mede
actie DD 303

uit Amerika, daar onze schatkist leeg is. Amerike wil dit geld wel kwijt en doet dit graag, maar wij komen onder het kapitalistische Amerika te zitten. Zij kan Nederland in de toekomst geheel opslokken en wij komen er niet weer bovenop. In Polen zijn haveninstallaties nodig en deze kan ons land het beste leveren, doch het mag niet. Frankrijk heeft met de Sovjet-Unie een handelsverdrag gesloten, waarbij Frankrijk 80000 kilogram graan zal ontvangen in ruil voor machinerieën. Nederland is hier het land voor, doch mag dit niet doen onder druk van het kapitalisme."

Tegen ongeveer 22 uur sloot genoemde voorzitter deze vergadering, welke met inbegrip van het bestuur, uit ongeveer 18 personen bestond. Bijzonderheden deden zich niet voor. Wel werd nog een kleine collecte gehouden, voor dekking van de onkosten, daar de vergadering niet uit kon en de kas flink bij moest springen.

En is hiervan door mij opgemaakt dit rapport, gesloten
6 December 1947.

Nc.92.

05 244 Du.
VERSLAG vergadering C.P.N. te LEMMER, gemeente LEMSTERLAND op 2 Mei 1948.

Aanwezig 250 personen waaronder 2 militairen in uniform.
Zaalcapaciteit 350 personen.

OPGELEGD

Sprekers: MEINT WILLEM VISSER, geb. 7-10-1904 wonende te LEMMER.
HESSEL W de VRIES, geb. 27-11-1882, wonende te OOSTERBLOKKE.
J. AGENANT, vermoedelijk wonende te HILVERSUM.

Medwerkers: Gezelschap GORTER uit LEEUWARDEN, bestaande uit
DOUWE GORTER.
ANNIE ZELDENRUST.
JELLIE DAS
MARTHA GORTER.
SMIT en 2 accordeonisten vermoedelijk GORTER.

10 Mei 1948

ACD/35090

Omstreeks 20.00 uur werd de vergadering, die een feestelijk karakter had in verband met het 25 jarig bestaan van de afdeling Lemmer van de C.P.N., door M.W. VISSER geopend. In zijn openingsrede bracht spreker dank aan de nog in leven en op de vergadering aanwezige zijnde oprichters van de Afdeling n.l. HESSEL DE VRIES en JAN DE HAAN. Deze personen werd een bos rode tulpen uit erkentelijkheid aangeboden. Tevens herdaacht spreker het in het concentratiekamp overleden lid JACOB DE ROOS die ook veel voor de partij had gedaan. Hij verzocht de aanwezigen staande twee minuten stilte in acht te nemen waaraan werd voldaan nadat het gordijn voor het podium was geopend en de vergrote foto van Jacob de Roos zichtbaar werd. Nadat spreker de aanwezigen had opgewekt om tot de C.P.N. toe te treden gaf hij de leiding van de verdere avond over aan kameraad DE HAAN, districtsbestuurder van Friesland voor de C.P.N. Deze, de leiding overnemende, wenste de afdeling Lemmer geluk met dit jubileum en bood namens het Districtsbestuur aan de afdeling een rode vlag aan die onder het zingen van de "Internationale" door de voorzitter M.W. VISSER in ontvangst werd genomen. Hierna vroeg de leider of er nog personen waren die de jubilerende afdeling wensden toe te spreken. Namens de vrouwenafdeling te Lemmer van de C.P.N. werd door ROELOFJE DE VRIES, geboren te LEMSTERLAND, 26 April 1893, wonende te LEMMER, Polterdijk nr. 7 een bloemenmand aangeboden.

Voorts werd nog een bloemenmand aangeboden namens de afd. Lemmer van de C.P.N. door de dochter van de voorzitter ROELOFJE VISSER, geboren te Lemsterland, 5 Maart 1929 wonende te LEMMER Parkstraat nr. 102. Bij deze aanbiedingen werd niet gesproken.

Vervolgens werd het woord gevoerd door HESSEL W DE VRIES. Spreker wensde de jubilerende vereniging geluk en verheerlijkte het communisme als de enige partij die de belangen van de arbeiders behartigde. Hierna werd het woord verleend aan kameraad J. AGENANT, die werd aangekondigd als de instructeur van het District Friesland van de C.P.N. Deze spreker begon zijn rede met zijn blijdschap uit te spreken dat hij op deze jubileumavond was uitgenodigd om hier enige ogenblikken het woord te voeren. De voorzitter, zeide spreker, heeft al gewezen op de pionniers van de afd. Lemmer van de C.P.N., doch ik wil hier even de aandacht vestigen op de grote communist LENIN, waarbij hij wees op het portret van Lenin hetwelk aan de wand hing. Hierbij memoreerde spreker de grote doorbraak van het communisme in Rusland onder de leiding van Lenin. Daar had in 1917 het proletariaat de overhand over het kapitalisme gekregen en tot heden was het nog niet gelukt om het communisme er weer onder te krijgen. De toestand is op dit ogenblik zo, zeide spreker, dat de kapitalisten het communisme als een gevaar zien. En dat dit gevaar bestaat is te zien in de gebeurtenissen in Tjecho Slowakije en de andere Oost Europese staten. Zelfs bij de jongste verkiezingen in Italië werden nog duizenden stemmen uitgebracht op de communisten. Hoewel het communisme in Italië niet de overhand had blijft men daar toch nog met dat blok van duizenden communisten zitten zeide spreker. Zoals de communisten in al die landen tegen de regeringspolitiek gestemd hebben, zo moeten wij straks bij de a.s. verkiezingen ook stemmen tegen de regering Beel, zeide spreker.

Nadat de spreker er nog op had gewezen dat de C.P.N. alleen een constructieve politiek voerde beëindigde hij zijn rede.

Nadat door de voorzitter M.W. Visser de sprekers waren bedankt sloot hij het officieel gedeelte van de avond waarna het optreden werd aangekondigd van het gezelschap GORTER.

Dit gezelschap bracht muziek, zang en declamatie naar voren.

Eén van deze stukjes had tot motto "Arbeiders als uw machtige arm het wil, staat heel het raderwerk stil, terwijl in een ander stukje het blad "De Waarheid" ter lezing werd aanbevolen. Overigens hadden de ten tonele gebrachte stukken geen politieke inslag.

Om 1.00 uur werd de vergadering, die een rustig en ordelijk verloop had, door M. VISSER gesloten.

Betreffende de "vrouwenafdeling" (N.V.B.?) worden nadere inlichtingen ingewonnen.

29 JUN 1948

ACD/39254

Op Vrijdag 25 Juni 1948, werd alhier verkiezingspropaganda der C.P.N. gehouden per geluidswagen.

Deze propaganda ving aan te ongeveer 19.30 uur en eindigde te ongeveer 21.30 uur.

Omschrijving geluidswagen:

Grijs-groene gesloten auto (vermoedelijk oude legerauto), model bestelauto met z.g. frontbesturing, gekentekend B-6872. Aan de voorzijde van dit motorrijtuig, ter hoogte van de bumper was een los motortje gemonteerd voor de werking van de geluidsinstallatie. Op de auto bevonden zich drie luidsprekers. Aan de voorzijde van de auto was een rode vlag bevestigd, terwijl op verschillende de plaatsen op de carrosserie, verkiezingsreclamebiljetten der C.P.N. waren aangebracht.

Blijkens bekomen inlichtingen is het provinciaal nummer B-6872, afgegeven aan Johannes de Boer, wonende te Lippenhuisen. Voornoemde Johannes de Boer, was bestuurder van dit motorrijtuig. Hij reed met deze geluidsinstallatiewagen voor eigen rekening. Voor zover bekend, is betrokkene niet lid van de C.P.N.. Hij is echter een persoon, die zich overal voor leent, als hij maar wat verdienen kan.

Voorts zat naast genoemde Johannes de Boer, in de cabine van dit motorrijtuig, nog een onbekend vrouwspersoon.

Gescheiden van vorenstaande personen, zaten in deze auto enige leden van de C.P.N., afdeling Sneek en enige vrouwen van leden der C.P.N., o.a.

- * Cornelis Meijer, geb. 18-12-14, fabrieksarbeider, wonende te Sneek, Frederik Hendrikstr. No.25.
- * Klaas Schaper, geb. te Lemsterland, 1-6-11, scheepstimmerman, wonende te Sneek, Swartsbuurt No.4.
- * Tjankje Dantuma, geb. te Sneek, 24-8-22, dienstbode, wonende te Sneek, le Zomerrakbuurt No.26.
- * Aaltje Tolman, geb. te Baarderadeel, 22-11-14, echtgenote van Klaas Schaper, wonende te Sneek, Swartsbuurt No.4.
- * Sijsche Witterauw, geb. te Barradeel, 15-6-11, echtgenote van
- * Sijbren Klaas van der Molen, wonende te Sneek, IJlsterkade 24.

Op verschillende plaatsen in de stad werd een propagandaspeech gehouden voor de a.s. verkiezingen, terwijl tussentijds de "Internationale" werd ten gehore gebracht, welke op een gramofoonplaat was vastgelegd.

Voor deze geluidswagen reden ongeveer 5 kinderen (jongens en meisjes), ieder gezeten op een rijwiel. Dit waren kinderen van C.P.N. leden. Achter deze auto reden eveneens per rijwiel ongeveer 7 personen, waaronder 1 vrouwspersoon, o.a.

- * Ruth Koolmoes, geb. in de gemeente Haarlemmermeer, 12-7-1899, los werkmans, wonende te Sneek, 2e Zomerrakbuurt No.11,
 - * Wijbe Wouda, geb. te Lemsterland, 23-5-11, loopknecht bloemist, wonende te Sneek, Van der Heijbuurt No.15,
 - * Harmen Huisman, geb. te Sneek, 4-5-01, opperman, wonende te Sneek, Kloosterdwarsstraat No.45,
 - * Lieuwe Dantuma, geb. te Sneek, 2-12-1896, krantenbezorger, wonende te Sneek, le Zomerrakbuurt No.26 en
 - * Sjoerdje Bootsma, geb. te Sneek, 9-12-14, echtgenote van Cornelis Meijer, wonende te Sneek, Frederik Hendrikstr. No.25.
- Bovengenoemde rijwielen waren alle voorzien van enige verkiezingsreclamebiljetten der C.P.N.

De propagandaspeech werd van papier gelezen, hertwelk meest gedaan werd door bovenaangehaalde Cornelis Meijer en af en toe ook door voornoemde Klaas Schaper.

Verzonden aan:

De Heer Hoofd van het Bureau Inlichtingen te Leeuwarden.

De Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's-Gravenhage, Javastraat 68

..... Onderwerp.....

op kaart med opbrengen
en nr. v.d. auto

Opbrengen
op kaart of in PD.

Opbrengen op
kaart of in PD.

opbrengen in PD

Onderwerp propagandaspeech: "Rood is Troef" duur 8 minuten

Inhoud:

Volgens deze speech verbood men de C.P.N. haar mening over het regeringsbeleid in het openbaar uit te spreken, aangezien men de vrees koesterde, dat het volk de waarheid zou horen.

Vervolgens ging dit onderwerp over grote industrieën en maatschappijen, welke grote winsten maakten, terwijl de Minister van Sociale zaken, Drees, voor de arbeiders een loonstop had ingesteld. Hierbij werden verschillende winstbedragen van deze ondernemingen genoemd. Ook werd gesproken over het verzet tijdens de bezetting, waarbij geopperd werd, dat de C.P.N. was voorgegaan en alle illegalen hadden gestreden voor vrijheid en recht. Verder werd een korte uiteenzetting gegeven over de kwestie Indonesië. Dit werd gekenschetst als een grote mislukking, omdat "Rood Troef was" in de wereld. Men kon dit zien aan China, Pakistan, India en andere landen. Ook werd over het plan Marshall gesproken, waarbij nu aan het licht kwam, waar om Amerika deze hulp verleende. Nederland zou verplicht worden een leger te vormen om mede de stoot op te vangen van de Sovjet legers. Gesproken werd, dat hierbij een fout was gemaakt, namelijk, dat men niet begreep, dat de anti-communistische politiek gevaarlijk was. Hitler en Mussolini hadden deze politiek met de dood moeten bekopen. Voorts werd gesproken over de a.s. verkiezingen, waarbij men moest beseffen, waar het om ging, o.a. om de werkelijke democratie en het werkelijke socialisme. Verder werd aangevoerd, dat de C.P.N. niet wilde, dat onze jongens naar Indië gestuurd werden om oorlog te voeren.

Tenslotte werden de aanwezigen opgewekt om hun stem uit te brengen op de C.P.N., daat dit de enige partij was, welke geen oorlog wilde.

Hierna werd de Speech beëindigd.

Voor het vorenstaande was op de plaatsen in de stad, waar de geluiswagen werd opgesteld, weinig belangstelling. De aanwezigen bestonden grotendeels uit personen, die reeds ter plaatse waren, terwijl het aantal zeer gering was.

Het bovenstaande had een rustig verloop.

*Waarom is
als deze
is.*

Weekoverzicht. 28/68
Sp. 2. 15-7-48.

Bolsward
SK

Volgno.
7 JULI 1948
ACD 39972

HV

111 50156

B

Te Bolsward werd een vergadering van de Communistische Partij Nederland gehouden.

Deze vergadering was openbaar en werd gehouden op Woensdag 30 Juni 1948 in het café van Th. Zijlstra aan de Stoombootkade en wel in de bovenzaal.

Te ongeveer 20.30 uur werd de vergadering geopend door de spreker voor de avond, Jan van Rensen, kandidaat der Tweede Kamer.

Spreker betuigde herhaalde malen zijn spijt dat er niet meer mensen aanwezig waren en dat het daarom weinig zin had een rede te houden. Hij zou zich dan ook maar bepalen tot het houden van een korte speech en indien er dan verder nog vragen warej, wou hij die gaarne beantwoorden. Hij wees op de ondemocratische toestanden die er in ons volk heersten. Immers de invloed van de arbeiders was praktisch nihil, wat wel in hoofdzaak te wijten was aan de slappe houding van de arbeiders die zich achter de Partij van de Arbeid stelden. Speciaal Koos Vorrink moest het ontgelden. Deze werkte vooral ondemocratisch daar hij als vertegenwoordiger van de arbeiders een inkomen van f25.00 genoot. De ware democratie is een regering door het volk, zo zeide spreker, en daar het volk op de arbeiders drijft moest het volk alleen door de arbeiders geregeerd worden.

Verder werden nog enkele voorbeelden aangehaald van arbeiders die door hun patroonsuitgebuit werden, omdat die hen zomaar konden ontslaan wat vooral voor de ongeschoolde arbeiders die een gezin achter zich hadden, zeer duperend was.

Ik wil gaarne toegeven, aldus de spreker dat Nederland arm is maar laat men dan die armoede gelijk verdelen. Ook dient zo spoedig mogelijk een einde te komen aan het Indisch avontuur daar dit schatten gelds kost en de vrijheidsdrang van de Indonesische volken toch niet meer te temmen is.

Hierna werd er door de aanwezigen nog wat heen en weer gepraat zonder dat eigenlijk iets belangrijks te temmen is.

Door mij, rapporteur, wordt nog opgemerkt dat in totaal 9 mannen en 4 vrouwen aanwezig waren. Tot de aanwezigen behoorde Jan Adema, (Jan Witte), Djurre van der Eems, een zekere Van Routeren met een vrouw, die vermoedelijk een kleindochter van hem was en een onbekende arbeider uit Bolsward, ongeveer 23 jaar oud.

De overige aanwezigen kwamen vermoedelijk uit Sneek evenals de spreker, die zijn rede in het Sneker dialect hield (Stadsfries).

Ongeregeldheden hebben zich niet voorgedaan terwijl er ook geen opruiende taal is geuit.

aanwezigheid
op kaart

(X) III

Weekoverzicht. 1-12

No. 91/1948.

Onderwerp: Propaganda Feestavond C.P.N.

Volgno.

25 OCT. 1948_m

48171

Op Dinsdag 19 October werd in de zaal van Café Rozenberg, Korte Veemarktstraat te Sneek, een propaganda feestavond gehouden, uitgaande van de Afdeling Sneek der C.P.N.

PD.310 X

De voorzitter der Afdeling Sneek, Klaas Schaper, sprak een kort welkomst woord waarna onmiddellijk begonnen werd met een Non-Stop- programma, hetwelk gebracht werd door het Cabaret L.K.K. uit Leeuwarden.

Dit cabaretgezelschap bestond uit 7 personen. Voorzover bekend zijn deze personen genaamd; Ans Teunis, Martha Hendriks, De Matriks(Schuilnamen); Ulbe ?, Eddy en Henny(Schuilnamen.)

Het programma bestond hoofdzakelijk uit zang en muziek. Bovenbedoelde Ulbe trad op als conferencier en sprak Fries.

Verschillende nummers waren propagandistisch getint en in het bijzonder werd propaganda gemaakt voor het dagblad „De Waarheid” en de bekende obligatielening.

De feestavond, die omstreeks 8.30 uur begon, eindigde omstreeks 24.00 uur waarna er tot 2.00 uur gedanst werd. Voor het bal was opvallend weinig belangstelling.

Ongeveer 200 personen waren aanwezig. Vrijwel alle aanwezigen waren lid of sympathiserenden van de C.P.N. Zaal capaciteit 200 personen.

De stemming was lauw.

Sneek, 21 October 1948.

*Uitbreed in
PB 554, onder
verwijzing naar
stuk 36424 in
dat PB.*

Ulke zmit

LKK Leeuwarder Kleinkunst Ensemble

6D244

52640

B

J. D. Ruwaard.

hier ook 52654 en 52640

VERSLAG VAN EEN VERGADERING VAN DE DISTRICTSRAAD VAN HET DISTRICT FRIESLAND DER C.P.N. OP 24 OKTOBER 1948 IN CAFE G.BAAS, NIEUWEBUREN 88 TE LEEUWARDEN.

Volgno.

26 OCT. 1948

ACD/48294

Aanwezig: 15 personen.
Zaalcapaciteit: 60 personen.

Spreker: Jacobus Johannes AGENANT, geboren te Amersfoort, 12-9-1909, wonende te Hilversum.

Voor de vergadering een aanvang had genomen, bespraken enkele aanwezigen de door hen behaalde resultaten voor de obligatielening voor de Waarheid. Men was het er over eens, dat de opbrengst onder de gewone arbeiders slecht was.

Te ongeveer 9.30 uur opende de politieke leider van het district Friesland, J.J. Agenant, de vergadering. Allereerst werd de internationale politieke situatie besproken. In Elseviërs Weekblad stond enige weken geleden, dat de Russen naar Azië terug moesten. Hieruit bleek volgens spreker, dat de bedoeling van de reactie is, een zodanige kracht te ontwikkelen, dat de Sovjet-Unie uit Duitsland zal worden teruggedrongen. Uit de kwestie-Berlijn blijkt echter wel, dat de Russen zich niet in een hoek laten dringen. Deze kwestie zal thans opnieuw door de Grote Vier worden besproken.

De situatie in Frankrijk zal van doorslaggevende betekenis worden voor West-Europa. De daar door de arbeiders met de reactie gevoerde strijd zal de politieke ontwikkeling in geheel West-Europa beïnvloeden. In China en Indonesië wordt de toestand voor de reactie steeds slechter. De reactie voert over de gehele wereld een geweldige strijd om haar positie te behouden.

De toestand op politiek gebied is thans voor de C.P.N. gunstig en spreker hoopt, dat deze situatie zich nog meer in de door de C.P.N. gehoopte richting zal ontwikkelen. Door de prijsstijgingen worden ook in Nederland de kansen voor de C.P.N. gunstiger.

De partijvergaderingen in Nederland worden over het algemeen slecht bezocht; de massa is beu van het vergaderen. Door de vele grieven, die er onder de arbeiders bestaan, is er nu kans om door een grootscheepse actie, o.v. een petitionement met gelijktijdig actie in de gemeenteraden, de aandacht op de C.P.N. te vestigen. De Partij zal zich meer met de massa moeten verbinden.

De krant (de Waarheid) geeft veel te weinig nieuws over de strijd van de arbeiders. De actie van de Partij moet veel meer naar buiten worden gericht.

Een andere spreker wenst meer politieke scholing in de Waarheid. In Sneek gaat de partij achteruit omdat de bestuurders teveel functies bekleden in jeugdbewe-

J.J. Agenant sprak als volgt:

afschrift voor
O.D. 1140
(hier ook volgende blz.)

...
sing en dergelijke organisaties.

Een andere spreker zegt, dat wanneer er in Heerenveen op Zondag een kadervergadering wordt gehouden, niemand aanwezig is, omdat Abe Lenstra 's middags voetbalt.

Een spreker uit Sneek stelt voor in het district Friesland circulaire te verspreiden om de aandacht op de Partij te vestigen. Hij leest een door het afdelingsbestuur te Sneek ontworpen tekst voor een dergelijke circulaire voor. Hierin wordt gewezen op de grote prijsstijgingen, die in strijd zijn met de voor de verkiezingen door de regeringspartijen gedane beloften. Verder worden uit de miljoenennota vergelijkingen gemaakt tussen de uitgaven voor voedsel en die voor militaire actie. Er moet meer actie komen, zegt deze spreker. Geloof maar niet, dat de Nederlandse bourgeoisie ons zal sparen, evenmin als de Franse bourgeoisie dit de Franse arbeidersklasse doet.

Een andere spreker klaagt over het geringe vergaderingbezoek, dat volgens hem te wijten is aan de weinige propaganda die voor de vergaderingen wordt gemaakt.

Een volgende spreker maakt enige opmerkingen over de bouwkassen. Volgens deze spreker zal een arbeider, die door het bouwkassysteem een eigen woning heeft verkregen, deze bij werkloosheid eerst moeten verkopen, voordat hij door Sociale Zaken wordt gesteund.

Agent zegt daarop, dat de Partij nog niet in staat is geweest de arbeidersklasse er van te doordringen, dat alleen de C.P.N. voor de arbeiders strijdt. Naar zijn mening zal de Partij zich meer moeten richten tot de arbeiders in de bedrijven. Men zal trachten een aantal pamfletten te verspreiden in Friesland, vooral in de industriecentra. De politieke leiders van de afdelingen zullen zoveel mogelijk contact met de arbeiders in de bedrijven moeten zoeken. Wij moeten hardnekkig volhouden om de Partij tot grotere bloei te brengen, zegt spreker.

Vooraf onder de vrouwen moet meer propaganda worden gevoerd. De vrouwen moeten ook meer in het werk in de afdelingen worden betrokken.

Vervolgens geeft spreker een uiteenzetting over de omstandigheden, die ertoe geleid hebben, dat het partijgebouw Voorstreek 106 te Leeuwarden, door de C.P.N. is ontruimd. Dit perceel was door de afdeling Leeuwarden voor de tijd van 5 jaren gehuurd. Aan huur en andere onkosten betaalde men ongeveer f. 35-per week. Het was de afdeling Leeuwarden niet meer mogelijk deze kosten te betalen. Spreker gaf daarna een uitvoerig overzicht van de onderhandelingen van het afdelingsbestuur met de Leeuwarder Gemeenschap, die er tenslotte toe geleid hebben, dat de Leeuwarder Gemeenschap de huur van het gebouw overnam. Voor de inrichting van de zalen betaalde de Leeuwarder Gemeenschap nog een bedrag van f. 300-.

Verskillende sprekers betreurden het verlies van een centraal punt van bijeenkomst.

Agent vertelde daarop nog, dat de afdeling getracht had de zalen onder te verhuren, doch dit mislukte, omdat niemand in het communistische gebouw wilde vergaderen. Zelfs de afdeling Leeuwarden van de C.P.N. moest in andere gebouwen vergaderen, omdat sommige partijgenoten er tegenop zagen het gebouw Voorstreek 106 binnen te gaan.

Over de resultaten van de actie voor de obligatie-

afschrift

in O.D. 1140.

(met 6 gedeelte 1/4
4 overige blz.)

58

afschrift in

O.D. 1108 met
dooraansluitend
het volgende aangegeven
gedeelte.

lening voor de Waarheid, was men niet erg enthousiast. De afdelingen worden opgewekt in November openbare vergaderingen te beleggen, waar voor de obligatielening propaganda gemaakt moet worden. Als een geschikte spreker voor dergelijke vergaderingen wordt genoemd: Jaap Brandenburg.

Vervolgens wordt de discipline in de Partij besproken. Enige sprekers klagen erover, dat vele partijgenoten niet meer voor hun politieke overtuiging durven uit te komen. Een afdelingsvoorzitter, genaamd Herman (achternaam was niet verstaanbaar) durft geen biljet voor de C.F.N. meer voor de ramen van zijn woning te hangen. Zelfs vergaderingen bezoekt hij niet meer. Agenant zegt, dat men met de realiteit rekening moet houden. Door de druk van de reactie is het voor velen moeilijk voor hun politieke overtuiging uit te komen. Een spreker vertelt, dat in Drachten, de 75-jarige afdelingspenningmeester Zandstra (een oud volgeling van Domela Nieuwenhuis) in de nacht van Zaterdag op Zondag door 5 politieagenten verhoord werd, terwijl zijn woning doorzocht werd. Door de politie wordt getracht vertrouwensmannen in de Partij te krijgen. In Amsterdam is gebleken, dat een partijfunctionaris aan de politie inlichtingen heeft verstrekt. In Sneek heeft de politie een kwartstelsel van de communisten. Dit had een partijgenoot van een politiemans gehoord. Er zal meer gecontroleerd moeten worden met wie de partijgenoten omgang hebben. Speciaal zal moeten worden gelat op personen, die in de vergaderingen discussies uitlokken. Betreffende de propaganda onder de politie merkt Agenant op, dat men daarbij zeer voorzichtig te werk moet gaan. Door de slechtere economische toestanden in die kringen is propaganda misschien wel mogelijk.

Voor de scholingsbijeenkomsten bestaat over het algemeen zeer weinig animo. Binnenkort zal met de afdelingsbesturen in Friesland een bijeenkomst worden gehouden om de scholing te bespreken. In Drachten is men van plan op Woensdagavond een scholingsbijeenkomst te houden. Enige sprekers wijzen er op, dat er meer eenvoudige onderwerpen op de scholingsbijeenkomsten moeten worden gehouden.

Agenant klaagt erover, dat men de scholingsbijeenkomsten dikwijls gebruikt om critiek op de Partij te oefenen. In Tijnje werd spreker door Gerrit Roorda voor saboteur uitgescholden. Hij bedankte ervoor om daar nog eens te spreken. Het is hard nodig, dat in Tijnje een ander afdelingsbestuur komt, daar met het tegenwoordige niet samen te werken is, in het bijzonder door de houding van Roorda.

Naar een te Amsterdam te houden vrouwenvergadering zullen de dames Dijkstra, Uijthof en vermoedelijk nog een derde vrouw afgevaardigd worden.

Te ruim 13 uur was de vergadering geëindigd.

afschrijft in
O.D. 1261 en
O.D. 1108.
met het hiervoor
laatst aangegeven
gedeelte.

(Drachten
geschied.)

(Sneek ge-
schied.)

afschrijft in
O.D. 1093.

afschrijft voor
O.D. 125

Agenant en Roorda.
de twee topfiguren in
Friesland.
afschrijft O.D. 1261
P.D. Agenant en J. Roorda
wat kan dit
zijn?

misschien ter verk.
afgevaardigden naar B.-Post.
Q.-B.

Verbinding No. 58

GEHEIM

Onderwerp: Deelnemers Districts-conferentie C.P.N.
No. 28/1949

Sneek, 23 Maart 1949

Betrouwbaarheid bericht: --

Waardering bericht: --

Medewerkende instanties: geen.

Ondernomen actie: --

Tevens bericht gezonden aan P.G. Leuwarden.

OV 244-FR.

Vat

24 MRT 1949

AD 50394

De, op Zaterdag 19- en Zondag 20 Maart 1949 gehouden Districtconferentie der C.P.N. in Friesland te Leuwarden werd bijgewoond door de navolgende communisten uit Sneek;

- ✓ x 1 KLAAS S C H A P E R, geboren te Lemsterland, 1-6-1911, wonende te Sneek, Swartsbuurt 4,
- ✓ x 2 AALTJE TOLMAN, geboren te Weidum, gemeente Baarderadeel, 22-11-1914, echtgenote van Klaas Schaper, voorman, wonende te Sneek, Swartsbuurt 4,
- ✓ x 3 CORNELIS J E I J E R, geboren te Sneek, 18-12-1914, wonende te Sneek, Frederik Hendrikstr. 25,
- x 4 JAN C S E N G A, geboren te Sneek, 11-7-1925, hulvemaker, wonende te Sneek, 3e Sonarrebouwt 9,
- x 5 WOUTER K O E N E N, geboren te Sneek, 30-12-1916, schipper, wonende te Sneek, 2e Lomerrakbouwt 3
- 6 ROELOF PIETERS, geboren 23-3-1914, fabrieksarbeider, wonende te Sneek, 1e Steenklipstraat 20.

Gelet op de politieke antecedenten en capaciteiten van bovengenoemde personen, is het zeer waarschijnlijk te achten, dat de drie eerstgenoemde personen als gedelegeerden aan de conferentie hebben deelgenomen, terwijl laatstgenoemde drie personen als gasten aanwezig zijn geweest.

Omtrent het verloop- en de inhoud der besprekingen zijn alhier geen bijzonderheden bekend.

/zijde

Van betrouwbare/ werd vernomen, dat CORNELIS MEIJER en AALTJE SCHAPER-TOLMAN in het nieuwe Districts-bestuur zijn gekozen.

Meergenoemde Aaltje Schaper-Tolman werd, blijkens bekomen inlichtingen, enige maanden geleden eveneens opgenomen in het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vrouwen Beweging. Zij wordt thans geschoold tot spreekster op vergaderingen van deze Beweging.

Omtrent haar persoon wordt nog medegedeeld, dat zij niet ontwikkeld is, doch zeer fanatiek in haar politieke opvattingen.

De personalia en politieke antecedenten van de vijf eerstgenoemde personen werden reeds meermalen door gegeven. Van R. Pieters wordt een informatiekaart bijgevoegd.

Einde

in A.

afschrijven
P.D. van
A. Tolman
bekend
E
IVC
waar?
afschrijven
Hout

Bewind

Verslag van de districtskonferentie van het district
Friesland van de C.P.N., gehouden op 19 en 20 Maart 1949
in hotel P. de Jong te Leeuwarden.

Veldno.

24 MRT 1949

ACD 50385

Zaalcapaciteit: ongeveer 200 personen.
Aanwezig: 67 personen.

OP KAART

ACD/IV 15

DAT: 16-50

PAR: 944

Sprekers:

Jacobus Johannes AGENANT, geboren te Amersfoort, 12 September 1909, wonende Eemnesserweg 220 te Hilversum;

Jan van Wieringen, geboren te Haarlemmermeer, 23 Mei 1921, wonende te Amsterdam;

Arjen van der WAL, geboren te Opsterland, 30 Mei 1900, wonende Insulindestraat 98 te Leeuwarden;

X L. van Duinen, verdere personalia onbekend, wonende te Holwerd;

X K. Schaper, verdere personalia onbekend, wonende te Sneek;

P. Dijkstra, verdere personalia onbekend, wonende te Beets;

X A. Schaper-Tolsma, verdere personalia onbekend, echtgenote van K. Schaper, wonende te Sneek;

X C. Oppers, wonende te Haulerwijk, verdere personalia onbekend;

X Karst Bonnema, geboren te Franeker, 13 Mei 1918, wonende van Blomstraat 3 te Leeuwarden;

- C. Meijers, verdere personalia onbekend, wonende te Zwaagwesteinde;

X Hille Bijlsma, geboren te Leeuwarden, 27 October 1911, wonende M.H. Trompstraat 7 te Leeuwarden;

X S. Lageveen, verdere personalia onbekend, wonende te Terwispel;

X L. de Haan, verdere personalia onbekend, wonende te Zwaagwesteinde;

X Frederik Tijmen Dijkstra, geboren te Leeuwarden, 21 December 1914, wonende Baljeestraat 9 boven te Leeuwarden;

Harrie Verheij, verdere personalia en woonplaats onbekend; *Arje adriaans, geb. 26-2-1907 te Aldam, won. Aldam*

Hendrik Uijthof, geboren te Leeuwarden, 7 Mei 1906, wonende Harlingertrekweg 76 te Leeuwarden;

de Wilde, verdere personalia en woonplaats onbekend;

X Meindert Visser, verdere personalia en woonplaats onbekend.

De conferentie zou op Zaterdag 19 Maart 1949 te 16 uur aanvangen. Doordat verschillende afgevaardigden nog niet aanwezig waren op het tijdstip van aanvang, begon men pas te 17 uur. Einde 22 uur.

Op Zondag 20 Maart 1949 begon de conferentie te 10 uur en was geeindigd te ruim 17 uur.

Op 19 Maart werd de vergadering voorgezeten door A. van der Wal. Op 20 Maart was Mevr. K. Schaper van 10 tot 13 uur voorzitter; van 13 tot 17 uur deed S. Lageveen

als voorzitter dienst.

Agenant opende op 19 Maart 1949 de bijeenkomst en heette de aanwezigen welkom, in het bijzonder J. van Wieringen uit Amsterdam.

Op voorstel van het districtsbestuur werden de verschillende commissies als volgt samengesteld:

Voorstellencommissie

Pieter de Groot, geboren te Leeuwarden, 12 Januari 1901, wonende Camminghastraat 40 te Leeuwarden;

J. Krol, Knijpe;

L. van Duinen, Holwerd.

Candidatencommissie:

A. van der Wal, Leeuwarden;

L. de Haan, Zwaagwesteinde;

Meindert Visser.

Stemmingscommissie:

P. de Groot, Leeuwarden;

Poepjes, Lemmer;

de Wit, Jubbega.

Presidium:

Mevr. A. Schaper; Sneek;

L. van Duinen, Holwerd;

S. Lageveen, Terwispel;

A. Zandstra, Jubbega;

A. van der Wal.

Vervolgens nam A. van der Wal de voorzittersplaats in en gaf het woord aan J.J. Agenant voor het houden van een inleiding.

Agenant begon op te merken, dat het afgelopen jaar rijk was aan gebeurtenissen die een grote invloed hebben gehad op de politieke ontwikkeling in de wereld. Hij leest daarop een gedeelte voor van de resolutie van het Partijbestuur van de C.P.N. (blz.7). Een van de belangrijkste factoren van de groei van het socialisme is gelegen in de verhoging van het levenspeil in de Sovjet-Unie. Stalin heeft verklaard dat de Sovjet-Unie na 3 vijfjarenlannen in het stadium van het communisme is gekomen. De verhoging van het levenspeil in de Sovjet-Unie en de verlaging daarvan in de Kapitalistische landen leidde tot versterking van het socialisme. De Sovjet-Unie staat onwrikbaar in de strijd voor vrede en opbouw. Zij staat op nakoming van de bepalingen van Jalta, zoals het verstrekken van herstelbetalingen aan de landen die door de oorlog hebben geleden en de ontmanteling van de Duitse oorlogsindustrie. In 1947 zei Molotof, dat het atoomgeheim geen geheim meer was en hij stelde voor de bewapening met een derde te verminderen. Later stelde Stalin voor alle geschillen aan een bespreking te onderwerpen, doch de kapitalistische landen wezen deze voorstellen af. Rustig kunnen wij zeggen, dat de Sovjet-Unie niet meer terug te dringen is en dat zij alle aanvallen op haar gebied zal afslaan. De grote kracht van de Sovjet-Unie ligt in de solidariteit van de arbeiders in de gehele wereld. De 2e wereldoorlog heeft in tal van landen de arbeidersklasse aan de macht gebracht, b.v. in Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Bulgarije. In al deze landen heeft de communistische partij de macht stevig in handen. Zoals ook in andere landen, heerst in

deze landen een geweldige klassenstrijd. De garantie voor de overwinning van de arbeiders in deze landen ligt in de samenwerking met de Sovjet-Unie. Vervolgens leest spreker een gedeelte voor uit een brochure van Lenin.

In alle Oost-Europese landen zien wij processen tegen lieden die, met steun van Amerika, de ongerang van het kapitalisme proberen tegen te houden.

Ook in Indonesië, China en Malakka zien wij een strijd van de volksmassa's voor de vrijheid.

In toenemende mate krijgen de imperialisten tegenslagen te incasseren.

Wij brandmerken Ramadier, die de volkeren van Vietnam tracht te onderdrukken, maar wij brandmerken evenzeer Drees die het Indonesische volk van de vrijheid wil beroven.

De autoriteit van de Sovjet-Unie wordt thans door grote aantallen arbeiders ondersteund; daardoor wordt het uitbreken van een nieuwe wereldoorlog belemmerd. Wij mogen nooit de woorden van Jean Jaurès vergeten, die zei, dat het kapitalisme de oorlog in zich bergt, als de donderwolk de bliksem.

De Italiaanse partij, die grote stakingen en protestdemonstraties organiseert, moet voor ons een voorbeeld zijn in de strijd tegen het Atlantische pact.

In de 2e wereldoorlog waren Duitsland, Italië en Japan de bondgenoten van het internationale kapitalisme, dat het land van het socialisme wilde vernietigen. De nederlaag van deze landen was de nederlaag van de internationale reactie.

Door deze oorlog zijn vele landen verzwakt, zoals Engeland, Frankrijk en Nederland. Dit komt doordat deze landen hun grote inkomsten uit hun koloniën moesten missen. Ook Amerika is verzwakt, weliswaar niet financieel, doch door de interne tegenstellingen die groter zijn geworden.

Door de overproductie is Amerika afhankelijk geworden van de buitenlandse markten. Door middel van het Marshallplan wil Amerika de wereld overweldigen, waarbij het in de kapitalistische landen gewillige dienaren vindt. Dit Marshallplan is tevens tegen de Sovjet-Unie gericht. Door het Amerikaanse stelsel van: "liever kanonnen dan boter" staat een nieuwe economische crisis voor de deur.

Vervolgens hield spreker een philippica tegen de Partij van de Arbeid, die een leugen- en lastercampagne tegen de Sovjet-Unie voert.

Het Nederlandse volk wordt opgeofferd aan de Amerikaanse belangen, zegt spreker. De Nederlandse soldaten sterven in Indonesië voor vreemde belangen.

In de C.P.N. zijn ernstige tekortkomingen gebleken. In vele partijafdelingen heerst gebrek aan discipline. Bovendien is men dikwijls te passief. Wij denken nog te veel, dat de verlangens van de arbeiders vanzelf verwezenlijkt zullen worden. Wij moeten komen tot een volledige ontplooiing van onze krachten.

De geweldige betekenis van onze contacten in de bedrijven wordt dikwijls onderschat. In Friesland hebben wij contacten bij Halbertsma te Grouw, Lankhorst te Sneek, op de werven te Harlingen, bij de Lijempf te Leeuwarden en bij de Batavusfabrieken te Heerenveen. Deze contacten moeten tactisch te werk gaan. Niet zoals bijvoorbeeld in Gorredijk is gebeurd, waar wij bij een industrie enige contacten hadden. Dezen kwamen te openlijk voor hun principes uit en gaven daardoor hun patroon de kans hen te ontslaan.

Door hun houding hebben zij veel bedorven. Dergelijke contacten moeten hun verstand meer gebruiken en zich niet teveel bloot geven. Het is in het belang van de partij, dat de contacten in dergelijke industrieën niet ontslagen worden. Zij moeten er veeleer op letten welke arbeiders ontevreden zijn en aan het partijbestuur doorgeven wanneer in hun bedrijf de tijd rijp is om een actie te voeren.

Vele partijgenoten, die lid zijn van de E.V.C., stellen zich op het standpunt dat de E.V.C. politiek neutraal is. Deze partijgenoten zien zich niet in de eerste plaats als communisten, doch als E.V.C. ers. Dit is fout.

De belangrijkheid van het solidariteitsfonds wordt ook nog teveel onderschat. De vele stakingen die nog zullen volgen zullen gesteund moeten worden en zonder geld is geen staking te winnen.

In de gemeenteraden gaan onze partijgenoten nog teveel samen met de leden van de P.v.d.A.

Verder acht spreker een actie onder de kleine boeren en landarbeiders noodzakelijk.

Door te strijden voor loonsverhoging strijden wij voor de vrede, eindigt spreker.

Na de pauze werd gelegenheid gegeven tot discussie. Voorzitter van der Wal spoorde de discussianten aan de critiek niet te sparen, doch zich niet teveel in kleinigheden te verliezen. Wij moeten de in het verleden begane fouten opsporen om ze in het vervolg te kunnen voorkomen, zegt hij.

Van Duinen zegt, dat de P.v.d.A. zich niet meer op het standpunt van Marx stelt. Hij acht een grote actie voor de Waarheid noodzakelijk om de arbeiders van de beginselen van de communistische partij te doordringen. Zijns inziens moeten de partijgenoten beter geschoold worden, zodat zij ook werkelijk in staat zijn propaganda te maken.

K. Schaper uit Sneek stelt vast, dat het kapitalisme bezig is een derde wereldoorlog te ontketenen. De arbeidersklasse alleen is in staat de oorlog te keren. De afdelingen hebben critiek op de passiviteit van het districtsbestuur. Wij moeten de arbeidersklasse ervan overtuigen, dat slechts door een grote actie een derde wereldoorlog is te verhinderen, zegt spreker. Daartoe is het noodzakelijk, dat wij in vele bedrijven contacten krijgen.

Het levenspeil van het Nederlandse volk is laag, maar dit zal nog wel veel lager worden. Het spook van de werkloosheid waart ook in Nederland rond. Spreker oefent daarna critiek op het Vrije Volk en de P.v.d.A. In Sneek zullen de partijgenoten die bij Lankhorst werken beter geschoold moeten worden. Ter gelegenheid van het St. Nicolaasfeest gaf Lankhorst zijn personeel geschenken. Velen van zijn personeel vinden hem daarom een goede werkgever. Het is de taak van de communisten om dit personeel meer strijdlust bij te brengen. Verder oefent spreker critiek op het districtsbestuur, omdat het te weinig contact houdt met de gemeenteraadsleden. Daarna bespreekt hij de scholing, waarvan tot nu toe weinig resultaat is gebleken. De partijgenoten in de E.V.C., in de N.V.B. en in de jeugdbeweging moeten beter geschoold worden om hun taak in deze organisaties te kunnen vervullen.

P. Dijkstra, die in het Fries spreekt, vindt dat er meer propaganda voor de Sovjet-Unie moet worden gemaakt. Het

kapitalisme heeft de arbeidersklasse niets te bieden dan oorlog en armoede. Het socialisme van de P.v.d.A. is niets dan een middel om de arbeiders te onderdrukken. Door hun gemakzucht zijn nog vele arbeiders lid van de P.v.d.A. Van Schermerhorns verdeling van de armoede is niets terechtgekomen. In de vakorganisaties moeten wij steeds de strijd aan de orde stellen. De strijd in Italië moet voor ons een stimulans zijn. Onze tegenstanders zeggen, dat wij strijd voeren op last van Moskou. Wij strijden echter tegen het Marshall-plan en het Atlantische pact omdat de heersende klasse ons daarmee tracht te onderdrukken. Elke gulden loonsverhoging die wij krijgen is een gulden minder voor het militarisme. Spreker wil niet teveel communistische propaganda in de bedrijven maken, daar dit de arbeiders afschrikt. Wij hebben echter geen belang bij een arbeidsvrede, maar alleen bij een menswaardig bestaan. Velen in de partij zijn niet genoeg doordrongen van de belangrijkheid van de strijd onder de N.V.V. leden. Op vergaderingen moeten wij ons niet teveel in de hoek laten drukken door vakbondsbestuurders. Dijkstra spreekt dan nog langdurig over de scholing.

Mevr. Schaper wijst er vervolgens op dat de opbouw van de Sovjet-Unie voor een groot deel is te danken aan de vrouwen, die daar hun capaciteiten ten volle tot ontwikkeling konden brengen. In Nederland werpen de vrouwen zich nog te weinig in de politieke strijd. Dit is mede de schuld van de mannen die hun vrouwen meestal alleen geschikt achten voor de huishouding. De taak van de vrouw ligt hoofdzakelijk in de vrouwenbeweging. Op de duur moet het hier gaan als in Italië, waar de vrouwen vooraan staan in de strijd.

C. Oppers vindt, dat de partij er in het afgelopen jaar op vooruitgegaan is. De eenheid en discipline is veel beter geworden, hetgeen ook uit de hier gevoerde discussies is gebleken. Wij zijn er echter tot nu toe niet in geslaagd onze politiek tot gemeengoed voor de massa te maken. Van de scholing is echter weinig terecht gekomen, ondanks de vele moeite die er gedaan is. Veel te weinig aandacht wordt er besteed aan de propaganda onder de kleine boeren. Ook onder de D.U.W. arbeiders moet meer propaganda gevoerd worden.

Op 20 Maart 1949 kreeg K. Bonnema het eerst het woord. Hij vertelde, dat op de Lijempf enige weken geleden een zekere Kalverboer, die tijdens de bezetting ook niet helemaal zuiver was, propaganda kwam maken voor Steun Wettig Gezag. Hij beloofde de mensen, dat zij een mooie uniform en een revolver zouden krijgen en dat er verder kaartavonden zouden worden gehouden. Slechts 3 personen gaven zich op. Ook spreker wees op het gebrek aan geschooldheid ten aanzien van politieke vraagstukken bij vele partijgenoten.

Van Wieringen sprak vervolgens over het vraagstuk van de kleine boeren. Met het blad de Echo van het land kan veel meer propaganda gemaakt worden. Het is nodig de massa achter de P.v.d.A. weg te halen en achter onze partij te krijgen.

C. Meijers acht meer contact tussen de gemeenteraadsleden en de partijbestuurders noodzakelijk. Zijns inziens moeten de communisten niet meer aan geheime zittingen van de gemeenteraden deelnemen.

Van der Wal acht het nodig de arbeidersklasse in beweging te brengen voor loonsverhoging. Het werk in de vak-

beweging is van het grootste belang. Wij weten, dat er grote ontevredenheid onder de arbeiders heerst. In Friesland zijn wij met acties zeer achtergebleven. In discussies moeten wij zeer tactisch te werk gaan. Spreker leest daarna een gedeelte uit de partijresolutie voor (blz. 13).

In 30 afdelingen in Friesland is in het geheel niets gedaan voor het solidariteitsfonds. Hierin is Friesland dus schromelijk te kort geschoten. In de komende periode is scholing noodzakelijk; de beste scholing is echter de strijd. In alle lagen der bevolking heerst ontevredenheid, zodat er mogelijkheden genoeg zijn om strijd te voeren. De actie van de D.U.W. arbeiders zal moeten worden verscherpt.

H. Bijlsma acht een nieuwe oorlog niet onafwendbaar. Spreker acht de strijd in de bedrijven veel noodzakelijker dan de actie voor de Waarheid. Onze vijanden zeggen dikwijls, dat wij landverraders zijn, omdat wij ons achter de verklaring van Thorez plaatsen. Door een oorlog te verhinderen tonen wij echter de beste nationalist te zijn. Oud-minister de Wilde zei laatst, dat 95% van het Nederlandse volk geen oorlog wil. Het hangt van ons af, de mening van deze 95% tot uiting te laten komen. Wij moeten in onze partij een vechtstemming krijgen. Verder moet er propaganda gevoerd worden onder de militairen. Wanneer wij merken dat militairen niet naar Indonesië willen, moeten wij bij hen propagande maken. Het leger moet voor de reactie onbetrouwbaar worden. Wij moeten de ouders van de leerlingen van Middelbare scholen organiseren om te protesteren tegen de lessen in krijgskunde. Wij mogen ons niet door radicalisme uit de bedrijven laten sturen.

De Staking van de schoonmaaksters in Amsterdam bracht op: 160 leden voor de E.V.C., 84 leden voor de N.V.B., 52 abonne's op de Waarheid en 16 leden voor de C.P.N.

Ook in het N.V.V. moet meer propaganda worden gemaakt.

In Sneek zijn 15 Waarheidlezers lid van het N.V.V. In Rotterdam zijn 80 partijgenoten in het N.V.V. georganiseerd. Met deze mensen kunnen wij in het N.V.V. strijd organiseren.

Wij moeten contact zoeken met alle mensen die in verenigingen voorname plaatsen innemen.

S. Lageveen zegt, dat het Hitler, die door het internationale kapitalisme werd gesteund, niet is gelukt om Rusland op de knieën te krijgen. Opnieuw wordt thans getracht een oorlog met de Sovjet-Unie te ontketen. Spreker oefende verder critiek op de loon- en prijspolitiek der regering. Het ligt in de bedoeling van de E.V.C. in Friesland grote vergaderingen te beleggen om ook hier meer strijdgeest te krijgen. Onder de kleine hoeren is voor onze partij nog veel te bereiken, zegt hij.

L. de Haan, die vervolgens het woord verkrijgt, zegt, dat de reactie bezig is achter een nevelgordijn een nieuwe oorlog te ontketenen. De P.v.d.A. gaat bij deze oorlogsvoorbereidingen vooraan. Wij moeten echter wel onderscheid maken tussen de rechtse leiding van de P.v.d.A. en de leden van die partij. Hij verdedigt zijn optreden in de gemeenteraad van Lantumadeel, waarin hij samengewerkt heeft met leden van de P.v.d.A. Schaper heeft wel critiek geïoefend op het districtsbestuur, doch volgens spreker had Schaper meer reden tot zelfcritiek gehad. In de kwestie van der Molen in Sneek valt het optreden van Schaper niet goed te praten. Van der Molen, die notabene uit de partij was ge-

De oud bevoegd Sneek

zet, bezocht gewoon de ledenvergadering en gaf scholing aan partijgenoten. Toen het districtsbestuur aan Schaper opdracht gaf van der Molen de toegang tot de ledenvergaderingen en scholingsbijeenkomsten te verbieden, dorst Schaper dit niet te doen. De laatste 3 weken is het districtsbestuur wel 10 keer in Sneek geweest om de zaken daar wat in orde te maken. Spreker vindt, dat de communisten wel moeten deelnemen aan de geheime gemeenteraadszittingen.

Vervolgens vraagt Schaper het woord, maar op voorstel van Agenant, wordt hem dit door de voorzitter (Mevr. Schaper) niet verleend.

F.T. Dijkstra zegt, dat nog teveel E.V.C.ers burgerlijke bladen lezen. Voor de verkiezingen moet naar zijn mening meer propaganda worden gemaakt.

Na de pauze fungeert S. Lageveen als voorzitter.

Hij deelt mede, dat de afdelingen: Harlingen, St. Annaparochie, Giekerk, Harkema-Opeinde, Tjalleberd, Olde- en Nijehorne, Noordwolde, Appelscha en Oldeberkoop niet aanwezig zijn.

Aan de kandidatenlijst voor het districtsbestuur worden op voorstel van de afgevaardigden toegevoegd; K. Schaper, Sneek; G. de Haan, Jubbega en C. Meijers, Zwaagwesteinde.

Vervolgens bespreekt L. de Haan in het kort de kandidaten:

- X 2444 1. J.J. Agenant, die zeer veel voor de partij doet, wordt door het districtsbestuur zeer aanbevolen;
- X 6453 2. L. de Haan, Zwaagwesteinde, dito;
- X 2559 3. H. Uijthof, Leeuwarden, dito;
- X 2554 4. A. van der Wal, die een belangrijke functie in de vakvereniging vervult, wordt aanbevolen;
- X 2189 5. Jan van Renssen, Heerenveen, dito;
- X 16 6. Henk Visser, Lemmer, dito.
- X 7 F.T. Dijkstra, thans secretaris van de afd. Leeuwarden, wordt eveneens aanbevolen;
- X 18. Jan de Boer, Franeker, wordt aanbevolen, al lopen de zaken in Franeker niet zo als gewent is.
- X 3116 9. J. Jongsma, secretaris afd. Drachten, aanbevolen.
- X 10 N. Pultrum, Houtighage, jonge partijgenoot die secretaris van de afd. Houtighage is, wordt aanbevolen.
- X 1096 11. Piet Dijkstra, Beets, wordt aanbevolen.
- X 12634 12. S. Lageveen, Terwispel, wordt aanbevolen.
- X 3104 13. Kees Meijer, Sneek, heeft het jeugdwerk eraan gegeven en is thans secretaris afd. Sneek, aanbevolen.
- X 2820 14. C. Oppers, aanbevolen.
- X 2975 15. T. Vonk te Gorredijk, aanbevolen.
16. Krol, Knijpe, heeft zich vrijgemaakt van het jeugdwerk, aanbevolen.
17. B. de Jong, Nijehorne, aanbevolen.
- X 2237 18. Abe Zandstra, Jubbega, wordt aanbevolen. In Jubbega, waar de C.P.N. een grote afdeling heeft is de bevolking zeer anarchistisch.
- X 8162 19. Mevr. A. Schaper, Sneek, aanbevolen, daar zij hoofdbestuurslid van de N.V.B. is.
- X 11844 20. L. van Duinen, Holwerd, aanbevolen.
21. Sietsma, Berlikum, aanbevolen.
- X 13054 22. C. Mulder, Ureterp, aanbevolen.
23. L. Dalstra, Boelenslaan, aanbevolen.

Candidatuur

op kaart c.g. R.D.

niet gekozen

24. C. Meijers, Zwaagwesteinde, is fysiek niet sterk en wordt daarom niet aanbevolen.

25. Johannes de Jong, Hemrik, wordt niet aanbevolen.

26. K. Schaper, Sneek, wordt niet aanbevolen.

27. P. de Haan, Jubbega, wordt niet aanbevolen.

28. Meijer, Langezwaag, wordt niet aanbevolen, daar hij te oud wordt.

29. Hendrik van de Berg, Tijnje, is wel actief, doch wordt niet aanbevolen.

Harrie Verheij, merkt op, dat het hem gewenst voorkomt ook Mevr. Dijkstra op de kandidatenlijst te zetten.

P. Dijkstra stelt voor ook Jan Das uit Noordwolde aan de kandidatenlijst toe te voegen.

Beide kandidaten worden daarna aan de lijst toegevoegd.

Tijdens de stemming brengt H. Uijthof de begroting voor het jaar 1949 uit.

Er wordt een tekort geraamd van f. 910. 46. Spreker stelt daarom voor, dat de afdelingen maandelijks 10 cent per lid extra aan het districtsbestuur afdragen. Na enige discussie wordt dit voorstel aangenomen.

De stemming over de kandidaten had het volgende resultaat:

Agent, 49 stemmen; L. de Haan, 48 st.; Uijthof 49 st.; A. van der Wal 49 st.; J. van Renssen 49 st.; H. Visser 48 st.; F.T. Dijkstra 41 st.; J. de Boer. 49 st. J. Jongsma 49 st.; N. Pultrum 49 st.; P. Dijkstra 47 st.; S. Lageveen 49 st.; C. Meijen 48 st.; G. Oppers 46 st.; T. Vonk 49 st.; J. Krol, 45 st. B. de Jong 49 st.; A. Zandstra 49 st.; A. Schaper-Tolsma 48 st.; L. van Duinen 48 st.; Sietsma 49 st.; C. Mulder 48 st.; L. Dalstra 48 st.; C. Meijers 12 st. J. de Jong 5 st.; K. Schaper 9 st.; P. de Haan 3 st.; Meijer 3 st.; H. van de Berg 11 st.; J. Das 46 st. en Mevr. Dijkstra-Bethlehem 40 st.

Het districtsbestuur werd daarop samengesteld uit de nummers 1 tot en met 23, 30 en 31.

De nummers 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 22 en 31 maakten reeds eerder deel uit van het districtsbestuur.

Agent sprak vervolgens een slotwoord, waarna besloten werd aan het Partijbestuur een motie te zenden waarin de districtsconferentie zich solidair verklaart met de verklaring van de partij inzake de houding in geval de Sovjet-Unie wordt aangevallen.

Jeeuwarden, 21 Maart 1949.

Verkiezingsdistrict best.
op kaart c.g. R.D.

PROCUREUR-GENERAAL

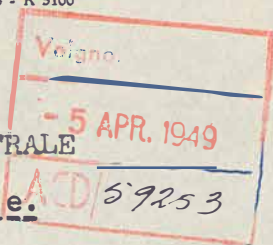
FGD. DIRECTEUR VAN POLITIE

RP. No. 68-1.29. *Gelin*

LEEUWARDEN, den 4 April '49.

ZAILAND

TEL. 3345 - K 5100

B
Aan het Hoofd van de CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
te 's-Gravenhage.

Javastraat 68.

Onderwerp: Weekoverzichten.

Het heeft mijn aandacht getrokken,
dat in mijn ressort verhoudingsgewijs
veel meer vergaderingen van extremistische
aard worden gehouden dan elders in den
lande.

Ik zou het zeer op prijs stellen van
U te mogen vernemen of de activiteit in
mijn ressort verhoudingsgewijs groter is
dan elders of dat dit misschien aan andere
oorzaken moet worden toegeschreven.

De Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie,

David

De Zaaijer.

*Dit schrijven is op 13-5-49 door mij
persoonlijk en mondeling aan
Mr. H. R. de Zaaijer beantwoord.*

H. R.

Overzicht van het aantal vergaderingen in het 1ste semester 1949

uitgebrachte stemmen bij de verkiezing voor de 2^e Kamer in 1948.

PROVINCIE	TOTAAL AANTAL VERGADERINGEN	TOTAAL AANTAL VERGADERINGEN	TOTAAL AANTAL VERGADERINGEN	TOTAAL AANTAL VERGADERINGEN	TOTAAL AANTAL VERGADERINGEN
Friesland	456623	44	239994	17146	7.44
Groningen	447427	57	234406	26398	11.26
Drenthe	269769	34	128210	6431	5.41
Overijssel	633558	52	333373	25060	7.52
Gelderland	1019779	112	538477	16766	3.41
Utrecht	544656	66	185202	13715	4.83
N.-Holland	1759499	120	743946	164315	17.33
Z.-Holland	2256454	173	1198008	87387	7.29
Zeeland	258510	101	143643	2488	1.73
N.-Brabant	1168505	143	560749	9302	1.66
Limburg	677623	111	310970	11638	3.65

PROVINCIE.	C.P.N.		A.B.C.		A.N.J.V.		N.V.B.		NED.-U.S.S.R.		O.P.S.J.		E.V.C.	Vlem en Vrije Soc.	NED. VER.	VRUD. VER.	JEN. GET.	HUM. VER.	INDONE.	DIVERSE	TOTAAL
	Aant. Afd.	Aant. Verg.	Aant. Afd.	Aant. Verg.	Aant. Afd.	Aant. Verg.	Aant. Afd.	Aant. Verg.	Aant. Afd.	Aant. Verg.	Aant. Afd.	Aant. Verg.	Aant. Verg.	Aant. Verg.	SEX. HERV.	DE DAGERAND	Aant. Verg.	BOND. Aant. Verg.	SIE Aant. Verg.	VERGADERINGEN	Aant. Verg. 1 ^{ste} Kw. 1949.
Friesland	33	11	11	2	15	1	5	2	-	-	-	-	7	+	1	-	-	-	-	-	24
Groningen	27	10	5	-	16	2	15	4	1	2	1	-	12	1	1	1	1	-	1	-	35
Drenthe	15	3	-	-	5	1	7	-	-	-	-	-	7	-	1	-	-	-	-	-	12
Overijssel	17	10	4	-	10	1	5	3	2	-	-	-	5	1	-	-	5	2	1	1	29
Gelderland	26	14	9	-	10	-	4	2	1	-	-	-	9	-	1	-	4	-	-	-	30
Utrecht	16	2	6	2	3	1	2	1	1	-	1	-	4	-	1	-	-	-	-	2	14
N.-Holland	124	39	29	-	36	6	22	11	3	3	3	2	31	-	3	7	5	3	10	3	113
Z.-Holland	73	31	8	2	11	5	6	5	2	-	2	2	16	4	1	2	4	1	8	10	91
Zeeland	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	2
N.-Brabant	7	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	5
Limburg	3	10	10	-	1	-	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	+	7

OPMERKINGEN.

C.P.N. In de cijfers voor N.-Holland zijn inbegrepen de 62 afdelingen in Amsterdam; in die voor Z.-Holland de 20 van Den Haag en de 16 van Rotterdam opgemerkt wordt, dat in meerdere grote steden afdelingen bestaan, o. a. in Groningen, Haarlem, Utrecht, Enschede, Dordrecht en Zaandam. Deze zijn als één afdeling geteld. In diverse grote landelijke gemeenten zijn ook meerdere afdelingen, die de namen dragen van de dorpen, waaruit de gemeenten bestaan. Deze zijn afzonderlijk als afdeling geteld.

A.B.C. In Amsterdam bestaan 5 afdelingen. Deze zijn in het cijfer voor N.-Holland inbegrepen. Of ook Den Haag en Rotterdam in meerdere afdelingen zijn verdeeld is niet bekend.

A.N.J.V. Amsterdam is verdeeld in 16-, Rotterdam in 4- en Den Haag in 2 afdelingen. Deze zijn in bovenvermelde cijfers inbegrepen.

N.V.B. In de cijfers voor N.-Holland zijn de 15 afdelingen van Amsterdam inbegrepen. Of Rotterdam en Den Haag in meer dan één afdeling zijn gepluisd is niet bekend.

NED.-U.S.S.R. Amsterdam is hierboven als 1 afdeling geteld. Het is verdeeld in 4 onderafdelingen. Rotterdam en Den Haag zijn niet onderverdeeld.

O.P.S.J. Hiervan bestaat een afdeling in Groningen, Utrecht, Amsterdam, Hilversum, Haarlem, Rotterdam en Den Haag.

59253

*Deze brief
is niet uitgegaan!
de beantwoording
is mondeling geschied. H. B.*

27 April

9.

XXX
XXX

RP. No. 68-1.29 Geheim
4.4.1949

Weekoverzichten.

GEHEIM

III

Ik moge de beantwoording van Uw nevenvermeld schrijven aanvangen met U mijn dank te betuigen voor de ontvangst daarvan.

De redactie van Uw in de eerste alinea gestelde opmerking is van dien aard, dat ik meen te mogen concluderen, dat de toezonden weekoverzichten niet alleen worden gelezen, maar ook bestudeerd en U materiaal verschaffen voor vergelijkingsdoel-einden.

Voor de beantwoording van de tweede alinea moge ik het onderstaande opmerken. Ik ben mij bewust, dat een deel er van U stellig niet onbekend zal zijn, doch volledigheidshalve heb ik de vermelding van een en ander nuttig geoordeeld.

Het karakter van de bevolking van het noordelijke deel van ons land is algemeen bekend als meer uitgesproken progressief dan het zuidelijke bevolkingsdeel. Aan het einde der vorige en het begin van deze eeuw vonden de nieuwe gedachten van de toenmalige Sociaal Democratische Partij speciaal in Frieslands zuidoosthoek en de Groninger en Drentse veenkoloniën reeds sterk ingang. De oorzaken welke daartoe mede werkten moge ik hier buiten beschouwing laten.

Ook op confessioneel gebied bleek speciaal de Friese bevolking in de loop der tijden een zeer persoonlijk standpunt te kunnen innemen niet allen, maar ook de geslachten door te kunnen handhaven. In dit verband denk ik o.m. aan het in die provincie sterk vertegenwoordigde vrijzinnig-Protestantisme, het grote aantal Doopsgezinden en het ver boven het lands gemiddelde gelegen percentage van Friezen, die als lid van de "Kerk van Jezus Christus van de Heilige der Laatste Dagen" (Mormonen) naar Amerika emigreerden.

Deze ontvankelijkheid voor progressieve gedachten, ook op politiek terrein, heeft zich m.i. tot op het huidige moment gehandhaafd. Daarbij is opmerkelijk, dat de gebondenheid aan de geboortestreek daaraan niet inhaerent is, hetgeen moge blijken uit het feit, dat bijv. in de mijnstreek een groot deel van de daar woonachtige extremistische mijnwerkers, geboortig is uit Noordelijke provincies.

- De -

Aan de Heer Procureur-Generaal
f.d. Directeur van Politie
te
LEEWARDEN.

De uitslagen van de sinds de bevrijding gehouden verkiezingen tonen aan, dat de provincie Drenthe beneden, Friesland ongeveer gelijk en Groningen sterk boven het landelijk gemiddelde komt. Volledigheidshalve moge ik deze percentages voor de C.P.N.-uitslagen hier vermelden.

	1946 2eKamer	1946 Pr.St.	1947 Gem.raden	1948 2eKamer
Landelijk	10.56	11.41	10.80	7.73
Friesland	10.06	11.43	10.52	7.14
Groningen	14.56	16.44	15.00	11.26
Drenthe	7.12	7.53	6.83	5.41

In het mede aan U, na de in 1948 gehouden verkiezingen voor de 2e Kamer, gezonden overzicht deed ik een tabel opnemen van die gemeenten, waar bij minstens één der na de bevrijding gehouden verkiezingen een C.P.N.-stemmen-percentage werd bereikt dat boven de 20 was gelegen. Van de 57 gemeenten in het gehele land bleken daarvan gelegen in Friesland 2, Groningen 14, Drenthe 1, Overijssel 4, Gelderland 2, Noord-Holland 27, Zuid-Holland 5 en Limburg 2.

x x x x
x x x

Teneinde de aantallen in de door mijn dienst verzonden werkoverzichten vermelde vergaderingen onderling vergelijkbaar te maken met andere provincies heb ik onderstaande cijfers doen verzamelen

Friesland	44	33	11	1/3			
Groningen	57	31	10	1/3			
Drenthe	34	15	3	1/5			
Overijssel	52	27	10	1/3			
Gelderland	112	34	14	3/7			
Utrecht	66	20	2	1/10			
Noord-Holland	120	135	29	2/9	73	29	3/7
Zuid-Holland	173	90	31	1/3	54	31	3/5
Zeeland	101	3	-	-			
Noord-Brabant	143	7	1	1/7			
Limburg	111	3	10	3			
Totaal	398	121	43	300	121	2/5	

De eerste kolom vermeldt het aantal gemeenten in de provincie. In de 2e kolom is aangegeven het aantal mij bekende afdelingen van de C.P.N.

In de 3e kolom vindt U het aantal in het eerste kwartaal van 1949 gehouden C.P.N.-vergaderingen, waarvan mij verslagen bereikten en die in het weekoverzichten werden opgenomen.

- Teneinde -

Teneinde een vergelijkingsmaatstaf voor deze getallen te verkrijgen, werd per provincie het aantal afdelingen gedeeld op het aantal vergaderingen. De verkregen breuk moet ik hier als vergaderingscoëfficiënt aanduiden. Landelijk blijkt deze ongeveer $\frac{1}{3}$ te zijn. Friesland en Groningen geven dezelfde coëfficiënt, Drenthe blijft er beneden.

De bovenstaande vergelijking geeft naar mijn mening een enigszins gewrongen resultaat. In aanmerking dient stellig genomen, dat in de aantallen afdelingen voor de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland mede zijn opgenomen de grote aantallen afdelingen in de steden Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage, resp. 62, 16 en 20. Uiteraard wordt in deze gemeenten, waar de C.P.N.-leden voor de diverse neven- en mantelorganisaties eveneens meermalen ter vergadering worden opgeroepen, door de C.P.N.-afdelingen zelve verhoudingsgewijs minder vergaderingen belegd dan zulks ten plattelande het geval is. Bovendien komt in die gemeenten meer het houden van besloten (leden-)vergaderingen voor, welke, ook indien en voor zover zij aan mijn dienst wel worden gemeld, geen vermelding in het weekoverzicht vinden.

Ik heb het daarom juist geoordeeld in de tabel nog 3 kolommen te doen opnemen, waarin vermeld werden de aantallen afdelingen in de provincies Noord- en Zuid-Holland, exclusief de drie genoemde gemeenten, de overige aantallen gehouden vergaderingen en de daaruit verkregen vergaderings-coëfficiënten. Wanneer met behulp van deze cijfers de landelijke vergaderingscoëfficiënt wordt vastgesteld, blijkt deze $\frac{2}{5}$ te zijn. Vergeleken hiermede, en vergelijking op deze basis komt mij voor juist te zijn, blijken de coëfficiënten voor de Noordelijke provincies enigszins daaronder te liggen.

Nog afgezien van de daartoe al of niet voldoende sterkte van de inlichtingendiensten in de drie grootste gemeenten, is het vanzelfsprekend ondoenlijk om bijv. in Amsterdam regelmatig de vergaderingen van alle 62 stadsafdelingen te doen bijwonen. Zulks is bovendien grotendeels overbodig, omdat het gesprokene op deze vergaderingen in nog sterker mate dan elders, vrijwel gelijkluidend is en dus ten aanzien van de gevolgde C.P.N.-tactiek voor mijn dienst geen nieuwe inzichten brengt.

Ik heb voorts een overzicht doen samenstellen van alle gedurende het 1e kwartaal van 1949 in de weekoverzichten vermelde vergaderingen. Dit leverde de volgende cijfers.

Friesland	24	Noord-Holland	113
Groningen	35	Zuid-Holland	91
Drenthe	12	Zeeland	2
Overijssel	29	Noord Brabant	5
Gelderland	30	Limburg	7
Utrecht	14	Totaal	362

Deze cijfers, uiteraard ook weer sterk beïnvloed door opname van vergaderingen in de drie grootste gemeenten doen wel duidelijk uitkomen, dat de extremistische partijen met inbegrip van de neven- en mantelorganisaties in sterke mate aandacht schenken aan in het bijzonder de provincies Friesland en Groningen. Nadrukkelijk tekent zich deze activiteit af in de werkzaamheden van de Eenheids Vak Centrale en de Nederlandse Vrouwen Beweging.

Van de 24 vergaderingen in Friesland waren er 7 belegd door de E.V.C. en 2 door de N.V.B.; voor Groningen van de 35 vergaderingen niet minder dan 12 door de E.V.C. (nog meer dan de C.P.N.) er daar hield) en 4 door de N.V.B.

x x x x
x x x

Resumerend kom ik tot de volgende conclusie. Wanneer U, met het woord activiteit in de 2e zin van Uw schrijven doelt op de activiteit van de extremistische organisaties, meen ik op de vraag of deze in Uw ressort verhoudingsgewijs groter is dan elders, volmondig bevestigend te kunnen antwoorden, daarbij afgezien van de activiteit binnen de drie grootste gemeenten.

Vanzelfsprekend zijn de extremistische organisaties eveneens bekend met de in de aanvang van mijn schrijven aangeduide grotere progressiviteit van de noordelijke bevolking. Alleen al de groei van de marxistische groeperingen gedurende de laatste halve eeuw heeft hen stellig dit inzicht bijgebracht. Vanzelfsprekend houdt men daarom voortdurend en op politiek terrein en op vakbewegingsgebied zowel als ten aanzien van jeugd- en vrouwenorganisaties, sterk het oog gericht op de propaganda voor elk dezer onderdelen onder de noordelijke bevolking.

Gezien het bovenstaande zal ik het uitermate op prijs stellen wanneer deze activiteit in de noordelijke provincies minstens geobserveerd blijve. Uw medewerking daaraan stel ik op hoge waarde.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G. Crabbendam.

BEETSTERZWAAG, 29 April 1949.

No: 1st Geheim.

Onderwerp: Onafhankelijke groep
van de Comm.Partij.

3 MEI 1949

ACD 61177

Ik heb de eer U te berichten, dat een gedeelte van de leden van de Communistische Partij Nederland in de gemeente Opsterland zich heeft afgescheiden van de Partij, en zich heeft verenigt tot een afzonderlijke groep onder de naam van "Onafhankelijke groep van de Communistische Partij".

Hooveel leden zich van de Partij hebben afgescheiden is nog niet bekend. Onder hen, die zich hebben afgescheiden behoren behoren drie leden (de helft) van de raadsfractie der C.P.N. in deze gemeente, t.w.

GERRIT ROORDA, geboren 4.9.90, sannaemer, wonende te Tijnje nr. 8, wethouder der gem. Opsterland en lid van de provinciale Staten van Friesland;

PIETER DE LEEUW, geboren 23.7.09, vervener, wonende te Tijnje
IJNZE DE VRIES, geb. 13.3.03, vachouder, wonende te Bieterswoude nr. 298.

De oorzaak, welke tot deze afscheiding heeft geleid, moet in hoofdzaak gezocht worden in het feit, dat de heer Roorda door de partijleiding op de achtergrond wordt geschoven.

Op 27 April 1949, te onstreeks 20.00 uur, kwam een lytal leden van deze nieuwe groep bijeen in hotel "De Klak" te Beetsterzwaag.

De bijeenkomst stond onder leiding van Pieter de Leeuw voornoemd. Hij verklaarde, dat de partijleiding reeds sedert de bevrijding bezig was enkele vooraanstaande figuren uit de partij op de achtergrond te schuiven. De laatste tijd richtte zich deze actie in het bijzonder tegen de heer Roorda. Op de redenen, welke hiertoe geleid hadden, wenste hij niet in te gaan. Deze waren genoegzaam bekend. Alleen noemde hij in dit verband het gebeurde in de Provinciale Staten van Friesland en de dreigende veenarbeidersstaking in "De Deelen" in 1947. Roorda werd verweten, dat hij deze staking de kop ingedrukt had, hetgeen niet juist was.

Roorda wilde, aldus spreker, geen verdeeldheid en raadde verzet af. Maar wij menen, dat wij, nu men tracht Roorda ook al uit de gemeenteraad weg te werken, ons er niet langer bij neer te kunnen leggen. Alhoewel wij de stap betreuren en hopen, dat deze stap slechts van tijdelijke aard zal zijn, menen wij thans voor de a.s. gemeenteraads-

A a n

het Hoofd van de C.V. te 's-Gravenhage,
de Heer Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie te Leeuwarden.
de Heer Commissaris der Koningin in de prov. Friesland te Leeuwarden.

verkiezingen met een eigen lijst uit te moeten komen.

Hierna gaf hij het woord aan de heer Roorda.

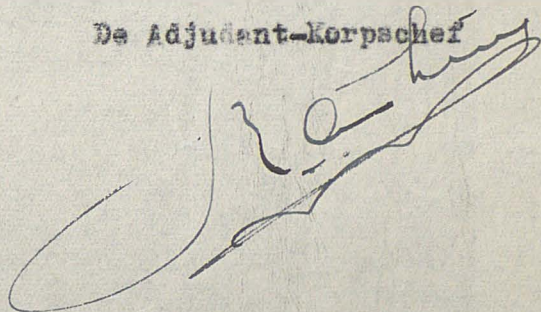
Deze besprak eerst de groei van het conflict en weerlegde de beschuldiging al zou hij de actie van de veenarbeiders in 1947 hebben gebroken.

Dat het conflict niet eerder uitgedbroken was, kwam, aldus spreker, omdat men zo lang mogelijk de eenheid had trachten te bewaren. Dit is echter niet langer mogelijk, hetgeen spreker ten zeerste betreunde. De afscheiding is er, aldus spreker, niet op gericht om tweespalt te smeen maar om de eenheid te dienen. Wij willen recht door zee gaan in onze strijd tegen de reactie.

Deze afscheiding, aldus spreker, betekent niet, dat wij hier in Opsterland of in Friesland een eigen partij willen stichten en ons van Holland willen afscheiden. Men heeft ons in Holland wel eens de Chinezen van Nederland genoemd. Nu goed, gezien in het licht van wat in China gebeurt, willen wij de Chinezzen van Nederland zijn. en de aloude Friese spreuk, dat Friezen niet voor mensen knielen, tot waarheid maken.

Aan het slot van de vergadering, welke een rustig verloop had, werd besloten op 7 Mei a.s. een openbare vergadering te houden te Beets en op 8 Mei a.s. de candidatenlijst voor de a.s. gemeenteraadsverkiezingen definitief vast te stellen.

De Adjutant-Korpschef

Opsterland

Weekoverzicht 22/49

Volgnummer 62500

Verslag van een op 7 Mei 1949 te Beets, gemeente Opsterland, gehouden openbare vergadering van de "Onafhankelijke Communiste Partij" (Groep Roorda).

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

ACD

Op Zaterdag, 7 Mei 1949, werd te Beets de eerste openbare vergadering gehouden van de "Onafhankelijke communistische partij" (groep Roorda). De vergadering werd gehouden in het cafe Huisman te Beets en ving plm. 20.00 uur aan.

De vergadering stond onder leiding van Pieter de Leeuw, wonende te Tijnje, communistisch raadslid van Opsterland. Deze opende met een woord van welkom tot de aanwezigen de vergadering en sprak verder ongeveer als volgt:

"Wanneer de communisten in Opsterland iets te zeggen hadden ge'n over de samenstelling van de kandidatenlijst van de C.P.N., dan was daarop de man, die door het partijbestuur naar beneden is getrapt, als nr.1 komen te staan. Als Gerrit Roorda fouten heeft gemaakt, dan hadden wij in Tijnje dat geweten en dan zouden wij hem er op gewezen hebben. Wij hebben die fouten echter niet kunnen ontdekken. Wij moeten de leer van Lenin, dat het socialisme moet wortelen in de massa, toepassen en niet wachten tot het socialisme vanuit het buitenland geïmporteerd wordt, terwijl sommigen hier alvast hun plaatsje bezet houden om straks het heft in handen te kunnen nemen. Het socialisme, dat ons volk ligt, moet het zelf ~~in~~ bevochten hebben. De vraag is gesteld of wij ook voor de "Waarheid" moeten bedanken, maar dit moeten wij niet doen. Wij blijven namelijk hopen op een spoedige hereniging met de partij."

Hierna las spreker gedeelten voor uit binnengekomen brieven van sympathiserenden buiten Friesland.

Vervolgens werd het woord gevoerd door Gerrit Roorda, wonende te Tijnje, wethouder der gemeente Opsterland. Deze begon zijn rede met aanhaling van een uitspraak van wijlen dr. Abraham Kuiper: "Nederland is een land van religie en negotie." Hij sprak verder ongeveer als volgt:

"Tegen de doodgepreekte religie en de negotie van het kapitalisme stellen wij het ideaal van de scheppende, dienende arbeid waar het communisme van Lenin en Stalin van uit gaat. Maar zo goed als het ware Christendom bijna geheel in handen is gekomen van de negotielui, zo trachten ook thans de negotielui zich van de communistische partij meester te maken. Als wij ons daar niet tegen zouden verzetten, zouden wij ons socialistisch zelfrespect verliezen en de namen van de pioniers als Multatuli, Domela, Wijnkoop, Lou de Visser en anderen niet meer op de lippen durven nemen. Gestreden moet er worden tegen allen die de partij in het isolement willen brengen. De eerlijke strijders tegen de lage negotiegeest moeten verenigd worden.

Tot slot werd het woord gevoerd door Jan Groen, geboren 25 Februari 1893 te Nijetrijne, veehandelaar, wonende te Tijnje 314. Deze wenste niet over de politiek te spreken, maar het woord voeren als klein veehouder tegenover klein veehouder. In zijn humoristisch getint betoog waarschuwde hij tegen het stellen van het middel boven het doel, waaraan z.i. meerdere partijen en corporaties zich schuldig maken. In dat licht meende spreker te moeten pleiten voor de candidatuur van Roorda, die het heeft bewerkstelligd, dat na verloop van jaren de invloed van de arbeiders in Friesland is verdubbeld.

Na een korte pauze werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. De eerste vragensteller vroeg opheldering, waarom Roorda uit de partij was getreden. De tweede vragensteller, BOUKE DE GROUW, wonende te Beets, communistisch raadslid der gemeente Opsterland, stelde eigenlijk geen vraag maar viel in felle bewoordingen Roorda aan. Hij verweet hem o.a. een saboteur in de rijen der communisten te zijn. Hij betoogde, dat wanneer Roorda zich niet aan de partijdiscipline wenste te onderwerpen, hij zich moest terugtrekken.

Roorda beantwoordde de vragenstellers ongeveer als volgt:

"Op de vooravond van het eerste partijcongres na de oorlog in Amsterdam ontstond er meningsverschil tussen ~~Roorda~~ Paul de Groot en mij. De Groot verweet mij toen, dat ik voor mijn vrijlating in het interneringskamp te Schoorl aan de bezetters mijn erewoord zou hebben gegeven. Hierop antwoordde ik hem: "Jij schurk, dat zul je waar maken." Dit deed hij niet, maar wel dreigde hij mij uit de partij te zullen trappen. Dergelijke eerrovers kunnen de partij niet opbouwen. Wat De Groot over onze vrijlating door de Duitsers zei, was niet alleen een belediging voor mij, maar voor alle 27 Friese communisten, die met mij zijn vrijgelaten. Waarom wij toen zijn vrijgelaten is ons tot op heden nog niet bekend.

Na de bevrijding werd de leiding van de C.P.N. in Friesland toevertrouwd aan Jan Lammers, van wie later bleek, dat hij een aantal kameraden aan de S.D. had verraden. Toen deze niet bleek te handhaven kwam de Hollander Jaap Agenant, een man van hetzelfde caliber als Lammers. Het devies was toen: "Roorda zal er uit, al zullen er ook maar 1000 communisten in Friesland overblijven. Agenant liet geen gelegenheid voorbijgaan om mijn reputatie bij de Friese arbeiders door het slijk te halen. Zo verweet hij mij, dat ik als loco-burgemeester een maatschappelijk werkster in de echt had verbonden, die weigerde communistische gezinnen te helpen.

Ook in de Statenfractie zocht Agenant een stok om de hond te slaan. Toen de subsidiering van het Chr. Lyceum te Sneek in behandeling kwam, had de comm. fractie met instemming van het partijbestuur besloten tegen te stemmen. Agenant heeft dit tegenstemmen steeds en overal voorgesteld als een fout van mij.

Nu heeft het Partijbestuur nieuwe lichten opgezocht, maar het blijken niet altijd grote lichten te zijn. Mensen als Paul de Groot en hun ogedienaars kunnen de arbeiderspartij niet opbouwen. Ik ben het met de Grouw eens: verdeeldheidbrengers zijn misdadigers. Zij trachten op de rugen van de arbeiders omhoog te komen en kopen mensen zonder capaciteiten om. Ik heb van mijn vader een opvoeding genoten, die overeenkomt met, naar een Indonesische vriend mij eens vertelde, de wezentrekken van de Manangkabauwers: Zij permitteren zich er een eergevoel op na te houden.

Zij, die het werk van de Rook en Steringa door het slijk halen, kunnen niet alle mensen altijd bedriegen, al nemen zij de tactiek van de Hyena's van Wallstreet over als Amsterdamse kooplui van de slechtste soort."

De vergadering werd hierop te omstreeks 23.00 uur gesloten. De vergadering, welke door omstreeks 50 personen werd bezocht, had een ordelijk verloop.

Verslag van een op 20 Mei 1949 te Gorredijk, gemeente Opsterland gehouden openbare vergadering van de Onafhankelijke Groep Communisten (Groep Roorda.)

o-o-o-o-o-o-o-o-o-

25 MEI 1949

ACD/62817

Op Vrijdag, 20 Mei 1949, werd in hotel Schansburg te Gorredijk een openbare vergadering gehouden uitgaande van de Onafhankelijke Groep Communisten (Groep Roorda).

De vergadering werd te omstreeks 20.00 uur geopend door Pieter de Leeuw, wonende te Tijnje, comm. raadslid der gemeente Opsterland. Hij heette de aanwezigen welkom en noemde in het kort de feiten, welke er toe hadden geleid om voor de a.s. gemeenteraadsverkiezingen met een eigen lijst uit te komen, welke feiten reeds werden aangehaald in het verslag over de openbare vergadering van deze groep gehouden te Beets op 7 Mei j.l.

Hierna leverde hij felle critiek op het door de C.P.N. in deze omgeving verspreide pamflet: "Wat doet G. Roorda?" (Een exemplaar van dit pamflet gaat hierbij.) Spreker wees er op dat de onafhankelijke communisten hoopten, dat de afscheiding slechts van korte duur zou zijn. Dergelijke pamfletten zouden erechter wel eens toe kunnen leiden, dat de afscheiding wat langer zou duren.

Spreker stelde tenslotte vast, dat men niet moest menen, dat de onafhankelijke communisten geen echter communisten waren. Men zou gewaar worden, dat de arbeiders van Opsterland nog steeds de volgelingen waren van Domela en dat zij nog echte Friese stijfkoppen waren.

Hierna nam Gerrit Roorda, wonende te Tijnje, comm. wethouder der gemeente Opsterland, het woord. Hij memoreerde uitvoerig de gebeurtenissen in de partij gedurende de jaren na de bevrijding rondom zijn persoon, waarbij hij o.a. noemde het gebeurde op het eerste partijcongres na de bevrijding te Amsterdam; het gebeurde in de provinciale staten van Friesland e.a. Fel hekelde hij de houding van het partijbestuur, in het bijzonder Paul de Groot en Agenant, die hem vier jaar lang door ~~later~~ laster en bedrog hadden getracht hem onmogelijk te maken.

Hij verweet het partijbestuur, dat zij het meende, dat het socialisme een export-artikel was, dat na verloop van tijd ook wel eens naar hier zou overwaaien. Zij, de leden van het partijbestuur, hadden niets anders te doen dan tot zolang hun baantjes te zet te houden om dan het heft in handen te houden. Hij noemde dit verraad van de arbeidersklasse en de nagedachtenis van mannen als Lou de Visser, Wijnkoop, Steringa, de Rook e.a. Waar blijven de protestmeetings tegen de uitzending van onze jongens naar Indië, riep spreker uit. De Waarheid doet in dat opzicht goed werk, maar anders gebeurt er niets.

Als eentypisch voorbeeld van de houding van de partij noemde spreker o.a. het feit, dat het partijbestuur de comm. raadsfractie in deze gemeente had verweten, dat zij indertijd hadden tegengesteld, dat voor ieder schoolkind 75 cent werd uitgetrokken in verband met de inhuldiging van Koningin Juliana. Hij noemde dit een bewijs van de koopmansgeest in de partij.

Bevrijdte zich
in C.O. 62820.

NK

Na een korte pauze werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. Een der aanwezigen, een inwoner van Jubbega-Schurega, zeide Roorda reeds lange jaren als een eerlijke communist te hebben gekend. Hij kon zich niet voorstellen, dat Roorda anders zou zijn geworden. Hij betreurde het echter, dat Roorda zich had menen te moeten afscheiden.

X Een andere aanwezige, Sake Lageveen, wonende te Terwispe, thans lijststaanvoerder van de C.P.N. voor de a.s. gemeenteraadsverkiezingen in deze gemeente hierna het woord verkrijgende hield een korte rede, waarin hij het optreden van Roorda hekelde en hem allerlei verwijtingen deed.

Beide sprekers werden door Roorda en de Leeuw beantwoord. Lageveen, die nog alx eens interumpeerde, vond weintig bijval.

Te omstreeks 23.00 uur werd de vergadering gesloten. De vergadering, welke door plm. 20 personen was bezocht, had een ordelijk verloop.

Verslag van de openbare vergadering van de

Volgno. 63351

ONAFHANKELIJKE GROEP COM UNIEVEN IN DE GEMEENTE OPSTERLAND

gehouden op Zaterdag, 21 Mei 1949, in café "Onder de Linden" te Ureterp.

sprekers: 1e. PIETER DE LEEUW te Tijnje, onderwerp:

"Boeren en arbeiders tegen oorlog en reactie."

2e. GERRIT ROORDA te Tijnje, onderwerp:

"Socialisme of kapitalistische chaos."

Aanwezig waren 25 personen, w.o. plusminus 10 communisten.

In zijn openingswoord, te omstreeks 20.-uur, herinnarde de eerste spreker aan de diverse actie's tegen Roorda (o.a. verslagen van de gemeenteraadsvergaderingen) en aan het slot van hierwantoen er van Roorda niets goeds meer te zeggen viel. Wij, aldus spreker, hebben ons afgescheiden van de C.P.N., omdat wij het absoluut oneens waren met de actie's tegen Roorda, maar hopen op hereniging in één partij en herkenning van Roorda en diens streven. De afscheiding betreft geen politiek conflict, maar een persoonlijk conflict tussen Roorda en Paul de Groot, welke laatste verdere samenwerking met Roorda weigerde. Roorda heeft echter steeds gevochten voor betere levensvoorwaarden voor het werkende mensdeel en wij schaarden ons aan zijn zijde.

Te 20.05 uur, begon de Leeuw zijn rede en sprak als volgt:

Dat wij hier komen spreken is eigenlijk fout en overbodig wij betreuren met Roorda, een man bekend en gewaardeerd door de arbeiders van Opsterland, de afscheiding van de C.P.N. Reeds voor 2 jaar terug ging het verkeerd in de partij, toen meerdere goede voormannen uit de partij werden weggewerkt. Couranten (o.a. de Waarheid) schrijven over opportunisme van Roorda, terwijl de reactionaire pers zich waarderend over hem uitlaat. Tegen de laatste gaan wij niet in want wat waar is moet waar blijven, wij blijven eerlijk. Meerdere vertrouwde mensen werden door personen in de partij vervangen, die ik niet gaarne nader wil noemen. Ons werd gevraagd waarom R. als fractieleider in de Staten moest verdwijnen en zijn plaats werd ingenomen door een persoon, die lang niet berekend is op deze taak. R. maakte nooit grove fouten en Den Haag weet, dat Opsterland het meeste verzet leverde tegen militarisme en onderdrukking van de arbeidersklasse. Op critiek, ook in onze partij heeft niemand iets tegen, maar waarom moest R. die het communisme opbouwde, verdwijnen? R. heeft disciplinair gezwezen, maar waarom hij zwijgen moest, kan of wil niemand zeggen. Tenslotte bleek, dat R. niet op de kandidatenlijst voor de a.s. gemeenteraadsverkiezingen was geplaatst. Wij betreuren dit en noemen het misdadig. Nooit hebben R. en ik ons in de gemeente raad naar wens kunnen uitspreken, maar toch stemde A.R. soms op Roorda. Hierop konden wij niet langer met de partij samengaan, maar toch hopen wij straks weer verenigd te zijn in één partij. Ook op andere plaatsen (o.a. Amsterdam en Rotterdam) voltrekt zich eenzelfde scheuring in de C.P.N. en bedanken tal van partijleden. De Waarheid liegt verschrikkelijk met betrekking tot R. en spreekt o.m. over slechte zaken mensen. Hoe zou de uitslag zijn van de a.s. verkiezingen voor de gemeenteraad zonder R. als kandidaat? Onze partijgenoten zouden blanco of op een andere partij stemmen. En dat, terwijl de C.P.N. thans zoveel had kunnen doen in verband met de Indonesisische quaestie, als de C.P.N. eerlijk gebleven was. Opsterland echter zal als eerlijke mensen stemmen op eerlijke mensen (R). Reclame is overbodig, de verkiezingsuitslag zal het bewijs duidelijk leveren. Deze kandidaatstelling is niet meer democratisch....

afsch. in
OB 1261.

in P.D.
de heer

democratisch. Is er één arbeider in Opsterland die invloed heeft kunnen uitoefenen op het opmaken van de kandidatenlijst? Neen de lijst was er en moest zonder meer geaccepteerd worden. Dit was ons te Hitlerachtig. Later zag het partijbestuur in, dat het ontbreken van R. op de lijst een aanmerkelijk stemmenverlies tengevolge zou hebben en op een vergadering stelde men voor om R. alsnog op de lijst te plaatsen, maar dan als no. 5. R. zou op die wijze als no. 5 tot zwijgen worden gedwongen, de man die na de bevrijding 70 partijafdelingen oprichtte. Neen partijdictatuur willen wij niet. Een stomme fout beging de C.P.N. door pamfletten te verspreiden, waarin men de bevolking van Opsterland lasterachtig te vertellen over de zo gunstig bekende R. Neen, willen wij Nederland voeren naar socialistische levensopvattingen, dan moeten wij niet als de C.P.N. trachten ons volk te misleiden, maar eerlijk blijven als Lenin, al zouden we dan ook maar 1000 leden overhouden. In Tjecho-Slowakije bracht het eerlijke communisme de grote omwenteling, zulks in samenwerking met de links socialisten. Zo kan en moet het hier ook. Wij moeten werken in en met de massa, maar door haar wijze van handelen stoot de C.P.N. thans talloze leden af. Dit zag R. reeds voor 5 jaren terug in, maar toen reeds wilde men hem uit de partij gooien omdat zijn critiek te eerlijk was. Mens komt het ware socialisme binnen van over de grenzen, want "het gaat best." denk slechts aan China, Griekenland, Frankrijk, enz. Dit moeten we echter nooit vergeten, het ware socialisme is geen export artikel. Hitler wilde het wel exporteren maar moest uiteindelijk erkennen, dat dit niet ging. Het ware socialisme moet door ons eigen Nederlandse volk bevochten worden, desnoods met opoffering van alles. Aldus beëindigde de Leeuw zijn rede te 20.40 uur en gaf direct het woord aan Gerrit Roorda, die sprak als volgt:

Reeds lang moest ik van het politiek terrein verawijzen en bij de opstelling van de laatste kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezing zou men mij de genade slaag gaven omdat ik mij niet zou willen onderwerpen aan de partijdiscipline. Velen betreurden mijn heengaan, maar meenden dat het zo moest. De tijd zal het tegendeel bewijzen. Men beschuldigt mij van eierzuchtig te zijn, maar als ik namens arbeiders moest spreken in de gemeenteraad, in de Staten of waar ook, voelde ik mij steeds een klein mannetje en hij die met critiek kwam was mijn vriend. Ik moest met mijn medestanders zwijgen en de goede kant van onze actie is wel, dat we ons nu weer kunnen laten horen. Wij willen een eigengekozen discipline in de partij, maar geen cadaver discipline. Onze actie zal uiteindelijk de partij ten goede komen, als men zijn routen wil inzien. Wij strijden voor het ware socialisme, tegen mogelijk fascisme. Wij leven thans op een vulkaan in erger mate dan in 1939. Toen wilde men 't niet inzien en nu evenmin. Maar vergeet nooit, dat Nederland in de volgende oorlog, ontketend door de kapitalisten van Wall-Street, gloeiend bij is als bufferstaat. Wij willen strijden tegen het komend fascisme, want de grootste schurken liet men los om ze straks nog eens te gebruiken. Ds. Boers schreef mij een brief, die ik u niet wil onthouden. Hij schreef: Thans meer dan ooit is het de tijd voor "proletariers van alle landen, verenigt u". De rijken zullen bang zijn voor de onafhankelijken, want ook zij kennen het bijbelwoord vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten. De ontwikkeling der partij gaat voort en is wet; verloren is hij, die zich aan deze wet niet onderwerpt. Niet na ons, maar straks met ons de zondvloed, waarin ieder ondergaat, die niet dederedende hand grijpt van het communistisch socialisme. Dan pas kan.....

met Heemskide

in memoire
P.D. Boers

70 8692

2-0-2

in mijn
p.s. Boorda

....kan en zal alles goed in orde komen. Geen opvoering van het militairisme en fabricage van atoombommen, geen Atlantisch oorlogspact en moordend Marshallplan, welks geheel gericht is tegen het Oostelijk bloc, met aan het hoofd Rusland. Het machtige Rusland bestaat reeds 51 jaar en heeft van de laatste jaren een staat van dienst, die alle andere landen op alle terrein volledig verslaat. Deze macht blijkt in tal van buitenlanden en juist hiertegen blaast Amerika e.a. verzamelen. Maar een volgende oorlog kan en zal Rusland met zijn aanhangers voorkomen. Het vredescongres, gehouden te Parijs waarborgt vrede, maar opletten blijft geboden. Daarom nu in het bijzonder, eenheid en vereniging van de proletariërs aller landen. Aldus ds. Boers en deze woorden zijn ons uit het hart gegrepen. Geen verdeeldheid, ook niet onder en door ons. Maar wij willen tonen, dat die verdeeldheid in de C.P.N. reeds jaren aanwezig was en dat in een tijd als de onze nu wij de internationale storm in de zeilen hebben. De verkiezingen zullen bewijzen, dat het anders moest worden. Wij zijn er van overtuigd, dat in de gemeenten zonder een "onafhankelijke kandidatenlijst", de C.P.N. tal van stemmen zal verliezen. Dan is het bewijs er en zullen, ja moeten wij na de verkiezingen de fouten opzoeken en wegwerken, waarna wij moeten herenigen in één partij om samen te strijden tegen de oorlogophitsers. Wij zijn steeds bereid om met tegenstanders in en buiten de partij te spreken en andersdenkenden willen wij onze beginselen op tactische wijze duidelijk maken. Ik heb in de Staten gezwegen omdat ik meende dat ik dit disciplinair verplicht was en dit in het belang van de partij zou wezen. Maar het gevolg was dat tegenstanders profiteerden en er een propaganda object van maakten. Ieder mens heeft iets van de duivel in zijn binnenste en het kapitalisme wakkert dit weinig duivelse aan, in eigen voordeel. Ik meen niet eerzuchtig te zijn maar heb wel eergevoel. Mijn broer is al 12 jaren in Indonesië als onderwijzer, maar ik beschouw hem als minderwaardig, omdat hij lid is van de P.v.d.A. Op het eerste communistisch congres na de bevrijding ontstond er al direct verschil van mening, in de zelfde tijd toen ook de Comintern werd opgegeven. Verschil van mening is niet erg, maar wij moeten ons uiteindelijk aan de besluiten van de meerderheid onderwerpen. Ik vocht op dat congres voor lange discussies op hoop dat we overeenstemming zouden bereiken, maar Paul de Groot trachtte mij tot zwijgen te brengen, door de laster te verkondigen, dat ik in 1941 door de Duitsers zou zijn vrijgelaten op mijn erewoord. Grover leugens bestaan er niet. Ik kreeg de kans om op een vliegveld te werken, maar heb er niet anders gedaan, dan steeds de vele kameraden overal op het terrein verspreid op te zoeken en moed in te spreken. Dat wij uit de partij zijn getreden is fout, maar buitengewone omstandigheden wettigen buitengewone middelen. Mogelijk worden wij straks geroepen om hetzelfde in Nederland te doen als vorig jaar onze kameraden in Tjecho-Slowakije hebben gedaan. Als wij straks de kans krijgen om in ons land de grote revolutie te ontketenen, moeten wij al onze krachten daar eensgezind voor inspannen en zo de handlangers van Wall-Street ten onder brengen. Gerbrahdy en Welter zijn oorlogophitsers en zij dwingen onze jongens in Indonesië tot dezelfde daden, die in de bezettingstijd door de Duitse jongens hier werden gedaan. Zij moeten echter niet denken, dat de handlangers van het groot Kapitalisme het Communisme kunnen keren bij de grenzen van Indonesië.

Koos Vorrink en anderen sturen onze jongens naar Indonesië om daar te moorden en vermoord te worden. Tegen deze misdaden strijden wij met alle macht en ook daarom onze onafhankelijke kandidatenlijst. Wij willen spreken met iedereen ook met de tegenstanders in eigen partij. Wij moeten bij elkaar komen en zo onze partij sterker maken dan ooit.

Aldus eindigde Boorda zijn rede, die te 21.30 uur, die met applaus....

in p.s. Boorda

applaus van enkele aanwezigen werd beantwoord.

Hierna werd een korte pauze gehouden, waarin werd gecollecteerd voor de kosten van de te voeren propaganda en werd tevens tevens gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen, waarvan 2 personen gebruik maakten.

*optreden in
P.D.C.G.O.L.*

1e. Pultrum van Houtigehage (lid C.P.N.) *nu o.m.f.*

- a. Is het juist, dat men in Opsterland geen invloed heeft kunnen uitoefenen op de opstelling van de kandidatenlijst in Smallingerland was dit wel het geval.
- b. Als er een kandidatenlijst was opgesteld met op no.1 Roorda, no.2 de Leeuw en no.3 IJnze de Vries, zou dan de scheuring in de partij zijn uitgebleven?
- c. Komt het handelen van Roorda niet veel overeen met hetgeen in de bezettingsjaren door Paul Kies is gedaan?
- d. Wordt in de Communistische partijen in het buitenland ook een dergelijke actie gevoerd?

o.h.XI

2e. Blom van Drachten.

Kunnen de omliggende gemeenten ook nader worden ingelicht over het conflict in Opsterland?

Roorda beantwoordde de vragen 1e-a, en b en 2e. heel kort met de stelling dat het bestaande conflict althans voorlopig al in Opsterland betrof.

Op vraag b. en c. gesteld door Pultrum ging hij zeer uitvoerig in, speciaal om de lasterlijke vergelijking en het op één lijn stellen Roorda-Paul-Kies, waarop tenslotte een heftig en fel debat volgde, hetwelk door de aanwezigen, deels met spanning en genoegen en deels met verontwaardiging werd gevolgd.

Tot 3 maal toe nodigde Roorda zijn tegenstander uit om, of zijn woorden terug te nemen, dan wel het door hem naar voren gebrachte tegen Roorda waar te maken. Pultrum weigerde echter ook maar iets terug te nemen, waarop Roorda hem zeide niet meer als een goed partijgenoot te willen erkennen.

Roorda hield tenslotte het woord tot 23.-uur en benam daarvoor aan ieder de kans om nog te spreken, hoewel meerderen dit wensten.

De vergadering, die verder een rustig verloop had, werd te 23.-uur gesloten, waarna de aanwezigen zich direct verwijderden.

63551

ACD/ 74699

(als)

/hem

als landen waar een ware democratie heerste, omdat ieder daar evenveel rechten had. Zulks in tegenstelling met Nederland, waar ieder gelijke verplichtingen, doch geen gelijke rechten had. Als voorbeeld noemde hij de verplichting tot betaling voor een luistervergunning bij de radio, doch waar de communisten het recht was ontnomen om zich via de radio tot het volk te wenden. Hij uitte felle critiek op pater H. de Greve, die in een van zijn wekelijkse praatjes het communisme als een dictatuur had betiteld.

Volgens spreker was het in de volksmond zo besproken "IJzeren Gordijn" niet iets zoals het door de kapitalistische wereld werd voorgesteld, daar er in het geheel geen ijzeren gordijn bestond. Volgens hem zagen de kapitalisten alleen maar een gordijn van angst, daar zij bang waren dat de in Rusland en andere Oost-Europese landen heersende toestanden ook in anders politiek denkende landen zouden bekend worden.

Immers, wanneer dit zou gebeuren, zou het met hun macht uit zijn. Hier kon men een voorbeeld nemen aan China, waar de zogenaamde volksklasse de schellen van de ogen waren gegaan en nu bezig was de regering in handen te nemen, iets, wat, volgens hem, in vele andere landen in de toekomst nog te verwachten was. Wanneer het eenmaal zover was zou men ook in Nederland kunnen spreken van een ware democratie. Dan zouden, volgens hem, de elementen, die in de raad der gemeente Opsterland bij de Wethouders verkiezing te kennen hadden gegeven, dat ze niet met de communisten wilden samenwerken, pas tot bezinning komen en moeten constateren, dat zij nog nimmer enig begrip hadden gehad van een werkelijke democratie.

Hij wekte de aanwezigen op de vergaderingen van hun partij trouw te bezoeken en te tonen, dat zij voorstanders waren van een democratie, zoals die in Rusland bestond en in meer andere landen in opkomst was.

Nadat hij de aanwezigen de gelegenheid had gegeven het door hem meegebrachte fotomateriaal, betreffende de ontwikkeling in Rusland, te bezichtigen, was deze vergadering, die een rustig verloop had, ten einde.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Verbinding No. 58
Onderwerp: Organisatiebespreking C.P.N.
No. 27/1950

Sneek
B
VERTROUWELIJK

Sneek, 9 Maart 1950

Betrouwbaarheid berichtgever: ---
Waardering bericht: zeer betrouwbaar
Medewerkende instanties: geen
Ondernomen actie: geen.

OP KAART
ACD/48
DAT: 15.6.50
PAR: <i>pot</i>

6.151
65.12-61.1

6.151
65.12.2-65.12
10 MRT 1950
ACD/ *01520*

OK *X* Medegedeeld wordt, dat op Zaterdagmiddag 11 Maart 1950 te half vier een organisatiebespreking zal plaatsvinden bij D.Bruinenberg, Schans 124 Terband bij Heerenveen.

De navolgende personen zijn uitgenodigd deze bespreking bij te wonen:

<i>in 0337+1</i> <i>a.k.</i> <i>X</i> S.Krist <i>03651</i>	Knijpe <i>sem. Heerenveen</i>
<i>X</i> M.van der Honing	Tjalleberd "
<i>X</i> C.Meijer	Sneek
<i>X</i> G.Broersma	Joure <i>Jan Haskelana</i> RP Heerenveen
<i>X</i> A.Visser	Lemmer <i>Jan Haskelana</i> RP Heerenveen
<i>X</i> D.Bruinenberg	Heerenveen

C.Meijer heeft de leiding van deze vergadering.

De vergadering is uitgeschreven namens het

X Districtsbestuur der C.P.N. door Y.de Jong, Paul Krugerstraat 43 te Leeuwarden

Einde.

Afschriften verzonden aan:

C.v.P. te Leeuwarden /

Distr.Cdt. der Rijkspolitie te Heerenveen /

I.v.P. te Heerenveen. /

01520 ac RD Heerenveen 03470 Pomeroma Inin.
" " ID Heerenveen 03651 CPN Gies komt.

Heerenveen

Handmond als bedoeld in regeling 6. 25-1-51

VERBINDINGSNUMMER 60.

25 JAN. 1951
ACD 101829

Feestavond voor abonnees van de waarheid.
no.

OP KAART
ACD 143
DAT: 4/2 51
PAR: [initials]

[initials]

Schelle en v. d. [initials]

Op Zaterdag 23 December 1950 te 20 uur werd te Heerenveen op de bovenzaal van het cafe "De Veehandel" aan het Breedpad een feestavond gehouden voor abonnees van de Waarheid. De zaal bood plaats aan ongeveer 100 personen. Aanwezig waren ongeveer 60 personen, waarvan een vierde gedeelte minderjarigen. Er waren evenveel mannen als vrouwen.

X

De meeste belangstellenden kwamen van buiten de plaats Heerenveen, onder anderen uit Nieuwebrug.

De avond werd geopend door Dirk Bruinenberg (geboren 16.1.23 bekend).

hh.

In zijn zeer kort openingswoord gaf hij het woord aan zijn verloofde Jacoba Maria van Renssen, geboren 17 Januari 1927 te Delft, kantoorbediende, wonende ten huize van haar broer J.H.C. van Renssen, Sieger van der Laanstraat no.74 te Heerenveen (onbekend, informatiekaart wordt toegezonden).

*adres
huize
(nietdag 2)*

Zij sprak een korte propaganda-speech uit, waarin zij het 10-jarig bestaan van de "Waarheid" herdacht. Zij liet daarin uitkomen dat dit blad aanmerkelijk beter was dan welk dagblad ook, door haar betere politieke voorlichting. Zij trachtte dit met enige voorbeelden duidelijk te maken.

Zij wakte verder op om op de obligatielening voor "De Waarheid" te tekenen, ten behoeve waarvan in de pauze een lijst circuleerde. Haar korte speech werd met een matig applausje beloond.

*afbreken
bl.*

Hierna trad voor het voetlicht Mr. X, goochelaar, die verschillende trucjes vertoonde die bij de aanwezigen wel in de smaak vielen. Deze Mr. X was Nicolaas Friso geboren 13-5-"13 in Schoterland, wonende te Heerenveen Badweg (woonwagen). Het is niet bekend dat hij lid is van de C.P.N. Hij is kermis-varietéartiest.

Verder werd de avond gevuld met sketches, declamatie en liedjes bij de gitaar van het gezelschap "De schijnwerper" van Groningen. Deze hadden voor een deel een politiek-propagandistische inslag. Hun optreden lokte eveneens applaus uit.

X

Het gemeenteraadslid J.H.C. van Renssen geb. te Delft 4-2-"11 (bekend) kwam later op de avond ook nog en sprak eveneens een korte propaganda-speech uit, die in grote trekken overeenkwam met die, uitgesproken door zijn zuster.

Na afloop werd nog enige tijd gedanst.

Het geheel had een ordelijk en rustig verloop.
einde.

23-1-"51.

No. 415

Samenkomst i.v. met de
thuiskomst van de dienst-
weigeraar C. Helffrich te
Jubbega Schurega no. 275.

Heeren

VERBINDINGSNUMMER 60.

6.151
05.522-07.122.

OP KAART
ACD/4/3
DAT: 19-4-51
PAR: R2

8 MRT 1951
ACD/104/910

Samenkomst is verricht op

11/4/51
Weekoverzicht.

Op Zaterdag 3 Maart 1951, te omstreeks 20 uur werd in het
cafe van J.O.de Jong te Jubbega Schurega, zaalruimte ongeveer
150 personen, een gezellige avond gehouden in verband met de
thuiskomst van de dienstweigeraar Cornelis Helffrich.

Hij had geruime tijd in het kamp "Bankenbos" doorgebracht.

Op genoemde avond waren ongeveer 45 personen aanwezig,
waaronder familie en kennissen van genoemde Helffrich.

Het woord werd gevoerd door Jacoba Maria van Renssen (geb.
17 Jan 1927 bekend) en diens echtgenoot Dirk Bruinenberg (geb.
16 Jan. 1923 bekend).

Deze personen spraken hoofdzakelijk over Cornelis Helffrich
die, door te weigeren in militaire dienst te gaan, voorgesteld
werd als een vrijheidsstrijder en zodoende meegewerkt had de
vrede te bevorderen.

*opmerking
ph.*
(Door Marten de Vries, (geb. 2 Dec. 1907 bekend) werden
voordrachten gedaan. Het geheel moet worden beschouwd als een
communistiche propaganda.)

De avond had een rustig verloop. Alcoholhoudende dranken
werden niet geschonken. Er was voor deze bijeenkomst vergunning
verleend tot 1 uur, doch om 0.30 uur werd de bijeenkomst geslo-
ten.

In de waarheid van 1 Maart, 1951 is een berichtje verschenen
waarin de bijeenkomst werd aangekondigd. Dit berichtje wordt als
bijlage bij dit schrijven gevoegd.

Einde.

6 Maart 1951

Viering thuiskomst

JUBBEGA, 1 Maart. — De thuis-
komst van Kees Helffrich uit het kamp
Bankenbos zal op Zaterdag 3 Maart
feestelijk gevierd worden bij J. O. de
Jong. Dit is georganiseerd door de
voortuitstrevende organisaties van Jub-
bega en omstreken. Iedereen is wel-
kom.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

ONAFGEDAAN

115319 ~ 02 ~~244~~ 1724
Friesland
Groninge (prov.)

opbrengen Gerecht van de Wal in P.D.
2e stuk

Afd./Sect.: B III Dat.: 22.7.51 Par.: h.

Interne aanwijzingen ACD.

ACD. Dat.: Par.:

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

B III

19.7.51

25 juli 1951 nota H.P.L. uit
Politie uit aan H.P.L. h.

act 40 25.7.51

B III 8/10.51

B III 15.10

29/11/51
Weekoverzicht.

B III 19.7.51

20.7.51

h. 23.7.51

B III 9/13.8.
9.8.51

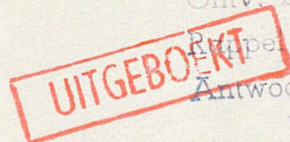
F B

N o t i t i e

n.a.v. schr. RP Heerenveen
113866 z.Co

Aan: H.P.Z.
Van: H.B.
N:o B 113866
datum: 23.7.1951
Ond.: Autonummer

IIIg/h 3

Ontv. bew:
Bijlage: 24.8
Antwoord: 115319

Ik verzoek U voor mij te doen nagaan aan wie
de auto onder nummer N.D. 93 - 12 toebehoort.

III.

H.B.
25 Juli 1951

g //

Betreft : Vergadering.
Zaalruimte : plm. 100 personen
Aanwezig : 63 personen
Sprekers : Schurink, Hout en Koning.

Wolvega, 9 Juli 1951.

OP KAART
ACD/ 413
DAI: 70-1
PAR: 40

6.15.211	05.48
05.11	09.1-0927
10 JULI 1951	
ACD/113866	

Weekoverzicht.

Op Zaterdag, 30 Juni 1951, 20.00 uur werd een vergadering gehouden in de kleine zaal van het café Costerhof te Noorwolde, gemeente Weststellingwerf. Als voorzitter trad op Jan Das. Deze merkte in zijn openingsrede op, dat hij aangezocht was om als voorzitter op te treden, daar de mensen die de vergadering hadden belegd, zich hiervoor niet in staat achtten. Deze vergadering diende - volgens Jan Das - om het gordijn van leugens en laster omtrent het leven en het wezen der Sowjet Unie, neer te halen. Als sprekers zouden optreden enige leden van een arbeiders-delegatie, die ongeveer een maand geleden een bezoek aan de Sowjet Unie hadden gebracht.

Als eerste spreker werd aangekondigd een zekere Schurink. Deze behandelde het onderwijs en de 1 Mei viering aldaar. Volgens spreker was het onderwijs in Rusland ideaal en stond het op een zeer hoog peil. Een ieder die over een behoorlijke dosis hersenen beschikte, kon - ongeacht zijn maatschappelijke en financiële positie - in staat worden gesteld zijn kennis te vermeerdereen om zodoende de hoogste ambten te kunnen bekleden, zulks in schrille tegenstelling met Nederland. Aan de 1 Mei viering werd door een ieder deel genomen en zulks met zichtbare vreugde.

Vervolgens trad als spreker op een zekere Hout, die naar hij beweerde arbeider op een gasfabriek hier te lande was. Deze behandelde een bezoek, hetwelk de delegatie had gebracht aan een middel grote fabriek in de Sowjet Unie. De omstandigheden waaronder de arbeiders daar werkten, waren veel beter dan in het vaderland. Iedere fabriek van enige omvang had een eigen medische staf, die de arbeiders elke week onderzocht. Bovendien waren aan een fabriek sportvelden en schouwburgen verbonden. Tussen een directeur en een arbeider was geen verschil, een ieder spande zich in om de productie zo hoog mogelijk op te voeren. De arbeiders waarmede Hout gesproken had, hadden telkenmale gezegd: "Wanneer jullie terug in Holland bent, vertel dan de kameraden daar, hoe het bij ons gesteld is en haal het gordijn der leugens over de U.S.S.R. neer."

Na de tweede spreker werd een kleine pauze gehouden. Juist voor het aankondigen van de pauze hield een jongeman, vermoedelijk genaamd Gerrit van der Walle, wonende te Leeuwarden, een kleine propaganda speech. Hij sprak daarbij over het maandblad NU. Een aantal exemplaren van dit blad was voor de aanvang van de vergadering aan de bezoekers uitgereikt. Tevens werd gelegenheid gegeven om schriftelijk vragen in te dienen.

Deze vragen werden na de pauze beantwoord door de derde spreker, die werd aangediend met de naam Koning. Voor zover kon worden vastgesteld werd door 2 of 3 personen hiervan gebruik gemaakt, die naar schatting een 10-tal vragen ingediend hadden.

- Deze vragen -

R.P. Glaarman
ophef
w P.D. X

XI

X

w P.D. V

Deze vragen werden door Koning uitvoerig beantwoord, waarbij bleek dat Koning zeer goed van de tongriem gesneden was, hetgeen van de beide vorige sprekers niet gezegd kan worden. Naar aanleiding van de gestelde vragen, betoogde spreker onder meer, dat in Rusland, gezien de enorme bouwwerken die men daar in het kader van het vijfjaren plan aanpakte, men niets anders dan vrede wilde, Voorts beweerde spreker, dat er in Rusland geen concentratie-kampen waren, deze bestonden alleen in het brein van de Westerse, kapitalistische staten.

De drie sprekers waren gekomen met een kleine personenauto, gekenmerkt ND 95-12. Aan de spraak der zogenaamde delegatie-leden te horen, zijn ze alle drie afkomstig uit Amsterdam.

Ten slotte kan worden opgemerkt, dat beledigingen tegen de Koningin of het Koninklijk Huis niet hebben plaats gehad en dat de vergadering een zeer rustig verloop heeft gehad, terwijl er niet-gedebateerd werd.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

ONAFGEDAAN

244 Friesland

in pp 1109
die stult.

116097

dupl. in OD 1261

Zie stult

aan teekening in OD 1261

Afd./Sect.: B III

Dat.: 17/9

Par.: ev

Interne aanwijzingen ACD.

ACD. UB

Dat.: 2/11

Par.: K

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

B II

10/8-51

B II / 20.8.51

Beheer met Spontaan het
de aardig beschijf van Beemster.
f. van E. v. v. v.

2. Reb: naam naslag 3 namen (Bijloma, Brimmentberg en
T. kardema) uitom B II; 20.8.51

B III

29.8.51

B II 19/9.51

21/9 brief aan Heerenveen met

III 1 brief aan Heerenveen uit

naar het van retour aan III 4. 10-51

B II / 29.8.51

t. van 1

4 ACD

B II

5.10.51

B II 5.10.51

10.11

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

Ontv. bew.

13 AUG. 1951

No.: BX 115643

Rappel : 11-11 - Gravenhage, 11 Augustus 1951

Antwoord : 11-6-51

Ond.: Districtsconferentie
C.P.N.-Friesland.

INGEBOEKT

Vertrouwelijk

IIIg/h 3

Op 14 en 15 Juli j.l. werd, volgens publicaties in "De Waarheid", de "Leeuwarder Courant" en de "Heerenveense Koe-
rier" een conferentie gehouden van het District Friesland der
C.P.N.

Ik moge U verzoeken mij, zo mogelijk, over de conferentie
en het verloop daarvan te doen informeren.

Aan de Heer
Commissaris van Gemeentepolitie
te
Leeuwarden.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze:

E. L. van Laere

B
Vertrouwelijk

6.151
01.122.2

00 244-Friesl.

leerwade
Onderwerp: Districtsconferentie
C.P.N.-Friesland.

17 AUG. 1951
ACD/ 116097

Antwoord op:
Schrijven no. 115643, dd. 11-8-1951.

OP-KAART
ACD/43
DAT: 2/11-51
PAR: 79

Als antwoord op Uw bovenaangehaald schrijven, heb ik de eer U te berichten, dat van vrij betrouwbare zijde de volgende inlichtingen werden verkregen:

Op 14 en 15 Juli 1951 werd in de bovenzaal van hotel P. de Jong te Leeuwarden de districtsconferentie gehouden van het district Friesland van de C.P.N.. Op deze bijeenkomst waren 25 à 40 personen aanwezig.

Voor de conferentie een aanvang nam, werd door enige afgevaardigden onderzocht of zich achter of onder het toneel soms personen bevonden die de conferentie wilden af luisteren.

Waarom in P.N. ✓
De inleiding werd gehouden door Lieuwe de Haan, geboren te Dantumadeel, 6-4-1921, wonende te Zwaagwesteinde.

fr
In zijn rede besprak hij in hoofdzaak de eenheid in de partij. Door de onvoldoende kennis van de Marxistische theorie van vele partijgenoten gelukt het Roorda nog steeds leden van de C.P.N. afvallig te maken. Spreker pleitte daarom voor een versterkte scholingsactie. Ook voor de strijd voor de vrede is het noodzakelijk, dat de partijgenoten geschoold zijn. Zij worden daardoor actiever, daar zij dan weten waarvoor zij strijden.

In de daarop volgende discussies werd o.a. gezegd, dat in de Z.O. hoek van Friesland de beste mogelijkheden voor de C.P.N. liggen, indien daar goede, geschoolde leiding aanwezig is. De arbeiders willen daar wel actie, doch er is nog te veel verdeeldheid, waarvan de kapitalisten profijt trekken. De anarchistische tendenzen zijn in die omgeving nog sterk en daardoor hebben de Titoïsten van Roorda er nog zoveel invloed, ook onder de leden van de C.P.N.. Dit is een gevolg van een gebrek aan politieke scholing van de leden en hiervoor moet de leiding verantwoordelijk worden gesteld.

Volgens L. de Haan is het gebrek aan scholing een gevolg van het ontbreken van geschikt kader.

De invloed van het Titoïsme komt vooral tot uiting in de passiviteit van vele partijgenoten. De colportage met de Waarheid geschiedt slechts in weinig plaatsen en met te weinig mensen. In Z.O. Friesland b.v. waar ongekennde mogelijkheden liggen, wordt slechts door enkele partijgenoten gecolporteerd. Dit wordt de laatste tijd beter, doordat enige bestuurders het goede voorbeeld hebben gegeven.

De huis- aan huiscolportage heeft in de meeste afdelingen geen gunstige resultaten afgeworpen. Bij de straatcolportage verkoopt men wel veel kranten, doch de hoofdzaak moet zijn het winnen van vaste abonne's. Dit moet vooral door middel van proefadressen worden gedaan. De partijgenoten dienen het afdelingsbestuur opmerkzaam te maken op personen die sympathiek

V e r t r o u w e l i j k

47 tegenover de Waarheid staan. Het afdelingsbestuur moet dan voor bewerking van deze adressen zorg dragen. In Leeuwarden, Drachten en Heerenveen had men met dit systeem goede ervaringen opgedaan. Vooral bij arbeidsconflicten moet men de kans aangrijpen om lezers voor de Waarheid te winnen. Enkele afgevaardigden hadden kritiek op de berichtgeving van de Waarheid. Aan sportgebeurtenissen wordt naar hun mening te veel aandacht besteed, terwijl er te weinig Marxistische theorie wordt geplaatst. Gestreefd dient te worden naar een Friese hoek in de krant.

Een van de grootste taken van de partij was volgens de meeste afgevaardigden de strijd voor de vrede. De partijgenoten moesten hierin voorgaan en als het enigszins mogelijk is moeten zij zich de steun verwerven van niet- communisten. De wijze waarop in 1950 enige vredescomité's in Friesland werden gevormd werd afgekeurd. Deze wijze van optreden heeft de Vredesbeweging in Friesland veel afbreuk gedaan. Gelukkig heeft de partij hieruit geleerd.

Het aantal verzamelde handtekeningen voor een Vredespact van de Grote Vijf bedraagt in Friesland reeds meer dan 10.000, terwijl voor de Resolutie van Stockholm in totaal slechts 12.000 handtekeningen werden verzameld. In verschillende afdelingen wordt nog veel te weinig aan het vredeswerk gedaan. De oorzaken hiervan zijn verschillend; in sommige afdelingen heeft men wel een comité, doch zijn de leden niet tot activiteit te brengen, in andere afdelingen heeft men zelfs geen comité. Als voorbeeld wordt gesteld de afdeling Leeuwarden, waar elke Dinsdagavond een groep werkers op stap gaat om handtekeningen te verzamelen. In andere plaatsen, b.v. Harlingen en de Bildthoek (de gemeente Het Bildt) was de activiteit vrijwel nihil. Ook in de Z.O. hoek was men tot voor kort weinig actief, doch de laatste tijd wordt dit beter. Partijgenoot Pultrum is daar actief.

Door Sake Lageveen, geboren te Terwispel, 21-1-1917, wonende te Terwispel, werd gewezen op het negeren van de kleine boeren door het partijbestuur. Bij deze mensen is veel te bereiken, wanneer er propaganda onder hen gemaakt wordt. Spreker wees op de kwestie van de vaststelling van de melkprijs, die door de partij had moeten worden uitgebuit. De organisaties van de grote boeren hebben hier nu hun kans gehad en deze met beide handen aangegrepen. Ook andere afgevaardigden menen, dat aan deze bevolkingsgroep meer aandacht moet worden besteed, evenals aan de kleine zelfstandigen. Besloten werd in elk onderdistrict een persoon te belasten met dit werk.

51100 Het ledental van het district bleef vrij constant; de laatste maanden gaat het iets vooruit. Door toedoen van de Titoïsten gaan nogal eens leden verloren, doch door de activiteit van enkele afdelingen komen er steeds weer nieuwe leden bij. De arbeidsconflicten, die door de oorlogspolitiek van de regering zeker zullen uitbreken, bieden goede kansen voor ledenwerving. Reeds de stakingen te Jubbega en Drachten brachten nieuwe leden, doch de winst had veel groter kunnen zijn. In enkele afdelingen o.a. in Sneek, is het een dooie boel; vaak is er slechts één bestuurder die het werk doet, terwijl de rest er maar wat bijhangt. In sommige afdelingen werd slechts één ledenvergadering gehouden.

Reeds meermalen is gebleken, dat de reactie spionnen in de partij tracht te krijgen. Dit wordt door vele afdelingen te veel onderschat. Er dient wel goed op het doen en laten van de partijgenoten te worden gelet.

Door Johan Hendrik Coenraad van Renssen, geboren te Delft, 4-2-1911, wonende te Heerenveen, werd een som geld (vermoede-
lijk ruim f. 1000.), die hij onder zich had voor het dagblad
de Waarheid, in zijn gezin verbruikt. Hij heeft zich daarvoor
moeten verantwoorden voor een commissie bestaande o.a. uit:
L. de Haan, N. Pultrum, H. Bijlsma, H. Uijthof en A. Schaper-
Tolman. Hoewel de commissie veel respect had voor de capaci-
teiten en de activiteit van van Renssen, was zij toch van me-
ning, dat van Renssen uit de partij moest worden gesloten.
Bij de discussie betreffende deze zaak laaiden de hartstochten
soms hoog op. Van Renssen zelf verklaarde, dat hij fout gehan-
deld had, doordat hij in financiële moeilijkheden verkeerde,
doch hij meende, dat de door de commissie geadviseerde straf
inderdaad juist was. Hij gaf de verzekering, dat deze straf
hem niet zou afhouden van de strijd voor de arbeiders en hoop-
te, binnenkort weer als lid te kunnen worden aangenomen.

De verdeling van het district Friesland in 5 onderdis-
tricten blijkt een goede greep geweest te zijn. De samenwer-
king tussen verschillende afdelingen is verbeterd. Voorlopig
is vastgesteld, dat het ond. distr. Leeuwarden de volgende ge-
meenten zal omvatten: Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menalduma-
deel, Baarderadeel, Rauwerderhem en Idaarderadeel. Het ond. distr.
Z.W. Friesland omvat de gemeenten Wonseradeel, Hennaarderadeel,
Wijmbritseradeel, Sneek, Doniawerstal, Lemsterland, Gaaster-
land, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, Staveren, Hindelo-
pen, Sloten, IJlst, Workum en Bolsward. N.W. Friesland omvat
de gemeenten Franekeradeel, Franeker, Barradeel, Het Bildt,
Ferwerderadeel, Vliekeand, Terschelling en Ameland. N.O. Fries-
land omvat de gemeenten West- en Oostdongeradeel, Dokkum,
Dantumadeel, Kollumerland en Nieuw Kruisland, Achtkarspelen,
Tietjerksteradeel en Schiermonnikoog. Z.O. Friesland omvat
de gemeente Smallingerland, Opsterland, Heerenveen, Hasker-
land en West- en Ooststellingwerf.

Tot districtbestuurders werden o.a. gekozen:
Hendrik Uijthof, geboren te Leeuwarden, 7-5-1906, wonende
te Leeuwarden;

Lieuwe de Haan, geboren te Dantumadeel, 6-4-1921, wonende te
Zwaagwesteinde;

Nicolaas Pultrum, geboren te Smallingerland, 16-3-1927, wo-
nende te Houtigehage;

D. Bruinenberg, wonende te Heerenveen; -

T. Aardema, wonende te Bovenknijpe; -

Anne van den Berg, geboren te Sneek, 9-3-1921, wonende te
Leeuwarden;

Fredrik Tijmen Dijkstra, geboren te Leeuwarden, 21-12-1914,
wonende te Leeuwarden;

Sake Lageveen, geboren te Terwispel, 21-1-1917, wonende te
Terwispel;

Cornelis Meijer, geboren te Sneek, 18-12-1914, wonende te
Sneek;

Gerrit Hoorn, geboren te Zaandam, 10-7-1915, wonende te Leeu-
warden;

Aaltje Schaper-Tolman, geboren te Baarderadeel, 22-11-1914,
wonende te Sneek;

Louw van Duinen, geboren te Holwerd, 6-1-1923, wonende te
Holwerd.

De conferentie werd bijgewoond door Gerben Wagenaar,
geboren te Amsterdam, 27-9-1912, wonende te Amsterdam.

Leeuwarden, 16-8-1951.

in p.d. XI
J.M.C.V.
Renssen

87
24/3

verkiezing
in p.d. 3
e.g. ok.

in p.d.

GEHEIM.

*in p.p's c.g. o.k.
aan bevel: de...
den vergadering.*

6.35

05.45

6.51

05.45

6.35 6.651
05.12 05.12

28 OCT 1951

ACD/121463

OP KAART
ACD/46
DAT: 6.12.51
PAR: R.5

Franeker

Shall in n...j

Ik deel U mede, dat op Dinsdag, 16 October 1951, te omstreeks 20.00 uur, werd geconstateerd, dat een aantal vooraanstaande personen, wonende in de gemeente Franeker en behorende tot de C.P.N. en E.V.C. kringen, zich ophielden ten huize van MURK VIJVER, wonende aan de Tuinen no.19 te Franeker.

Voorzover kon worden nagegaan waren aldaar aanwezig:

- 1e. bovengenoemde Murk Vijver;
- x 2e. zijn vrouw Hitje ten Hoeve;
- x 3e. Pieter van Zwol, Zevenhuizen 19 te Franeker;
- x 4e. Fedde ten Hoeve, Herengracht 1 te Franeker;
- x 5e. Sipke van Sluis, Dr. Jelle Bangastraat 55 te Franeker;
- x 6e. Jan de Boer, IJpeysingell 7 te Franeker; v.h. Zevenhuizen 4;
- x 7e. Josina Anna Spruit, vrouw van Wijtse Vlietstra, Godsacker 34 te Franeker;
- x 8e. Cornelia Alida Nieuwenhuizen, vrouw van Arie Prins, Noord 20 te Franeker;
- x 9e. Sijke de Lang, vrouw van Fedde ten Hoeve, Herengracht 1 te Franeker;
- x 10e. Ruurd Tichelaar, Julianastraat 34 te Franeker.

Van bovenvermelde personen werden U reeds informatie-kaarten toegezonden.

Het is uiteraard niet bekend geworden wat voor soort bijeenkomst het hier betrof, doch kennelijk was het een samenspreking tussen bestuursleden van de C.P.N., E.V.C. en Nederlandse Vrouwenbeweging, afd. Franeker. Ook is niet bekend, welke onderwerpen daar zijn besproken, doch het vermoeden bestaat, dat gesproken is over een te houden St Nicolaas-feest voor de kinderen.

In de avond van Woensdag, 24 October j.l. werden namelijk in deze gemeente huis aan huis verspreid, uitnodigingen voor een St Nicolaas-feest voor de kinderen, dat op 8 December 1951, door de Nederlandse Vrouwenbeweging, in samenwerking met de Eenheidsvakcentrale, in het N.V. Gebouw alhier, zal worden gehouden. Een exemplaar van deze uitnodiging gaat hierbij.

Hierbij wordt opgemerkt, dat als vertegenwoordigers van de C.P.N. in bovenbedoeld gezelschap moeten worden aangemerkt Jan de Boer en Ruurd Tichelaar; als vertegenwoordigers van de E.V.C. zijn vermoedelijk opgetreden Pieter van Zwol, Fedde ten Hoeve, Murk Vijver en Sipke van Sluis, terwijl de daarbij genoemde vrouwen, de Nederlandse Vrouwenbeweging, afd. Franeker, hebben vertegenwoordigd.

Franeker, 25 October 1951.

R.P. Kuwarden

Beknopt verslag van een gehouden openbare vergadering, belegd door de deling Zwaagwesteinde van de C.F.N. op 1 februari 1952, te Zwaagwesteinde.

Weekoverzicht.

Op 1 februari 1952, te 20.00 uur, werd een openbare vergadering gehouden in " Ons Huis " te Zwaagwesteinde, welke was uitgeschreven door de Afdeling Zwaagwesteinde der Communistische Partij Nederland. Aanwezig waren ongeveer 45 volwassen personen, waarbij een vijftal vrouwen. De leider der Afdeling Nieuwe de Maan genaamd, heette in zijn kort openingswoord, gesproken in zijn moedertaal, de kameraden en aanwezigen hartelijk welkom, in het bijzonder der partijgenoot Henk Gortzak, die, naar hij zei straks het woord zou nemen en een overzicht zou geven van de politieke toestand in het algemeen. Om-trent de werkloosheid te Zwaagwesteinde, deelde de Maan mede, dat deze ver-slechterde, daar de kledingfabriek " Ma " juist deze week een veertigtal personen (meisjes) ontslag had gegeven. Daarna trad Kameraad Henk Gort-zak voor het voetlicht, die begon te zeggen dat de C.F.N. ten aanzien van de aanstaande kamerverkiezingen geen minuut zenatijd had verkregen om voor de radio propaganda te maken, zodat ze aangewezen waren op eigen pers wat inhield, dat ieder de waarheid moest lezen om de waarheid te kennen. Verder trachtte spreker de tegenstelling Amerika en Rusland naar voren te brengen. Amerika wonste oorlog, omdat er grote winst moest worden gemaakt wat betreft de oorlogsgoederindustrieën. Rusland daar en tegen was altijd bezig voor de wereldvrede. Andere partijen doen altijd voorkomen, dat het bar-baarse Rusland oorlog wil en het beschaafde Amerika vrede, maar in werkelij-lijkheid is het juist anders om. Verder verzette spreker zich fel tegen de opgedrongen bewapeningspolitiek van Amerika, welke ook in ons land duide-lijk tot uiting kwam in de begroting van Minister Diefstink, die daarin met miljoenen gooide. Het was beter dat in plaats van grote kazernes-com-plexen daarvoor woningen werden gebouwd of de werkloosheid doelmatig werd bestreden door werkverruiming tegen normaal loon. Ook het Marshall-plan ontkwam niet aan de critiek van Gortzak. Dit plan boorde Nederland finantieel in de grond, want hij vergeleek dit plan bij de geldwoekeraars in Amsterdam, die tegen hoge renten en vlugge aflossingen de kleine man in de put hielpen. Teruggekomen in intiemere kring kreeg de partij van de Arbeid een lik uit de pan, welke partij zich socialistisch noemde, maar geen socialistische politiek voerde, want ze liep aan de leiband van de K.V.P. Voorts verontrustte spreker de voortdurende stijging der werkloos-heid, waartegen de regering hier te lande geen afdoende maatregelen nam. Dat de arbeiders niet graag de stempelokalen opzoeken blijkt wel uit de houding, welke de arbeiders te Moutighage aannemen. Terugkerende in eigen partij zei spreker, dat de Communisten er altijd op uit waren om de wel-vaartspolitiek in Nederland te brengen, maar dat dit altijd door anderen verkeerd werd voorgesteld. Men kon in de bezettingstijd geen Communisten vinden, die met de bezetter hadden meegehoofd, hetwelk helaas van de zoge-naamde goede Nederlanders, die thans nog leidende functies bekleedden, niet altijd gezegd kon worden. Er is een foto in onze handen, aldus spreker, waar-op onze tegenwoordige minister van Justitie, ir. Staf, staat afgebeeld, zit-tende op een hek met roskam, de uitzending van arbeiders naar Duitsland be-sprekende. Voorts zijn we in het bezit van een foto, waarop de gemeente-raad van Amsterdam staat met de pink op de naad van de broek, tijdens de intocht der Duitsers in mei 1940. Ten aanzien van de a.s. kamerverkiezingen wekte de spreker de aanwezigen op om met alle middelen propaganda te ma-ken voor de Communisten, vooral bij de leden van de Partij van de Arbeid en het Nederlands Vakverbond. Hiermede eindigde Henk Gortzak zijn gloed-volle, maar niet stijlvolle, rede, welke ongeveer een uur duurde. In de pauze welke nu volgde, werd de gelegenheid opengesteld om vragen schriftelijk in te leveren, welke dan door Gortzak zouden worden beantwoord. Ook moch-ten mondeling vragen worden gesteld. Alhoewel de Maan tot driemaal toe aandrang hiervan druk gebruik te maken, was het resultaat uiterst gering, Want met veel moeite werd de volgende schriftelijke vraag naar voren ge-

bracht:

"Waarom worden de Communisten in de openbare lichamen geweerd?"

Gortzak deze vraag beantwoordende, zeide, dat de communisten uit de openbare lichamen moesten worden gestoten, opdat de andere partijen vrij hun spel konden spelen. Thans werden zij door de communisten al tijd op de vingers getikt.

In een vlot gesproken sluitingswoord, stijlvoller dan de rede van Gortzak, dankte de Maan Kamerad Gortzak voor de gesproken woorden en wekte de aanwezigen op om op elke manier propagand a te maken voor de C.F.M. .

Omstreeks 23.00 uur verlieten de aanwezigen de zaal, daarbij de collecte aan de uitgang gedenkende zonder diep in de beurs te tasten. Misschien heeft Menk Gortzak wel indruk gewekt onder de aanwezigen, doch verder dan een "what kin hy prate, net jonge" kwam dit niet tot uitdrukking.

In de zaal waren gedurende de vergadering enkele strijdleuzen opgehangen o.m. "Weg met de werkloosheid." en "Geen Duitse weermacht."

Een lijst vermeldende de namen van verschillende personen, die deze vergadering bijwoonden gaat hierbij.

I.D. 1952. No. 4 2 . Vertrouwelijk.

=====

Bovenstaand verslag op 7 Februari 1952 ontvangen en doorgezonden. De zaal capaciteit van "Ons Huis" waar de vergadering werd gehouden bedraagt ongeveer 200 personen.

Noord- Friesland, 7- 2- 1952.

IJLAGE behorende bij verslag van openbare vergadering
in de afdeling Zwaagwesteinde van de C.P.N. op 1
februari 1952 in "Ons Huis" te Zwaagwesteinde.

Wie Mimmublad.
No 305

Lijst vermeldende de namen van personen die de in margine dezes bedoelde vergadering bijwoonden.

Naam en voornaam.	geb. dd.	Woonplaats.	Gehuwd met.
Elzinga Johannes.	IX 3-7-93. x	Zwaagwesteinde No.250c.	Pietje Heidstra, geb. 22-4-88.
de Haan Lienwe.	IX 6-4-21. x	Zwaagwesteinde No. 113a.	Maaïke v.d. Ploeg, geb. 28-7-20.
Bruining Bernardus.	IX 17-2-11. x	Zwaagwesteinde No. 508.	Ankje Postma, geb. 6-4-13.
de Roos Brant.	IX 5-12-03. x	Zwaagwesteinde No. 454.	Taatske Lourens, geb. 23-3-08.
de Roos Wijbe.	IX 6-5-27. x	Zwaagwesteinde No. 440.	Baukje Dijkstra, geb. 14-9-26.
Jilderda Klaas.	IX 24-5-13. x	Zwaagwesteinde No. 475.	Eelkje Plantinga, geb. 31-7-14.
Dijkstra Abraham.	IX 8-4-07. x	Zwaagwesteinde No. 243b.	Gelske Woudwijk, geb. 21-3-11.
de Bruin Fokke.	IX 11-1-92. x	Zwaagwesteinde No. 389.	Janke Visser, geb. 24-7-92.
de Bruin Andries.	IX 20-6-22. x	Zwaagwesteinde No. 321.	Saapke Bosma, geb. 19-11-26.
Prins Sietze.	IX 18-7-18. x	Zwaagwesteinde No. 260g.	Eitje de Vries, geb. 10-3-18.
Boskma Sije.	IX 12-7-18. x	Zwaagwesteinde No. 609.	Geertruida v.d. Zwaag, geb. 7-11-20.
Widhanga Jan.	IX 24-12-19. x	Zwaagwesteinde No. 404a.	leeft gescheiden.
van Jan Jan Sjuk.	IX 26-3-19. x	Zwaagwesteinde No. 261.	Eitje Prins, geb. 19-11-22.
Visser Jacob.	IX 27-1-01. x	Zwaagwesteinde No. 247.	Barbara Boelens, geb. 23-2-04.
Visser Hermanus.	IX 6-2-25. x	Zwaagwesteinde No. 380.	ongetruwd.
Visser Hoelof.	IX 19-9-27. x	Zwaagwesteinde No. 247.	id.
Visser Hidzer.	IX 28-2-29. x	Zwaagwesteinde No. 247.	id.
Visser Dina.	IX 25-11-34. x	Zwaagwesteinde No. 247.	id.
Visser Durkje.	IX 6-7-26. x	Zwaagwesteinde No. 422.	Jan Elzinga, geb. 3-9-27.
Lourens Anne.	IX 12-9-13. x	Zwaagwesteinde No. 385.	Jitske van Althuis, geb. 12-3-16.
de Jong Brant.	IX 20-10-89. x	Zwaagwesteinde No. 266.	Cornelia de Bruin, geb. 3-10-96.
de Jong Ruurd.	IX 14-2-26. x	Zwaagwesteinde No. 266.	ongetruwd.
Postma Jan.	IX onbek. x	Verm. Zwagerbos No. ?.	Zoon van Anne Postma. verder onbek.
Veenstra, voornaam onbek.	IX onbek.	Verm. Twijzelerheide No. ?.	Is jager. verdere gegevens onbek.

DOOR EEN VREDESPACT
DER GROTE 5
AMERIKA
SOVIET UNIE
ENGELAND
CHINA
FRANKRIJK
3ct
NAAR ONTWAPENING

Leeuwarden

Dienstgeheim

Weekoverzicht.

16/52.

verslag van een openbare vergadering, georganiseerd door het onderdistrict Leeuwarden van de C.P.N. op 5 April 1952 in hotel P. de Jong te Leeuwarden.

Zaalcapaciteit: ongeveer 200 personen.
Aanwezig: ongeveer 150 personen.

6.15.1	6.15.1	6.15.1	6.15.1
01.122.2	05.121	05.41	05.45
- 9 APR. 1952			
ACD/13605			6.15.1
			05.4920

Stemming: geanimeerd.

OP KAART
ACD/43
DA. 29/1-1952
PAR: 75

schied is aanwezig

X | Sprekers: Dirk Rutkens, geboren te Leeuwarden, 24-3-1918, wonende Brédeplaats 2 bv. te Leeuwarden;
Hendrikus Gortzak, geboren te Amsterdam, 25-4-1908, wonende te Amsterdam.

Medewerkers: het zangkoor " De Rode Zangers " onder leiding
X | van Klaas Adema, geboren te Holwerd, 29-7-1909, wonende Gijsbert Japicxstraat 66 te Leeuwarden;
de arbeiderstoneelgroep "Voorwaarts " onder regie
X | van Hendrik Uijthof, geboren te Leeuwarden, 7-5-1906, wonende Harlingertrekweg 76 te Leeuwarden;
Klaas van der Veer, geboren te Leeuwarden, 26-2-23 wonende Jan Lievensstraat 26 te Leeuwarden, accordeonist (beroepsmusicus).

opt. p.k.

Op de middag van 5 April 1952 was door een 10- tal personen, onder wie H. Gortzak, een colportagetocht door het Oostelijke gedeelte van Leeuwarden gehouden.

In de zaal waren spandoeken opgehangen met de leuzen: "Alles voor de Eenheid, Alles voor de Vrede", " Voor een Vredespact van de Grote Vijf " en " Nationale Zelfstandigheid, Vrede, Welvaart ".

Aan alle bezoekers van de bijeenkomst werd een blaadje met de tekst van 5 liederen, uitgegeven door de Bond van Soc. Zang- en Muziekverenigingen in Nederland, gratis uitgereikt.

Voor de aanvang der vergadering werd gecolporteerd met sluitzegels, waarvan 1 exemplaar bij dit rapport wordt gevoegd.

Te omstreeks 20.20 uur opende D. Rutkens de bijeenkomst. Hij heette de aanwezigen welkom en sprak zijn voldoening uit over de goede opkomst. Ondanks de ernstige toestand waarin de wereld verkeert (spreker wees hierbij op de bacteriologische oorlog, die door de Amerikanen in China en Korea wordt gevoerd) meende het bestuur van het onderdistrict Leeuwarden van de C.P.N. toch een feestelijk karakter aan deze bijeenkomst te moeten geven. Alles wijst er immers op, dat de overwinning van de arbeiders niet lang meer zak duren. Hoewel de reactie alles probeert om de C.P.N. weg te vagen, zal bij de aanstaande verkiezingen wel blijken, dat de C.P.N. in het hart van het volk

D i e n s t g e h e i m

leeft. Spreker deed een beroep op de aanwezigen zich in de komende verkiezingsstrijd tot het uiterste in te spannen, opdat aan de reactie een duidelijk halt wordt toegeroepen.

Vervolgens voerde het zangkoor de " Rode Zangers " een drietal koorwerken uit.

Hierna hield H. Gortzak zijn rede.

Spreker merkte op, dat op een feestvergadering als deze, van de spreker in de eerste plaats wordt geeist, dat zijn rede kort is. Evenals 4 jaar geleden staan wij weer voor de verkiezingsstrijd voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. De sprekers van alle partijen gaan weer op het pad om alle goede dingen van hun partij naar voren te brengen. Toch is er een groot verschil met 4 jaar geleden. Toen konden de sprekers van de anti-communistische partijen werken met de strooppot en de azijnfles. Zij vertelden de arbeiders van alle zegeningen die hun partijen zouden brengen: opheffing van de woningnood, opheffing van de werkloosheid, vrede, enz.. In die tijd werd gezegd, dat het er eigenlijk niet zo erg op aan kwam, welke partij men koos, als men maar tegen de communisten stemde, want die waren tegen elke vooruitgang. Zij waren tegen het Marshall-plan, omdat zij zo bang waren, dat het de arbeiders in Europa goed zou gaan, wat voor de communisten, die het immers van de ellende moeten hebben, een strop zou zijn. De pot was zo goed met stroop gevuld, dat de sprekers de azijnfles bijna niet nodig hadden. Maar nu is de strooppot leeg en de bodem is er zelfs uitgevallen, toen er een straaljager indonderde. Er blijft voor de sprekers van de andere partijen niets meer over dan de azijnfles, want van hun beloften is niets terecht gekomen. Voor de communistische sprekers is het gemakkelijker geworden. Zij behoeven slechts te wijzen op de resultaten van het door de anti-communisten zo hoog geroemde Marshall-plan. De communistische sprekers behoeven geen Klaas Plantinga, alias Klaas Gulle ten tonele te voeren. Zij kunnen volstaan met de bespreking van het verkiezingsprogram van de C.P.N., dat weliswaar niet door professoren is opgesteld, maar dat voor een ieder duidelijk te lezen is. Het eerste punt van dit program spreekt voor zichzelf. Wij willen Nederland onafhankelijk maken van het imperialistische Amerika. Ook in niet-communistische kringen begint verzet te rijzen tegen de Amerikaanse invloed in Nederland, zoals blijkt uit recente uitlatingen in verschillende bladen en tijdschriften. Spreker behandelde daarna nog 3 punten van het verkiezingsprogram van de C.P.N., waarbij hij nog wees op het belang van het vormen van werklozen-comité's zoals in Houtigehage. Verder vergeleek Gortzak de economische toestanden in Nederland en de Sovjet-Unie. Hier een stijging van de prijs van het brood tussen 1948 en 1952 met ongeveer 80 %, daar een daling van meer dan 100 %. In Nederland stegen de prijzen van de brandstoffen sinds 1948 met meer dan 100 %. In Rusland daalden de prijzen. Hier steeg de woningnood, daar werden nieuwe steden uit de grond gestampt.

Het verkiezingsprogram van de C.P.N. is het voornaamste wapen in deze verkiezingsstrijd en het is daarom noodzakelijk dat alle mensen dit in handen krijgen, eindigde spreker.

Na de pauze werd door de arbeiderstoneelvereniging " Voorwaarts " een toneelstukje getiteld " Als alles duidelijk wordt " opgevoerd.

Vervolgens was er tot omstreeks 1.30 uur gelegenheid tot dansen.

Leeuwarden, 7-4-1952.

D i e n s t g e h e i m

Leeuward

Verslag van een vergadering, georganiseerd door het 1 Mei-comité van de C.P. M. en de E.V.C. op 1 Mei 1952 in hotel P. de Jong te Leeuwarden.

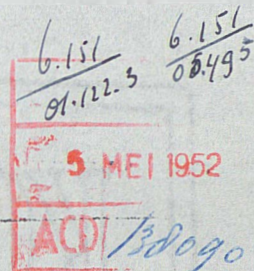
Zaalcapaciteit: ongeveer 250 personen.

Aanwezig: ongeveer 250 personen.

Weekoverzicht.

Stemming: geanimeerd.

19/52

Schubblad is aanwezig

† Sprekers: Dik Rutkens, geboren te Leeuwarden, 24-3-1918, wonende Bredeplaats 2 boven te Leeuwarden.
Sieuwert Geugjes, geboren te Zaandam, wonende te Enschede.

Medewerkers: het zangkoor de Rode Zangers onder leiding van

† Klaas Adema, geboren te Holwerd, 29-7-1909, wonende Gijsbert Japicxstraat 66 te Leeuwarden; de arbeiderstoneelvereniging Voorwaarts onder

† regie van Hendrik Uijthof, geboren te Leeuwarden, 7-5-1906, wonende Harlingertrekweg 76 te Leeuwarden;

/ Klaas van der Veer, geboren te Leeuwarden, 26-2-1923, wonende Jan Lievensstraat 26 te Leeuwarden.

In de zaal waren spandoeken opgehangen met de volgende leuzen: " Werk en Woningen ", " Niet schieten. maar praten en zakendoen ", " Steun voor jeugdige werklozen ! Het podium was versierd met rode tulpen en een doek met het woord " Vrede ".

Te omstreeks 20.20 uur opende een tot nu toe onbekend gebleven persoon, namens het 1-Meicomité de bijeenkomst, waarbij hij de aanwezigen welkom heette.

Vervolgens zong het zangkoor de Rode Zangers een drietal liederen.

Hierna sprak D. Rutkens als vertegenwoordiger van het Verbondsbestuur van de E.V.C...

Spreker meende in deze feestelijke bijeenkomst toch ook een ernstige klank te moeten laten horen. De toestand in Nederland is immers verre van rooskleurig. Het aantal werklozen in ons land bedroeg op 1 Maart 1952 officieel 165.000. Thans wordt weer bekend gemaakt, dat de harenconfectie-industrie waarschijnlijk enige maanden geheel zal worden stopgezet. Dit zal voor ongeveer 12.000 personen weer betekenen: honger, armoede en ellende. De confectie-industrie heeft gebrek aan orders, terwijl de arbeiders in Nederland allen gebrek hebben aan kleding. De woningnood is schrikbarend en toch lopen er

35.000 bouwvakarbeiders werkloos rond. Volgens de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn de kosten van het levensonderhoud met 28% gestegen. Hiertegenover staat slechts een loonsverhoging van 15 %, die zelfs duizenden arbeiders ook niet eens hebben ontvangen. De plannemaker van de P.v.d.A., Ir. H. Vos, heeft berekend, dat door een consumptiebeperking van 5 %, ongeveer 400.000.000 gulden minder wordt uitgegeven. Wanneer er 100.000.000 gulden minder wordt uitgegeven, schat hij het aantal werklozen, dat daardoor toeneemt, op 30.000.

Gelukkig kan spreker toch ook nog een optimistisch geluid laten horen. De eenheid van de arbeiders is goeiende. De werklozencomité's in Houtigehage en Jubbega waren van deze eenheid de eerste uitingen. Over geheel Nederland wensen de werklozen de eenheid. Dit zal het beste tot uiting komen op de grote werklozenconferentie op 24-5-1952 in de Houtrusthallen te 's-Gravenhage. Deze conferentie zal een dam opwerpen tegen het Romme-fascisme.

Hierna sprak S. Geugjes namens de C.P.N.

Spreker begroette namens de C.P.N. het Russische volk, dat voor de vrede strijdt, het Chinese volk, dat werkt voor de opbouw van zijn land, het Koreaanse volk, dat vecht voor zijn behoud, het Indonesische volk, dat evenals het Nederlandse volk voor zijn vrijheid strijdt en tenslotte de man, die hier niet aanwezig kon zijn, omdat hij de vrede liefhad: Piet van Staveren.

Ruim 4 jaar geleden meerde het eerste schip met Marshallgoederen aan de kade te Rotterdam. Op die kade stond een Nederlandse minister, die toen namens de regering sprak en o.a. zeide, dat Nederland er dank zij de Marshall-hulp weer speedig bovenop zou komen. Wat zijn nu die resultaten van de Marshall-hulp na 4 jaar?, vraagt spreker. Is de woningnood minder geworden, is er geen werkloosheid meer, is er meer welvaart gekomen? Neen, de woningnood en de werkloosheid zijn gestegen en de welvaart is nog verminderd. Dit alles is gekomen, doordat Nederland zich door de Marshall-hulp aan handen en voeten heeft laten binden door Amerika. Daardoor werden wij meegesleept in een krankzinnige bewapeningswedloop die ons volk nu al 9 milliard, 300 millioen gulden kost. Onze tegenstanders zeggen, dat dit noodzakelijk is, omdat de Russen tot de tanden gewapend klaar staan om Nederland te overvallen. Die Russen zouden toch wel erg stom zijn, om zolang met die overval te wachten, totdat wij voldoende bewapend zijn. Onze tegenstanders wijzen dan op Korea, waar de Noord-Koreanen een aanval zouden zijn begonnen. Spreker citeert dan een stuk van de Amerikaanse journalist Stone in het tijdschrift "Nation", waaruit zou blijken, dat de Noord-Koreanen de aanval niet zijn begonnen. In deze verschrikkelijke oorlog hebben de Amerikanen, na hun zware verliezen, nieuwe divisie's in de strijd geworpen. Geen divisie's van mensen, maar van besmette spinnen, vliegen, vlooiën en ratten. Deze moeten pest, cholera en typhus onder de bevolking verspreiden. Hieruit blijkt dat de zaak van Amerika er in Korea zwak voorstaat. Spreker wekte allen op tegen deze bacteriologische oorlog, die nog gemener is dan de strijdmethoden van de Duitsers, te protesteren. Het beste protest was het stemmen op de vertegenwoordigers van de C.P.N. op 25 Juni 1952.

Spreker deed tenslotte een hartstochelijk beroep op de aanwezigen

D i e n s t g e h e i m

aanwezigen om zich geheel in te zetten voor de strijd voor de vrede en tegen de werkloosheid. De werklozenconferentie in den Haag moet slagen en daarvoor is ieders steun nodig.

Tijdens de pauze werd gecolporteed de E.V.C. brochure voor Werk, Woningen en Welvaart, en met de tijdschriften Jeugd en Vrouwen, voor Vrede en Opbouw.

Na de pauze werd door de arbeiderstoneelvereniging Voorwaarts een toneelstukje opgevoerd en voerde het zangkoor de Rode Zangers enige liederen uit.

Daarna was er gelegenheid tot dansen tot 2.00 uur.

Tijdens de pauze werd gecollecteerd voor uitzending van een delegatie naar de werklozenconferentie in den Haag.

} Leeuwarden, 2-5-1952.

No. 44

Onderwerp: 1 Mei viering te Jubbega door de C.P.N. etc. / 38638

6.151	635	6.651
15.495	15.495	15.495
10 MEI 1952		
d 6.151		
0/122.3		
6.651		
0/122.3		
6.651		
0/122.3		

Op Donderdag 1 Mei 1952 is te Jubbega, door de gezamenlijke afdelingen van de C.P.N., E.V.C., N.V.B. en de zangvereniging "Zingend Voorwaarts" langs verschillende wegen een demonstratie gehouden. De tocht werd gemaakt op rijwielen en duurde bijna één uur. Voor deze tocht was door de Burgemeester der gemeente Heerenveen toestemming verleend; er werd door een 60 tal personen, waaronder een groot aantal kinderen, aan deze tocht deelgenomen.

Daarop werd te 20.00 uur, in zaal Brinksma te Jubbega (zaal-ruimte ongeveer 150 personen) de 1 Mei viering voortgezet. De bijeenkomst stond onder leiding van het C.P.N. raadslid A. Zandstra (bekend), wonende te Jubbega. Na de opening werd door genoemde zangvereniging onder leiding van de plaatsvervangend dirigent A. Klijnstra (bekend), aldaar een aantal zangnummers ten gehore gebracht. De in de Waarheid aangekondigde spreker liet verstek gaan.

Vervolgens trad als spreker op Marten de Vries, /wonende te Hoornsterzwaag. Deze begon met het overbrengen van de groeten van het Hoofdbestuur der E.V.C. en het Wereldvakverbond en behandelde verder de opkomst van het socialisme.

Hoe de voorouders voor een beter levenspeil hadden moeten strijden en welke rechten onder geen beding verloren mochten gaan. Daarnaast schetste spreker de werkloosheid van thans, waarbij de arbeiders noodgedwongen bij de aanleg van vliegvelden moesten werken. Ook hekelde hij de grote textielfabrikanten, die de arbeiders met ontslag dreigden, omdat geen grote winsten meer konden worden gemaakt. Door alle ontslagen groeide het leger der werklozen en bedroeg dit thans reeds enkele honderdduizenden. Spreker wakte op om vooral de werklozencomité 's in hun acties te steunen. Dit comité heeft te Jubbega reeds resultaten geboekt, doch de regering moet nog meer consessies doen. Daarbij moet medewerking worden verkregen van het N.V.V. Spreker en de zijnen waren tot samenwerking bereid, doch wilden daarbij vrij zijn in het kiezen van de leiders. De regering Drees werd hierbij sterk aangevallen, daar deze zich te weinig met het werklozenprobleem bemoeide. Spreker hoopte dan de volgende 1 Mei viering onder gunstiger omstandigheden voor de arbeiders zou kunnen worden gevierd.

Verder wakte hij op om op 24 Mei a.s. in grote getale op te trekken naar den Haag, om daar de bestaande grieven kenbaar te maken.

Ter opluistering waren een drietal muzikanten aanwezig. Een bal besloot deze - door ongeveer 80 personen, zowel mannen als vrouwen - bezochte bijeenkomst, welke een rustig verloop had.

E i n d e .

Weekoverzicht.

20/52

Weekoverzicht.

21/52.

R.P. Leenwarden

6.151
03.495

6.151
07.22.5

OP KAART
ACD/ 4B
DAI: 30/7/52
PAR: 25

Verslag van de feestelijke openbare vergadering van de C.P.N., afdeling Zwaagwesteinde, op 1 Mei 1952, te 19.30 uur, te Zwaagwesteinde in " Ons Huis ".

Aanwezig ongeveer 85 personen, waaronder ongeveer 35 mannen, ongeveer 30 vrouwen en 20 minderjarigen.

Zaal capaciteit ongeveer 150 personen.

Spreekster : Aaltje Tolman, geboren te Weidum 22 - 11 - 14, echtgenote van Klaas Schaper, wonende te Sneek, Swartsbuurt 4, districtsbestuurster der C.P.N. in Friesland en hoofdbestuurslid van de N.V.B.

Mederwerkers : Band Riegstra van Zwaagwesteinde. (geen C.P.N.)
Zang gezusters van der Ploeg, van Zwagerbos. (C.P.N.)

De vergadering werd geopend, geleid en gesloten door Jan Elzinga, geboren 3 September 1927 te Harkema - Opeinde, gehuwd, van beroep arbeider wegenbouw, wonende te Zwaagwesteinde, No. L. 422, bestuurslid der afdeling C.P.N. te Zwaagwesteinde.

Stemming : rustig.

Geen militairen aanwezig.

In de zaal de volgende partijleuzen aanwezig : Geen werkeloosheid, werk voor allen; Geen kazernes, doch woningen; Eenheid door Communisme, Socialisme tegen reactie; Verbiedt de atoombom.

De vergadering werd te 19.30 uur door voornoemde Jan Elzinga geopend, die in korte bewoordingen de betekenis der 1 Mei dag uiteenzette. Daarna werd door ongeveer 65 personen de Internationale staande meegezongen. Hierna volgde de 1 Mei rede van voormelde spreekster. Deze rede was een getrouwe afspiegeling van de onlangs hier te Zwaagwesteinde door Gortzak uitgesproken rede.

Verheerlijking van het broedervolk der Sovjet Unie en diens volksregering; afkanning van de oorlogspolitiek van Amerika en Westerse landen, het Marshall-plan, politiek beleid van K.V.P. en P.v.d.A. kortom verheerlijking van alles wat naar Communisme ruikt en afkanning van alles wat daarmee niets gemeen heeft. De rede werd weinig gloedvol in slecht Nederlands uitgesproken. Volgens werd nogmaals staande de Internationale gezongen. In de pauze werd een kleine verloting gehouden. Daarna werd de feestelijke vergadering voortgezet, daarbij het doel der vergadering vergetend, met het zingen van het " Nomenkoor " uit Cassanova, door één der aanwezige dames. Voorts werd de avond gevuld met muziek van de Band Riegstra en zang van de gezusters van der Ploeg, terwijl men met een gezellig " bal na " het einde van de avond haalde. Te ongeveer 24.00 uur werd de avond gesloten.

I.D. Noord-Friesland.

No. 143.

Dienstgeheim.

Bovenstaand verslag ontvangen en doorgezonden. Aangezien de daarin genoemde gezusters Van der Ploeg van Zwagerbosch dezerzijds niet bekend zijn, zal naar hun personalia en politieke antecedenten een nader onderzoek worden ingesteld. De uitslag van dat onderzoek zal t.z.t. worden gerapporteerd.

Noord-Friesland, 12-5-1952.

F.

Verbinding No.58
Onderwerp: Bijeenkomst van C.P.N.
Functionarissen.

VERTROUWELIJK

No.64/1952

Sneek, 10 Juni 1952

Betrouwbaarheid berichtgever:--
Waardering bericht: betrouwbaar
Ondernomen actie: geen
Medewerkende instanties: geen

NIET O.K.
ACD/ 46
DAT: 23-7-52
PAR: 5

6.151 05.13	6.151 07.22.2
11 JUNI 1952	
ACD/ 14/352	

Schubbe is bij

Op Zondag 18 Mei 1952 werd in café Kruger te Sneek een vergadering gehouden door een aantal C.P.N. leden, vermoedelijk Afdelingsbestuurders, uit Friesland, althans uit een gedeelte van deze provincie.

Omtrent het doel van deze vergadering en de aard van de gevoerde besprekingen, is alhier niets bekend geworden.

De vergadering begon omstreeks 10.30 uur en eindigde omstreeks 16.30 uur.

Omstreeks 20 personen woonden de vergadering bij.

Van de Afdeling Sneek werd aan de vergadering o.m. deelgenomen door CORNELIS MEIJER, AALTJE SCHAPER-Tolman en WIJBE WOUDA.

Uit een ingesteld onderzoek is niet kunnen blijken, of hier sprake was van een Districts-vergadering.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de vergadering uitgeschreven was door het propaganda-secretariaat in Friesland(C.Meijer) en dat er beraadslaagd werd over de verkiezingsactie 1952.

Indien er bijzonderheden omtrent bedoelde vergadering bekend worden, zullen deze op de gebruikelijke wijze aan U worden medegedeeld.

Einde

*B.K. van Wouda
in het kader stellen
aanmerking of vergadering*